

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών:
«Επιστήμη και Τεχνολογία της Πληροφορικής και των Υπολογιστών»**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**«Καταγραφή Γνώσης, Διαχείριση Αλλαγής και Υπηρεσίες Προσβασιμότητας στην
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
(Codification, Change Management, and Accessibility in Higher Education)»**

**Όνομα: Δαγλή-Καπούτση Ζωή-Δήμητρα
Α.Μ. 20039**

**Επιβλέποντες καθηγητές:
Χρήστος Σκουρλάς, Αικατερίνη Μαρινάγη**

Αθήνα, Δεκέμβριος 2021

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ πολύ, την καθηγήτρια Μαρία Ραγκούση, Υπεύθυνη Πράξης "Πρόσβαση", διότι χωρίς τη βοήθειά της δε θα μπορούσα να έρθω σε επαφή και να λάβω τις συνεντεύξεις από τις Ειδικούς Επιστήμονες.

Ευχαριστώ επίσης θερμά, τις κυρίες Δήμητρα Ραυτοπούλου, ψυχολόγο και Ροζαλία Φουντά, διερμηνέα Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας (ΕΝΓ), Ειδικούς Επιστήμονες της Πράξης "Πρόσβαση", για την προθυμία με την οποία ανταποκρίθηκαν και το χρόνο που διέθεσαν για να μοιραστούν γνώση και εμπειρία.

Θέλω να ευχαριστήσω ξεχωριστά τον υπεύθυνο καθηγητή μου κύριο Χρήστο Σκουρλά για τις πολύτιμες γνώσεις, τη γενναιόδωρη υποστήριξη, όσο και την κατανόηση προς εμένα όλο αυτό το μακρύ διάστημα. Οι συμβουλές, οι παρατηρήσεις, η καθοδήγηση και η θερμή ενθάρρυνση που μου προσέφερε ήταν καθοριστικά για εμένα σε όλη αυτήν την πορεία.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ζωή-Δήμητρα Δαγλή-Καπούτση του Ευστρατίου, με αριθμό μητρώου 20039, φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ του Τμήματος ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ της Σχολής ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

ΔΑΓΛΗ-ΚΑΠΟΥΤΣΗ
ΖΩΗ ΔΗΜΗΤΑ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

(Υπογραφή)

-

-

-

Χρήστος Σκουρλάς
Καθηγητής

Αικατερίνη Μαρινάγη
Καθηγήτρια

Βασίλειος Μάμαλης
Καθηγητής

Περίληψη

Η καταγραφή της γνώσης των ειδικών (codification) και η διαχείριση έργων αλλαγής (Change Management project) αποτελούν σημαντικές διαδικασίες στο πλαίσιο της διαχείρισης γνώσης (knowledge management). Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματεύεται και διερευνά την καταγραφή γνώσης για την προσβασιμότητα (accessibility) και την ένταξη (inclusion) των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρία (ΦμεΑ) στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η καταγραφή εστιάζει στην πράξη «Πρόσβαση» του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ), η οποία αποτελεί ένα έργο αλλαγής με στόχο την ένταξη των ΦμεΑ στο Πανεπιστήμιο.

Με αφετηρία τις δομημένες συνεντεύξεις δύο ειδικών επιστημόνων και ενός μέλους της συντονιστικής επιτροπής της πράξης, αναλύονται θέματα τα οποία υποδηλώνουν τη σημασία της καταγραφής της γνώσης κατά την υλοποίηση του έργου. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα αναφέρονται εκτενώς, και συζητούν καλές πρακτικές προώθησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με: (1) την ανάληψη πρωτοβουλιών ενημέρωσης καθηγητών και διοικητικού προσωπικού, (2) τις υλικοτεχνικές παρεμβάσεις, (3) την υιοθέτηση κανόνων, (4) την ανάπτυξη θετικού κλίματος και (5) την αλλαγή της οπτικής στην αντιμετώπιση των ΦμεΑ από την πανεπιστημιακή κοινότητα. Η υλοποίηση του έργου προσβασιμότητας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για ΦμεΑ αποσκοπεί στην άρση των περιορισμών του περιβάλλοντος και στην οικοδόμηση μιας σύγχρονης αντίληψης-κουλτούρας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο συγκεκριμένο θέμα. Η σχετική ανάλυση του έργου ολοκληρώνεται με τη χρησιμοποίηση του γνωστού μοντέλου του Kotter.

Λέξεις-κλειδιά: προσβασιμότητα, καταγραφή γνώσης, διαχείριση αλλαγής, τριτοβάθμια εκπαίδευση, αναπηρία.

Abstract

Codification and Change Management are well-established and popular processes in the framework of the Knowledge Management. This thesis focuses on these two processes: Codification process for capturing the knowledge of experts, and Change Management process, which is used to improve Inclusion and Accessibility of Disabled students in Higher Education. The activities of the "ACCESSIBILITY" act (project) of the University of West Attica (UNIWA) are, specifically, reported and investigated. This project aims to remove any knowledge restrictions and develop a new insight or even a culture of inclusion in Higher Education. Structured interviews are conducted towards two experts-scientists, and a member of the steering committee of the project. Various issues of knowledge codification are analysed, and the process of promoting the project is examined to establish inclusion and accessibility in Higher Education for students with disabilities. The interviewees extensively mention that accompanying interventions are necessary in order to build a modern perception, and finally create a culture of inclusion in Higher Education. This thesis, eventually, applies the Kotter framework to examine the implementation of the project.

Keywords: accessibility, codification, change management, higher education, disability.

Πίνακας Περιεχομένων

Ευχαριστίες.....	3
Περίληψη.....	6
Abstract.....	7
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.1 Αντικείμενο και Στόχοι της Εργασίας	9
2. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ/ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ	9
2.1 Γενικά	10
2.2 Θεωρητική διερεύνηση.....	12
3. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	13
3.1 Η έννοια της προσβασιμότητας	13
4. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ	17
4.1 Μεθοδολογία εκπόνησης της έρευνας.....	18
5. ΠΡΑΞΗ (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ) «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ.....	21
5.1 Αντικείμενο και Στόχοι της πράξης «Πρόσβαση» του ΠΑΔΑ – Σύντομη Παρουσίαση	21
6. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ	24
6.1 Καταγραφή γνώσης Μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής της Πράξης «ΠΡΟΣΒΑΣΗ»	24
7. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ	43
7.1 Καταγραφή γνώσης κοινωνικής λειτουργού-διερμηνέως ελληνικής νοηματικής γλώσσας.....	43
7.2 Καταγραφή γνώσης ψυχολόγου της Πράξης «ΠΡΟΣΒΑΣΗ».....	51
8. Η ΠΡΑΞΗ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΩΣ ΕΡΓΟ ΑΛΛΑΓΗΣ.....	55
8.1 Το μοντέλο Kotter και η διαχείριση αλλαγής.....	55
8.2 Εφαρμογή του μοντέλου Kotter στην πράξη «ΠΡΟΣΒΑΣΗ». Επισημάνσεις για την επιτυχή υλοποίηση	57
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	60
9.1 Δυσκολίες και περιορισμοί.....	60
9.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα.....	61
10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	62
Ελληνική.....	62
Ξένη.....	64

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Αντικείμενο και Στόχοι της Εργασίας

Η Κωδικοποίηση και η Διαχείριση Αλλαγών είναι καθιερωμένες και δημοφιλείς διαδικασίες στο πλαίσιο της Διαχείρισης Γνώσης. Η παρούσα διατριβή εστιάζει σε αυτές τις δύο διαδικασίες: τη διαδικασία κωδικοποίησης για τη σύλληψη της γνώσης των ειδικών και τη διαδικασία Διαχείρισης Αλλαγών, η οποία χρησιμοποιείται για τη βελτίωση της Ένταξης και της Προσβασιμότητας των φοιτητών/φοιτητριών με αναπηρία (ΦμεΑ) στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Αναφέρει και διερευνά, συγκεκριμένα, τις δραστηριότητες της πράξης-έργου (act-project) «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (UNIWA). Το έργο «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» στοχεύει στη δημιουργία μονάδας προσβασιμότητας, στην άρση τυχόν περιορισμών, στη διεύρυνση της γνώσης αναφορικά με ένταξη και προσβασιμότητα και, επιπλέον, στην ανάπτυξη μιας νέας αντίληψης-κουλτούρας ένταξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Πραγματοποιούνται δομημένες συνεντεύξεις με δύο ειδικούς-επιστήμονες, και ένα μέλος της συντονιστικής επιτροπής του έργου. Αναλύονται διάφορα ζητήματα κωδικοποίησης της γνώσης και εξετάζεται η διαδικασία προώθησης του έργου για την εδραίωση της ένταξης και της προσβασιμότητας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση για ΦμεΑ.

Οι ερωτώμενοι υπογραμμίζουν ότι συγκεκριμένες συνοδευτικές παρεμβάσεις είναι απαραίτητες για να χτιστεί μια σύγχρονη αντίληψη και τελικά να δημιουργηθεί μια κουλτούρα ένταξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Η διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με την εφαρμογή του πλαισίου Kotter στην εξέταση και πρώτη αποτίμηση της υλοποίησης του έργου κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Στόχοι της εργασίας είναι:

- η βιβλιογραφική αναζήτηση για την εύρεση τεχνικών διαχείρισης γνώσης οι οποίες εφαρμόζονται στην περίπτωση της πράξης που εξετάζεται
- η σύντομη περιγραφή των τεχνικών αυτών
- η κωδικοποιημένη καταγραφή της γνώσης ειδικών της πράξης
- η περιγραφή της εφαρμογής του πλαισίου Kotter στην υλοποίηση της πράξης «ΠΡΟΣΒΑΣΗ».

Η εξαγωγή συμπερασμάτων

2. ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ/ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΨΗ

2.1 Γενικά

Με τον όρο Προσβασιμότητα (accessibility) εννοούμε εκείνο το περιβάλλον φυσικό, τεχνητό, τεχνολογικό, που διαθέτει εκείνα τα στοιχεία ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα της αυτόνομης και ασφαλούς πρόσβασης σε όλα τα άτομα της κοινωνίας με αναπηρία και δίχως αναπηρία. ([Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, 2005](#)), (Τριδήμα, 2007)

Ο όρος inclusion, αντικατέστησε τον όρο integration (ένταξη), στην προσπάθεια διεύρυνσης του όρου integration (ένταξη), στο [Παγκόσμιο Συνέδριο της UNESCO](#) για την εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες, στη Σαλαμάνκα (Ισπανία 1994). Ο νέος όρος inclusion έχει αποδοθεί στην ελληνική ως «ενταξιακή εκπαίδευση», «ένταξη», «συνεκπαίδευση», «συμμετοχική εκπαίδευση» και «συμπεριληπτική εκπαίδευση». Ωστόσο με τον επικρατέστερο όρο Συμπερίληψη (inclusion) εννοούμε τη διαδικασία που στοχεύει στην επίτευξη της κοινωνικής αποδοχής όλων ανεξαιρέτως των ατόμων. Ως προς την εκπαίδευση, εννοούμε τη συμμετοχή όλων των μαθητών με αναπηρία ή χωρίς στην εκπαιδευτική διαδικασία, προκειμένου, να υπάρξουν μαθησιακά αποτελέσματα και προϋποθέσεις για την περαιτέρω κοινωνική τους ανάπτυξη. Επομένως, σημαίνει αποδοχή της διαφορετικότητας και άρση του αποκλεισμού τους. (Λάππα & Μαντζίκος, 2018), (Álvarez-Pérez , Alegre, Aguilar, 2012), (Παπαπέτρου & al, 2013)

Οι φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία (ΦμεΑ) αποτελούν ένα υποσύνολο του συνόλου των φοιτητών των Ελληνικών πανεπιστημίων. Η εθνική και η ευρωπαϊκή πολιτική των τελευταίων ετών δικαίως αυξάνει το ενδιαφέρον για τα προβλήματα των ΦμεΑ, γεγονός που συνιστά σύνθετο και πολυεπίπεδο θέμα:

Τίθενται ερωτήματα τα οποία χρήζουν απαντήσεων, καθώς και προκλήσεις ως προς την ισότιμη πρόσβαση και την απολαβή του δικαιώματος στη γνώση των ΦμεΑ. Αποτελεί προτεραιότητα η άρση των ποικίλων προβλημάτων που συνίστανται στις δυσχέρειες στην πρόσβαση σε χώρους και στην επικοινωνία, στην παράβλεψη των αναγκών των ΦμεΑ κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών και στις δυσκολίες που συνεπάγεται ο τυπικός τρόπος διδασκαλίας και αξιολόγησής τους.

Παρατηρούνται, επιπλέον, σε κάποιες περιπτώσεις (ευτυχώς όχι συχνά) παγιωμένες «στενές» αντιλήψεις και απαξιωτικές συμπεριφορές.

Διάφοροι τομείς επιστημών, ιατρική, κοινωνικές επιστήμες, ψυχολογία κ.α. συνεισέφεραν στη συγκρότηση της γνώσης ως προς το θέμα της αναπηρίας. Η οποιαδήποτε γνώση όμως, αναπτύσσεται σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικοοικονομικό και ηθικά καθορισμένο πλαίσιο που υπαγορεύει και τα αντιληπτικά όρια της κοινωνίας και επομένως, και το εύρος των παρεμβάσεων. Έτσι συμβαίνει και στην περίπτωση της αναπηρίας. Η επιστημονική προσέγγιση διαπερνά και φιλτράρεται από την κοινωνία στην οποία αναφέρεται, οπότε αυτή η κοινωνία θα ορίσει εντέλει και τον τρόπο αντιμετώπισης των ατόμων με αναπηρία και τη στάση των οποιονδήποτε παρεμβατικών ενεργειών. (Βλάχου, Διδασκάλου, Παπανάνου, 2012)

Επίσης, προκειμένου να γίνει κατανοητό πληρέστερα το θέμα χρειάζεται να λεχθεί ότι οι αναπηρίες παρουσιάζουν μεγάλο εύρος ως προς το είδος αλλά και ως προς τη διαβάθμιση, προβλήματα όρασης, ακοής, κίνησης, χρόνιων παθήσεων σωματικής ή ψυχικής φύσης, μαθησιακές δυσκολίες κ.α. και επιβαρύνουν άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο το άτομο στην προσπάθειά της φοίτησης. Οι αντιξοότητες και οι δυσκολίες λειτουργούν αποτρεπτικά στην ομαλή εξέλιξη των σπουδών για τα άτομα αυτά και μπορεί να συνιστούν αναβολή ή και διακοπή των σπουδών τους. Τα άτομα με αναπηρίες, με μεγάλη συχνότητα, βιώνουν την περιθωριοποίηση σε σχέση με το κοινωνικό σύνολο, ενώ συγχρόνως, αντιμετωπίζουν και ιατρικά τα θέματα που εγείρει η αναπηρία τους και επιπροσθέτως, στην περίπτωση των φοιτητών αναπήρων βρίσκονται μετέωροι, αιωρούμενοι σε ένα μεταίχμιο, τόσο ηλικιακό, καθώς βρίσκονται στην αρχή της ενηλικίωσης, όσο και μέσω των σπουδών, καθώς,

διαμορφώνεται μια νέα κατάσταση που θα συνιστά σε μεγάλο βαθμό τη μελλοντική τους κοινωνικοοικονομική θέση. Σε αυτό το πλαίσιο κρίνεται αναγκαίο ένα υποστηρικτικό στην πρόσβαση περιβάλλον μάθησης.

Ωστόσο, σε αντιδιαστολή με την κατακλείδα της προηγούμενης παραγράφου, τα Πανεπιστήμια της χώρας μας θεωρούνται συχνά αφιλόξενα στα άτομα με αναπηρία αν και παρατηρείται επί σειρά ετών τελευταίως, η τάση να αρθούν εμπόδια και να υποστηριχθεί με θετικές ενέργειες η πρόσβασή τους σε αυτά. (Κογκίδου, 2011)

Κατά τα τελευταία χρόνια και συχνά υπό την πίεση της ανταπόκρισης στις θεσμικές υποχρεώσεις της χώρας μας προς την Ε.Ε. διασφαλίζεται, τουλάχιστον νομοθετικά, το δικαίωμα στην ισότιμη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των ατόμων αυτών, ενώ συγχρόνως, στην πράξη, σχεδιάζονται και εφαρμόζονται καλές πρακτικές και υλοποιούνται παρεμβάσεις φιλικές προς τα άτομα με αναπηρία στις υποδομές και στις παρεχόμενες υπηρεσίες των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, ώστε να καταστεί προσπελάσιμος ο χώρος και η επικοινωνία.

2.2 Θεωρητική διερεύνηση

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας υπολογίζεται ότι περισσότερο από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι ζουν με κάποια μορφή αναπηρίας, δηλαδή, το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού, ενώ το 3,8% από αυτά τα άτομα παρουσιάζουν σημαντικές δυσκολίες στη λειτουργία τους, συχνά απαιτώντας υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης. Η αναπηρία αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων με αναπηρία και συμπεριφορικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως αρνητικές συμπεριφορές, απρόσιτα μέσα μεταφοράς και δημόσια κτίρια, περιορισμένη κοινωνική υποστήριξη. (World Health Organization, 2020)

Η αναπηρία είναι μια εξελισσόμενη έννοια και απορρέει από την αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμων με βλάβη και διαταραχές συμπεριφοράς και εμπόδια που προέρχονται από το περιβάλλον τους, που δυσχεραίνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους (ΟΗΕ, 2006)

Κατά χρονικές περιόδους, η αναπηρία ορίζεται ως προς ένα ιατρικό μοντέλο, που εστιάζει στο ανάπηρο άτομο και λογίζεται ως δυσλειτουργία του ατόμου σωματική ή νοητική, εξηγώντας την ως «απόκλιση» σε σχέση με αυτό που το μοντέλο θεωρεί «φυσιολογικό». Την αντίθεση του στο προηγούμενο μοντέλο εκφράζει το κοινωνικό μοντέλο, που εστιάζει στους περιβαλλοντικούς, και κοινωνικούς παράγοντες. Θεωρεί ότι ο σχεδιασμός της κοινωνικής πραγματικότητας οργανώνεται και μεθοδεύεται με εστίαση στο πρότυπο του αρτιμελούς ατόμου και συγκεκριμένου νοητικού επιπέδου. Σύμφωνα με το μοντέλο η έλλειψη κοινωνικής προσαρμοστικότητας έχει αποτέλεσμα τη μειονεκτική θέση των ατόμων με αναπηρία. Τελευταία, αναπτύσσεται το πολυδιάστατο μοντέλο, το οποίο συνδυάζει τα προηγούμενα. Θεωρεί ότι το είδος και το μέγεθος της αναπηρίας σε συνάρτηση με τη δομή της κοινωνίας συνθέτουν τα εμπόδια στη συμμετοχή και την αυτονομία των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνική ζωή. Όσο βαρύτερη η αναπηρία και όσο μικρότερη η προσβασιμότητα στις κοινωνικές δομές τόσο μεγαλύτερος ο αποκλεισμός του ατόμου. (Συλλογικό έργο, 2008)

3. ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

3.1 Η έννοια της προσβασιμότητας

Ο όρος, «προσβασιμότητα» συνιστά εκείνο το περιβάλλον είτε πρόκειται για φυσικό, τεχνητό, ηλεκτρονικό, το οποίο μπορεί να προσεγγιστεί με άνεση, ασφάλεια και αυτονομία από όλα τα άτομα. Ο όρος σχετίζεται με κάθε παρεχόμενη υπηρεσία ή αγαθό, των οποίων η χρήση απευθύνεται επίσης σε όλα τα άτομα της κοινωνίας αδιακρίτως φύλου, ηλικίας, αναπηρίας «και λοιπών χαρακτηριστικών (σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη κ.λπ.)». Αυτό σημαίνει ότι στην έννοια της προσβασιμότητας περικλείονται τρία θέματα, η φυσική πρόσβαση, η λειτουργικότητα του παρεχόμενου αγαθού για οποιοδήποτε άτομο, η επικοινωνιακή δυνατότητα.

Επομένως, η «προσβασιμότητα» αναφέρεται σε «όλους του τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας και η υλοποίησή της βασίζεται στη λογική της δημιουργίας αλυσίδων και δικτύων προσβάσιμων υποδομών / υπηρεσιών / αγαθών, με ταυτόχρονη ανάπτυξη συνεργιών και εφαρμογών σε όλους τους τομείς (κατοικία, εμπόριο / συναλλαγή, εκπαίδευση, αναψυχή, μεταφορές, τεχνολογία, κ.λπ.)». (Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, 2006)

Για να επιτευχθεί η πρόσβαση και να λειτουργήσει η προσβασιμότητα χρειάζεται να δρομολογηθούν παρεμβάσεις στις κάθε είδους και υφής δομές και να αντικατασταθεί ο κοινωνικοοικονομικός και πολιτικός σχεδιασμός που απευθύνεται στα άτομα με αναπηρία από εκείνο της κοινωνικής πρόνοιας, σε ένα σχεδιασμό παροχής ίσων ευκαιριών και δικαιωμάτων. Αυτός ο σχεδιασμός μακροπρόθεσμα θα λειτουργήσει ενάντια στις προκαταλήψεις και υπέρ της αποδοχής του «άλλου συνανθρώπου». Μέσα σε αυτή τη διαδικασία ξεχωριστή θέση αποκτά η εκπαίδευση, με άμεση αναφορά σε εκπαιδευτικούς και εκπαιδευόμενους. (Τζίμας, Λαμπροπούλου, 2007)

Τα προβλήματα που σχετίζονται με τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες που αποκτούν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι πολύπλοκα και μπορούν να περιπλεχθούν περαιτέρω από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο δομημένο περιβάλλον των ίδιων των πανεπιστημίων. (Chard, Couch, 1998)

Η έννοια «προσβασιμότητα» στην εκπαίδευση, αναφέρεται στα « χαρακτηριστικά γνωρίσματα που πρέπει να διαθέτει το περιβάλλον - φυσικό, τεχνητό, τεχνολογικό- ώστε να εξασφαλίζει πλήρως τη δυνατότητα της πρόσβασης σε όλα ανεξαιρέτως τα άτομα με και δίχως αναπηρία», ενώ συνδέεται άμεσα με τη σύλληψη και δόμηση του περιβάλλοντος με κέντρο τον άνθρωπο και τη δυνατότητα της ισότιμης συμμετοχής. Το θέμα της προσβασιμότητας πλέον συνιστά κεντρικό πυλώνα στη συνταγματική διασφάλιση του δικαιώματος της ισότιμης συμμετοχής στα κοινά και στην εκπαίδευση και καθίσταται εφικτό μέσω συγκεκριμένων αρχών:

- Εφαρμογή του καθολικού σχεδιασμού (design-4-all),
- Εντοπισμός εμποδίων και άρση τους,
- Εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας και συμπλήρωση όπου υστερεί,
- Συνεχής εκπαίδευση των εμπλεκόμενων μερών ώστε να επιτυγχάνεται η αποτελεσματικότητα.
- Παραχώρηση και διασφάλιση ενεργούς συμμετοχής ατόμων με αναπηρία κατά το σχεδιασμό δράσεων προσβασιμότητας. (Σούλης, 2013)

Κεντρικό στοιχείο της έννοιας της προσβασιμότητας αποτελεί ο «καθολικός σχεδιασμός», που εστιάζει στη δημιουργία δομών και προϊόντων τέτοιου είδους ώστε να προορίζονται για χρήση από όλα τα άτομα ανεξάρτητα από την ηλικία, την ικανότητα και το μέγεθός τους. Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 2001, αναφέρθηκε στη σημασία του καθολικού σχεδιασμού και το όρισε ως σχεδιαστική στρατηγική απαραίτητη, που ασχολείται με τη χρησιμότητα των προϊόντων, των περιβαλλόντων και των συστημάτων επικοινωνίας για όλους τους ανθρώπους. (Afacan, 2006)

Ο καθολικός σχεδιασμός, αποτελεί μια προσέγγιση, ιδιαίτερα στον εκπαιδευτικό τομέα, που περιλαμβάνει στάδια από το σχεδιασμό έως τη χρήση εκπαιδευτικών στρατηγικών με στόχο να προσελκύει άτομα χωρίς αποκλεισμούς, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με αναπηρία. Οι αρχές του καθολικού σχεδιασμού, παρέχουν ένα πλαίσιο για την πανεπιστημιακή σχολή που πρέπει να χρησιμοποιεί κατά το σχεδιασμό ή τη διδασκαλία, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και να ελαχιστοποιεί την ανάγκη για «ειδικές» εγκαταστάσεις αλλά και να περιορίζει έως να εξαλείφει μεταγενέστερες παρεμβάσεις στο μαθησιακό περιβάλλον. Ο καθολικός σχεδιασμός λειτουργεί με την προϋπόθεση ότι ο σχεδιασμός και η παροχή διδασκαλίας καθώς και η αξιολόγηση της μάθησης μπορούν να συμπεριλάβουν και ενσωματώσουν χαρακτηριστικά που κατανοούν τη διαφορετικότητα χωρίς να διακυβεύονται τα ακαδημαϊκά πρότυπα. (Scott, 2002)

Ο καθολικός σχεδιασμός ενός πανεπιστημίου, απευθύνεται σε μια κοινότητα σπουδαστών προδιαγράφοντας ελκυστικό κλίμα, καθώς επικεντρώνεται στην ισότιμη χρήση των δομών του, διαθέτοντας ευελιξία και απλότητα, απαλείφοντας περιττή πολυπλοκότητα. Οι πληροφορίες που παρατίθενται, όπου χρειάζεται, είναι εύληπτες. Εστιάζει στην ανοχή στο λάθος, ενώ η διδασκαλία προβλέπει διαφοροποίηση στον ρυθμό εκμάθησης των εκπαιδευομένων και τις δεξιότητες. Προϋποθέτει μικρή σωματική προσπάθεια, ώστε το βάρος της προσοχής να μετατίθεται στη μάθηση. Ο καθολικός σχεδιασμός συγκροτείται με γνώμονα επίσης, το μέγεθος και το χώρο ώστε να είναι επιτυχής η προσέγγιση, η χρήση, οι απαιτητοί χειρισμοί, ανεξάρτητα από το μέγεθος του σώματος των ατόμων, τη στάση του σώματος, την ικανότητα κίνησης και το εύρος της επικοινωνίας που διαθέτουν. (McGuire & al, 2003) Επιπλέον, στο σχεδιασμό ενός δομημένου περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς, η πλευρά του χρήστη αντιπροσωπεύει επίσης ένα πολύτιμο σύνολο γνώσεων καθώς μέσω της αλληλεπίδρασής τους με το χώρο, οι χρήστες με αναπηρία εκτιμούν τις ιδιότητες και εντοπίζουν ακατάλληλες ενέργειες που οι περισσότεροι αν και ειδήμονες αγνοούν. Η κύρια πρόκληση φαίνεται λοιπόν, να είναι η αποτελεσματικότερη χρήση και διαχείριση της διαθέσιμης σχετικής γνώσης ενώ ο καθολικός ή χωρίς αποκλεισμούς σχεδιασμός μπορεί να θεωρηθεί ότι συμβάλλει στη βιωσιμότητα εισάγοντας μια ευρεία ανθρωποκεντρική οπτική. (Heylighen, 2008)

Κατά το 2006 υπογράφηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ [η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία](#), αποτελώντας το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για τα Άτομα με Αναπηρία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπροσωπώντας την [Ευρωπαϊκή Ένωση](#) υπέγραψε τη Σύμβαση το 2007 και την κύρωσε το 2010.

Στη χώρα μας, η ψήφιση του Νόμου [4074/11-04-12 \(ΦΕΚ 88 Α'\)](#) κύρωσε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ), στην οποία έγινε αναφορά σε προηγούμενη ενότητα και στην οποία Σύμβαση προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι «Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι τα Άτομα με Αναπηρίες είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους. Για το λόγο αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες». Στη συνέχεια, με το Νόμο [4485/2017 \(ΦΕΚ Α 114/04.08.2017\)](#) που αναφέρεται στην Οργάνωση και λειτουργία της Ανώτατης Εκπαίδευσης, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τους σπουδαστές ΑμεΑ. Στις αρμοδιότητες της Συγκλήτου περιλαμβάνεται ότι «μεριμνά για τη λήψη μέτρων που διασφαλίζουν την πρόσβαση στους χώρους του Ιδρύματος ατόμων με αναπηρία, καθώς και την προσβασιμότητα των φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη διδασκαλία». Κατά το 2020 παρουσιάστηκε το [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία](#), σύμφωνα με τις αρχές της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, αλλά και το άρθρο 21 & 6 του Συντάγματος της χώρας μας, όπου αναφέρεται σαφώς «Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη

συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας». Η υπευθυνότητα τέλος, ανατίθεται στον Υπουργό Επικρατείας προκειμένου να συντονίσει τις ενέργειες και δράσεις των Υπουργείων, που επιβάλλονται εκ της νομοθεσίας.

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης ο Στόχος 2 αναφέρεται στην Αρχή Προσβασιμότητας και Συστήνεται η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, η οποία έχει ευρύ έργο και μεταξύ άλλων:

- ✓ Να επιβλέπει την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τα Άτομα με Αναπηρία.
- ✓ Να εισηγείται τη χάραξη δημόσιας πολιτικής και ρυθμιστικές παρεμβάσεις.
- ✓ Να αναπτύσσει κατευθυντήριες γραμμές και προδιαγραφές προσβασιμότητας.
- ✓ Να παρέχει τεχνική βοήθεια και εκπαίδευση σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Περιφέρειες και Δήμους, αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των Ατόμων με Αναπηρία, τον Συνήγορο του Πολίτη και την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο θα απαρτίζεται από εκπροσώπους της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.
- ✓ Η πλειοψηφία των μελών του ΔΣ θα είναι Άτομα με Αναπηρία.

Τίθεται Χρονοδιάγραμμα:

Έως τον Δεκέμβριο 2020: Σύσταση Εθνικής Αρχικής Προσβασιμότητας

Έως τον Μάρτιο 2021: Συγκρότηση Διοικητικού Συμβουλίου

Και ερχόμενοι στο υπό εξέταση θέμα αναφέρεται ότι

2.2.1 Διασφαλίζουμε την ισότιμη μεταχείριση όλων των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

2.2.2 Διασφαλίζουμε, με νομοθετική παρέμβαση, την ισότιμη παροχή ποιοτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους τους φοιτητές, μέσω της απρόσκοπτης και πλήρους συμμετοχής των φοιτητών με αναπηρία στην ακαδημαϊκή και κοινωνική ζωή του οικείου Ιδρύματος (μελέτη, διοίκηση, υγεία, πρόνοια, πολιτισμός, αθλητισμός κλπ.).

2.2.3 Εισάγουμε κοινές προδιαγραφές για την εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας και δράσεων στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Χρονοδιάγραμμα: Έως 2021

2.2.4 Εισάγουμε την συμπεριληπτική/ενταξιακή διάσταση στους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας των Πανεπιστημίων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2021

2.2.5 Καθιερώνουμε τη συγκρότηση επιτροπής «Προσβασιμότητας & Στήριξης ΑμεΑ» σε κάθε ΑΕΙ, με σχετική θεσμική ρύθμιση.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2021

2.2.6 Ενσωματώνουμε την ενταξιακή διάσταση στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων με στόχο την εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο εκπαιδευτικών, ψυχολόγων και συναφών επαγγελματιών.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

2.2.7 Προβαίνουμε σε ετήσια αξιολόγηση εκάστου ΑΕΙ σχετικά με την προσβασιμότητα. Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Αναδεικνύουμε τη φωνή των μαθητών και φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

2.2.8 Διασφαλίζουμε την ελεύθερη έκφραση απόψεων σχετικά με θέματα που αφορούν τους μαθητές και φοιτητές με αναπηρία και την ισότιμη συμμετοχή τους σε συλλογικές διαδικασίες και όργανα και στη Βουλή των Εφήβων με τη θέσπιση συγκεκριμένης ποσόστωσης για τη σταθερή εκπροσώπησή τους στα ανωτέρω όργανα και θεσμούς.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2023

2.2.9 Κατοχυρώνουμε θεσμικά τη συμμετοχή των φοιτητών και του προσωπικού με αναπηρία στην «Επιτροπή Προσβασιμότητας & Στήριξης ΑμεΑ» των ΑΕΙ.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2023

2.2.10 Κατοχυρώνουμε νομοθετικά τη συμμετοχή των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην κατάρτιση και υλοποιούμε Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσής τους.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021 Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (2020, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία)

4. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ

Στην ενότητα παρουσιάζονται η καταγραφή γνώσης και η σημασία της για τον οργανισμό, τρόποι κωδικοποίησης, στόχοι που εξυπηρετεί, εργαλεία καταγραφής γνώσης, δομημένη συνέντευξη.

Η κοινωνία μας καθώς, εστιάζει ολοένα και περισσότερο στο γνωστικό τομέα ωθεί τη σκέψη σε νέες συλλήψεις, σε καινοτόμες εμπνεύσεις με επιπτώσεις σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων από την επιστήμη έως την παραγωγή προϊόντων. Σε αυτή τη διαδικασία κεντρικό θέμα συνιστά η γνώση και ιδιαίτερα η σύνθεση νέας γνώσης. Η λειτουργία και διεύρυνση των οργανισμών στο σύγχρονο δυναμικό περιβάλλον για να είναι επιτυχής, εξαρτάται από τον αποτελεσματικό τρόπο επεξεργασίας της πληροφορίας, της μετουσίωσης της σε γνώση, την καταγραφή, αποθήκευση και διάχυσή της. Επομένως, η διαδικασία της μετουσίωσης της πληροφορίας σε γνώση και η διεύρυνση σε παραγωγή νέας γνώσης διέρχεται από το στάδιο επεξεργασίας, που δεν περιορίζεται στο γνωστικό πλαίσιο που καθορίζει η συγκεκριμένη πληροφορία, αλλά η συγκεκριμένη πληροφορία αποτελεί την αφορμή προς διεύρυνση του γνωστικού πλαισίου και παραγωγή νέας γνώσης. Η κοινωνία της γνώσης, απαιτεί από τους οργανισμούς την ικανότητα οικοδόμησης και διανομής γνώσης και άρα σχεδιασμό και στρατηγική προσέγγιση του ζητήματος εκ μέρους των υπευθύνων των οργανισμών. Επομένως, η όποια καινοτόμος σκέψη, επεξεργασία, παρέμβαση, εφαρμογή μπορεί να γίνει αντιληπτή ως νέα γνώση και να εξηγηθεί στο πλαίσιο που περιγράφηκε. «Με αυτή την έννοια, η θεωρία της δημιουργίας οργανωτικής γνώσης είναι ταυτόχρονα μια βασική θεωρία για την οικοδόμηση μιας πραγματικά ανθρωπιστικής κοινωνίας γνώσης πέρα από τους περιορισμούς της απλής οικονομικής ορθολογικότητας». (Nonaka, 2009)

Η κωδικοποίηση της γνώσης προσδίδει το χαρακτηριστικό της μονιμότητας και τη δυνατότητα διάχυσής της σε άλλα άτομα. Επομένως, η κωδικοποιημένη γνώση λαμβάνει τέτοιου είδους μορφοποίηση ώστε να μοιραστεί, να αποθηκευθεί, να συνδυαστεί και να είναι διαχειρίσιμη. Η κωδικοποίηση της γνώσης για έναν Οργανισμό στοχεύει να την καταστήσει προσβάσιμη στα μέλη του για χρήση. Η υφιστάμενη γνώση μετατρέπεται σε κώδικα και αποκτά οργάνωση, σαφήνεια, φορητότητα και κατανοητότητα. Άρα, η κωδικοποιημένη γνώση περιγράφεται, κατηγοριοποιείται, χαρτογραφείται και προτυποποιείται, οπότε, μπορεί να ενσωματωθεί σε κανόνες. Σημαίνοντα ρόλο συνιστούν οι νέες τεχνολογίες στην κωδικοποίηση της γνώσης, καθώς, η διαδικασία κωδικοποίησης είναι απαιτητική διαδικασία. (Paliszkievicz, 2009)

Ένας οργανισμός διαθέτει την ικανότητα παραγωγής γνώσης και ως αποτέλεσμα συσσώρευσης και εξορθολογισμού προηγούμενων εμπειριών. Η γνώση, δηλαδή μορφοποιείται από προηγούμενες εμπειρίες και σφραγίζεται σε σιωπηρές μορφές στο νου των ατόμων, οδηγώντας, σε πρώτη φάση, σε αυτόματη, ομοίμορφη, απόκριση στα ερεθίσματα. Η κωδικοποίηση της γνώσης, αυξάνει το επίπεδο επίγνωσης των σχέσεων μεταξύ αιτίου-αποτελέσματος, προωθώντας τη βελτίωση της συλλογικής ικανότητας και την αποτελεσματικότητα ενός οργανισμού στη λήψη αποφάσεων. Η κωδικοποίηση της γνώσης αντανακλά το βαθμό στον οποίο η συλλεγείσα εμπειρία αναλύεται, γενικεύεται και ενσωματώνεται σε εγχειρίδια, σχέδια, προγράμματα υπολογιστών, εφαρμογές κ.λπ., που παρέχουν το περιεχόμενο («know-what»), τη μεθοδολογία («know-how»), και τελικά το σκεπτικό («know-why») για την εκτέλεση μιας συγκεκριμένης εργασίας. (Zollo, 1998)

Η ιδέα ότι η γνώση πρέπει να κωδικοποιηθεί αποτελεί το κεντρικό σημείο, ώστε να είναι διαχειρίσιμη. Οι ειδικοί θεωρούν την κωδικοποίηση ως το κύριο όχημα με το οποίο η γνώση γίνεται «φορητή», «επαναχρησιμοποιήσιμη» ή «μεταβιβάσιμη» εντός του οργανισμού σε πρώτο επίπεδο και αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Διαχείρισης Γνώσης. Η διερεύνηση της κωδικοποίησης της γνώσης παρέχει τη θεωρητική βάση της ανεύρεσης και εκείνων των στοιχείων που ευνοούν ή αποθαρρύνουν την επικοινωνία της γνώσης. Ένα κύριο εργαλείο για τη συλλογή γνώσης συνιστά η συνέντευξη. (Hall, 2006.)

Η γνώση εξάγεται, μετασηματίζεται, μορφοποιείται, μεταφέρεται, αποθηκεύεται και διαχέεται. Η όλη διαδικασία από τη σύλληψη έως την κωδικοποίηση απαιτείται να υλοποιηθεί με τρόπο που να συνάδει με την προϋπάρχουσα στον οργανισμό γνώση, ώστε η νέα γνώση να προσδίδει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό με σκοπό να συμβάλει στην ισχυροποίηση και ανάπτυξή του. Καθώς η γνώση αρκετές φορές συμβαίνει να είναι άρρητη, σύνθεση δηλαδή εμπειρίας, δεξιοτήτων, δημιουργικότητας, αξιών, ιδεών κλπ., ενός ατόμου στον οργανισμό, τότε η καταγραφή είναι δυσχερέστερη και θα παραμείνει άρρητη έως το άτομο να ερωτηθεί, οπότε μέσω της διαδικασίας της εξωτερίκευσης θα ξεκινήσει και η καταγραφή υπό μορφή σημειώσεων, αναφορών, παραπομπών, σχεδιαγραμμάτων κλπ. Από το σημείο αυτό και πέρα, η σιωπηρή γνώση του ατόμου μπορεί να δεσμευθεί ως οργανωσιακή γνώση και να διατεθεί από τον οργανισμό μέσω των διαδικασιών που έχουν ήδη αναφερθεί, οπότε και η μετατροπή της άρρητης γνώσης σε ρητή, ως κοινό κτήμα πλέον για τον οργανισμό θα συμβάλλει στην παραγωγικότητα, την καινοτομία και επομένως στη βελτίωση και αποτελεσματικότητα. (Dalkir, 2005)

Η εμπειρία διαφοροποιεί και διαμορφώνει την «ιδέα» από το τι θα έπρεπε να συμβεί σε πραγματική, χειροπιαστή γνώση αυτού που συμβαίνει εμπρός μας. Η γνώση αυτή αποκτά «θεμελιώδη αλήθεια», καθώς αναφέρεται στον πραγματικό βίο «στο έδαφος και όχι από τα ύψη της θεωρίας ή της γενίκευσης». Η «επίγεια αλήθεια» σηματοδοτεί τη γνώση που αναφέρεται στο πεδίο εφαρμογής της. Οι υπεύθυνοι και τα στελέχη των οργανισμών μοιράζονται αυτήν την αντίληψη έχοντας επίγνωση της δυναμικής, περίπλοκης εργασιακής καθημερινότητας και για το λόγο αυτό οι οργανισμοί δίνουν ιδιαίτερο βάρος στην καταγραφή της σιωπηρής γνώσης των εργαζομένων. Συνοψίζοντας, διαγράφεται με σαφήνεια μια ισχυρή αλληλεπίδραση μεταξύ των γνώσεων, σκέψεων, αντιλήψεων και αξιών των ατόμων ενός οργανισμού και του ίδιου του οργανισμού. Οι «ιστορίες» του οργανισμού εκπορεύονται από τις «ιστορίες» των ατόμων του, σκιαγραφούνται από τις πράξεις τους, το έργο που παράγουν. Οπότε μέσα και από το εργαλείο της συνέντευξης η άρρητη γνώση μεταγράφεται σε ρητή. (Davenport & Prusak, 2000)

Ως παράδειγμα για το θέμα μπορεί να αναφερθεί αυτό της εταιρείας Xerox, όταν στο παρελθόν αποφάσισε να υποστηρίξει την τεχνογνωσία των εργαζομένων της στην τεχνική υπηρεσία εγκαθιστώντας ένα εξειδικευμένο σύστημα, θεωρώντας ότι οι τεχνικοί της κάνοντας χρήση του συγκεκριμένου συστήματος θα επέλυαν τα προβλήματα των πελατών. Ωστόσο σύντομα αποκαλύφθηκε ότι οι τεχνικοί έλυναν τα ζητήματα αντλώντας τη γνώση ο ένας από τον άλλον, «μοιράζοντας ιστορίες για το πώς είχαν φτιάξει τις μηχανές» και περιορισμένα στηρίζονταν στο σύστημα. (Hansen & al., 1999)

Οι καλές πρακτικές, οι οποίες υποστηρίζονται από έρευνες διαχρονικά και σε διάφορες χώρες, που διασφαλίζουν εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς συχνά, πραγματοποιούνται σε αυτόματο, διαισθητικό επίπεδο, που περιλαμβάνει τη χρήση της σιωπηρής γνώσης του ατόμου. Επομένως, χρειάζεται μέριμνα να αναληφθεί από τους υπεύθυνους ώστε να καταγράφεται και να κοινοποιείται. Ένα εργαλείο προς αυτήν την κατεύθυνση είναι η συνέντευξη. (Kendall, 2016), (Ainscow & Sandill 2010), (Mortimore & Crozier, 2007)

Η δομημένη συνέντευξη αποτελεί την πλέον χρησιμοποιούμενη τεχνική μεταφοράς άρρητης γνώσης του ατόμου στον οργανισμό. Προκειμένου να είναι επιτυχημένη η διαδικασία της συνέντευξης απαιτούνται δεξιότητες επικοινωνίας και κατανόησης του θέματος από τους ενεργούντες τη συνέντευξη. Η συνέντευξη αποσκοπεί να σκιαγραφήσει και να διασαφηνίσει την εξειδικευμένη γνώση, να αντλήσει, αναλύσει και μεταφέρει πληροφορίες χρήσιμες στην περαιτέρω προσέγγιση του θέματος. «Δύο από τις πιο δημοφιλείς τεχνικές για τη βελτιστοποίηση της συνέντευξης εμπειρογνομόνων είναι η δομημένη συνέντευξη και οι ιστορίες». (Dalkir, 2005)

4.1 Μεθοδολογία εκπόνησης της έρευνας

Η συνέντευξη αποτελεί μία από τις κύριες μεθόδους συγκέντρωσης ποιοτικών δεδομένων. Η συνέντευξη παρέχει τη δυνατότητα συλλογής και καταγραφής εμπειριών, απόψεων και γνώσεων. Στο είδος της τυποποιημένης συνέντευξης ανήκει η δομημένη συνέντευξη, κατά την οποία μέσω προκαθορισμένων ερωτήσεων, που υποβάλλονται στον /στη συνεντευξιαζόμενο/η

ζητούνται απαντήσεις σε συγκεκριμένη θεματολογία, με στόχο, από αυτή τη διαδικασία, να ανοίξει η οπτική του προς εξέταση θέματος και να ληφθούν ενημέρωση, πληροφορίες και γνώση από τον ερωτώμενο για τον ερευνητή, καθώς ο ερωτώμενος έχει την ευκαιρία να εκφράσει και να αναπτύξει ελεύθερα τις σκέψεις του, τις γνώσεις του, τις αξίες και απόψεις του. Για την ανάπτυξη της συζήτησης αυτής οι ερωτήσεις είναι ανοιχτού τύπου, ώστε να αποφεύγονται οι μονολεκτικές απαντήσεις. (Μάγος, 2005), (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008)

Η δομημένη συνέντευξη, ανοιχτών ερωτήσεων χρησιμοποιείται στην παρούσα εργασία προκειμένου να προσεγγίσει το έργο «Πρόσβαση», του ΠΑΔΑ και αφορά ιδιαίτερα στο θέμα «καταγραφή γνώσης», το οποίο εξετάστηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσης και συνιστά σημαντικότατο ζήτημα για το εξεταζόμενο έργο «Πρόσβαση».

Ο προβληματισμός εκκινά από το ιδιαίτερα σοβαρό θέμα που υφίσταται καθώς, οι απασχολούμενοι, ειδικοί επιστήμονες στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, στερούνται μονιμότητας, διαγράφονται εναλλαγές και η εργασία που προσφέρουν ως προς το αποτέλεσμα επιδέχεται ανατροπή με την απομάκρυνσή τους και νέο ξεκίνημα από τον επόμενο κάτοχο της θέσης εδραζόμενο σε «άγραφο πίνακα».

Επιπροσθέτως, της ασυνέχειας που περιγράφηκε, υφίσταται και ασυνέχεια στα έργα που καταπιάνονται με το ζήτημα. Συγκεκριμένα, προγράμματα ίδιας ή παρόμοιας θεματολογίας επί σειρά ετών διαδέχονται το ένα το άλλο. Κατά το πρόσφατο παρελθόν εκπονήθηκε έργο ανάλογο, το οποίο τελείωσε, όταν έληξε το αντίστοιχο ευρωπαϊκό πρόγραμμα από το οποίο χρηματοδοτούνταν, οι ειδικοί επιστήμονες απομακρύνθηκαν και τα άτομα ΦμεΑ απέμειναν χωρίς υποστηρικτικές διαδικασίες.

Στην προηγούμενη περιγραφή της κατάστασης, χρειάζεται να ληφθούν υπόψη, οι τρέχουσες εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο της χώρας μας που τοποθετούν το θέμα της αναπηρίας σε μια νέα σύγχρονη οπτική. Έτσι τίθεται ως επιτακτικότερη και επείγουσα αναγκαιότητα ο εκσυγχρονισμός της αντιμετώπισης της αναπηρίας και η αναγνώριση της αναγκαιότητας της αλλαγής εκ μέρους πλέον της πολιτικής εξουσίας της χώρας, να παρακολουθήσει η Ελλάδα και να ακολουθήσει, μετ' επιτάσεως, τις επιταγές τόσο του οργανισμού Ηνωμένων εθνών όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρώτη φορά, διαγράφονται, με σαφήνεια, σκοποί, τίθενται συγκεκριμένοι ανά περίπτωση στόχοι και ορίζεται χρονοδιάγραμμα σε ενέργειες συγκεκριμένες σε όλα τα επίπεδα της πολιτείας, συμπεριλαμβανομένης της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για τα ΑμεΑ άτομα.

Ωστόσο, οι δυσχέρειες της προτέρας κατάστασης του παρελθόντος, καθώς δεν εκλείπουν αυτομάτως, βαρύνουν το παρόν. Στις παλαιές ασυνέχειες και αντιξοότητες προστίθενται νέες, οφειλόμενες και στη διάχυση και εδραίωση των αλλαγών που πρεσβεύει και εργάζεται προς τούτο, η Συντονιστική Επιτροπή του τρέχοντος έργου «Πρόσβαση».

Το θέμα λοιπόν, της διερεύνησης του ζητήματος ως προς το παρόν του προγράμματος του έργου «Πρόσβαση» τίθεται ως προς τις καλές πρακτικές, τις κατακτήσεις, τις δυνατότητες βελτίωσης, τις συνόδους παρεμβάσεις, το φιλικό προς τις αλλαγές κλίμα, κ.α. Για το σκοπό αυτό ανατρέξαμε σε συγκεκριμένα άτομα του Προγράμματος, τρία στον αριθμό, προτάσσοντας τα εξής κριτήρια: α) Μακροχρόνια απασχόληση στο θέμα, έστω και αν όλοι δεν υπηρετούσαν πάντα στο συγκεκριμένο χώρο/θέση, β) μεγάλη εμπειρία στο θέμα ΑμεΑ και ιδιαίτερα σε σχέση με τα άτομα ΦμεΑ γ) πανεπιστημιακή κατάρτιση, δ) Ένα από τα τρία άτομα σε θέση ευθύνης στη Διοίκηση του έργου «Πρόσβαση», ε) τρία άτομα, τρεις διαφορετικοί ρόλοι με σπουδές σε διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο, με διαφορετικό επαγγελματικό υπόβαθρο στο συγκεκριμένο πρόγραμμα και άρα, τρεις διαφορετικές εστιάσεις.

Επομένως, πρόκειται για τρεις καταγραφές μέσα από δομημένες συνεντεύξεις ισάριθμων ατόμων με άμεση εμπλοκή στην υποστήριξη και εφαρμογή του έργου, διαφορετικών θέσεων και καθηκόντων, με σαφή όμως, και καθαρή αντίληψη όλων, του ρόλου που διαδραματίζουν

και την αναγκαιότητα της αλλαγής στο χώρο του Πανεπιστημίου, ως προς ενέργειες, στάσεις και συμπεριφορές του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη καταγραφή βασιστήκαμε σε συνεντεύξεις με καθηγητή και μέλος της συντονιστικής επιτροπής της πράξης, αλλά και με την ιδιότητα του Συμβούλου καθηγητή, με βαθιά γνώση και προηγούμενων ανάλογων έργων στα οποία συμμετείχε επίσης, παρουσιάζει το αντικείμενο του έργου, εκθέτει λεπτομερώς ενέργειες, πρωτοβουλίες, κάνει αναδρομές και συγκρίσεις σε αντίστοιχες καταστάσεις και έργα, αναφέρει καλές πρακτικές, απαριθμεί κατακτήσεις του προγράμματος, επιτυχημένες παρεμβάσεις, οριοθετεί το παρόν και το μέλλον του έργου.

Στη δεύτερη καταγραφή, που βασίστηκε σε συνεντεύξεις, ειδική επιστήμων, διερμηνέας της νοηματικής γλώσσας, αναφέρεται σε συγκεκριμένες δυσχέρειες των Κωφών-βαρήκοων φοιτητών/φοιτητριών, δίνει παραδείγματα μέσα από συμπεριφορές που αντιμετώπισε, καταγράφει αντιλήψεις, που κυριαρχούν, εκθέτει γνώσεις και απόψεις της.

Στην τρίτη καταγραφή, που βασίστηκε σε συνεντεύξεις, ειδική επιστήμων, ψυχολόγος, εκθέτει τη δική της οπτική, παρουσιάζει τα θετικά σημεία του έργου, το ρόλο της διεπιστημονικής ομάδας, τη σημαντικότητα της προσφοράς του προγράμματος.

5. ΠΡΑΞΗ (ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ) «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ

5.1 Αντικείμενο και Στόχοι της πράξης «Πρόσβαση» του ΠΑΔΑ–Σύντομη Παρουσίαση

Το έτος 2019 και συγκεκριμένα την 1η Δεκεμβρίου είναι η εκκίνηση του προγράμματος Πράξη με τίτλο «Υποστήριξη Παρεμβάσεων Κοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής» με ημερομηνία λήξης την 30η Σεπτεμβρίου 2023. Η Πράξη, έχει ως έργο την υποστήριξη φοιτητών ΑμεΑ, αλλά και φοιτητών ευάλωτων σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, ώστε να συμμετέχουν «ισότιμα στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες που απαιτούν οι σπουδές τους και να τις ολοκληρώσουν λαμβάνοντας τον τίτλο».

Πρόκειται για πρόγραμμα Ευρωπαϊκό, μέσω των χρηματοδοτήσεων ΕΣΠΑ, του ΥΠΑΙΘ. Το έργο ωστόσο, για να γίνει αντιληπτό πληρέστερα, πρέπει να ιδωθεί και ως έργο /εφαρμογή κάτω από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, που διατρανώθηκε το 2020, και όσα ακολουθούν έκτοτε.

Την αρμόδια Επιτροπή Υλοποίησης του Προγράμματος (Ιούνιος 2019), συγκροτούν «οκτώ (8) μέλη ΔΕΠ επιστημονικών ειδικοτήσεων συναφών με το έργο, και δύο (2) μέλη Διοικητικού Προσωπικού, και επικεφαλής την Υπεύθυνη Πράξης». Το έργο απασχολεί και δεκατέσσερις (14) εξωτερικούς συνεργάτες.

Τα τμήματα του Πανεπιστημίου σύμφωνα με τις διαδικασίες οργάνωσης και υλοποίησης του προγράμματος, όρισαν Καθηγητές σε ρόλο Συμβούλου για άτομα ΦμεΑ, οι οποίοι συνεργάζονται με την Επιτροπή του προγράμματος Πράξης «Πρόσβαση». Μέχρι τώρα έχουν οριστεί 49 Σύμβουλοι συνολικά με τους αναπηρωτές. Η Επιτροπή συνεργάζεται επίσης, με τις Διοικητικές Υπηρεσίες καθώς και με όποια υπηρεσία του κριθεί απαραίτητο όπως η λειτουργία της βιβλιοθήκης Amelib, όπου ορίστηκε ήδη υποστήριξη από βιβλιοθηκονόμο. Με όποιες αντιξοότητες και εξαιτίας της υγειονομικής κατάστασης που βιώνουμε παγκοσμίως, η Επιτροπή εργάζεται προωθώντας δράσεις και αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες προκειμένου να φέρει το έργο της εις πέρας.

Όπως παρουσιάζεται στο «Περιεχόμενο» του έργου, το οποίο είναι αναρτημένο στο διαδίκτυο, στην επίσημη Ιστοσελίδα του, το συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο έχει πάνω από 40.000 φοιτητές, όλων των επιπέδων, συνολικά. Σε αυτό το σύνολο περιλαμβάνονται περίπου 600 άτομα ΦμεΑ (5% προβλήματα όρασης, 15% προβλήματα ακοής, 35% κινητικά προβλήματα, 45% μαθησιακές δυσκολίες, αναπτυξιακές διαταραχές και λοιπές σοβαρές ασθένειες). Υπολογίζεται δε, μεγαλύτερος ο αριθμός των κοινωνικοοικονομικά ευάλωτων φοιτητών. Η Πράξη αφορά στην καθοδήγηση και υποστήριξη όλων αυτών των φοιτητών, υλοποιώντας, Δράσεις ψυχολογικής υποστήριξης, Δράσεις συμβουλευτικής, Υπηρεσίες Παραγωγής

Προσβάσιμων Συγγραμμάτων και Προσβάσιμων ιστοσελίδων, Υλικοτεχνικές παρεμβάσεις υποστήριξης, Υπηρεσίες στήριξης Συμβούλων Καθηγητών, Οικονομική ενίσχυση ειδικών περιπτώσεων φοιτητών κ.α..

Για το θέμα της άρσης συγκεκριμένων εμποδίων που αναφέρονται σε ακαδημαϊκά θέματα όπως, διδασκαλία, εξέταση αντιμετωπίζεται με ειδικές ρυθμίσεις και σε συνεργασία με τον Καθηγητή-Σύμβουλο ΦμεΑ κάθε Τμήματος. Η Επιτροπή εξέδωσε και ανάρτησε «Οδηγίες προς τους διδάσκοντες/εξεταστές για την εξ αποστάσεως εξέταση Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)», στις 9 Ιουνίου 2020, ως το αρμόδιο Συντονιστικό Όργανο.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.uniwa.gr

Θηβών 250, Αθήνα-Αιγάλεω 12241

Τηλ. +30 210 538-1224, Fax. +30 210 538-1226

UNIVERSITY of WEST ATTICA

www.uniwa.gr

250, Thivon Str., Athens, GR-12241, Greece

Tel:+30 210 538-1224, Fax:+30 210 538-1226

ΕΣΠΑ – Πρόσκληση ΕΔΒΜ97

“ΠΡΟΣΒΑΣΗ”:

Υποστήριξη δράσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών

του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

prosvasi.uniwa.gr

NSRF – Call 97

“PROSVASI”:

Support of social welfare interventions for the students

of the University of West Attica

prosvasi.uniwa.gr

Αιγάλεω, 9 Ιουνίου 2020

Οδηγίες προς τους διδάσκοντες/εξεταστές για την εξ αποστάσεως εξέταση Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)

λόγω αναστολής των δια ζώσης ακαδημαϊκών λειτουργιών στο ΠΑΔΑ,
για λόγους πρόληψης κατά την περίοδο της πανδημίας COVID-19

Υπάρχει μέριμνα για Η/Υ με κατάλληλο εξοπλισμό και λογισμικό στις βιβλιοθήκες, διάθεση κατάλληλου ανά περίπτωση, ψηφιακού μαθησιακού υλικού, Ιστότοποι αλλά και παρεμβάσεις στους χώρους των πανεπιστημιούπολεων, για βελτίωση της προσβασιμότητάς τους προς τα ΑμεΑ άτομα.

Στη διάθεση των φοιτητών του προγράμματος λειτουργούν υπηρεσίες, Ενημέρωσης σε ζητήματα Κοινωνικής Μέριμνας, Συμβουλευτικής, Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης, Διερμηνείας στη Νοηματική Γλώσσα, Εργοθεραπείας, Φυσικοθεραπείας, Άσκησης και Ευεξίας.

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
 Υποστήριξη Παρεμβάσεων
 Κοινωνικής Μέριμνας
 Φοιτητών ΠΑΔΑ

Αρχική Ομάδα Πράξης Υπηρεσίες για Φοιτητές Εκδηλώσεις Νέα

Διερμηνεία στη Νοηματική Γλώσσα

Υπεύθυνη Πράξης:
 Καθ. Μαρία Ραγκούση
 ΠΑΔΑ, Πανεπιστημιούπολη 2, Κτίριο Ζ, ΖΒ-114
 Θηβών 250 & Π. Ράλλη, Αιγάλεω 12241
 Τηλ.: +30 210 538-1224
 Email: marlar@uniwa.gr

Γραμματεία Πράξης:
 ΠΑΔΑ, Πανεπιστημιούπολη 2, Κτίριο Ζ, ΖΒ-110
 Θηβών 250 & Π. Ράλλη, Αιγάλεω 12241
 Τηλ.: +30 210538-1241
 Email: prosvasi@uniwa.gr

ΠΑΔΑ, Πανεπιστημιούπολη 1, Κτίριο Κ-14, Ισόγειο,
 Γραφείο Σίτησης
 Αγ. Σπυρίδωνος, Αιγάλεω 12243
 Τηλ.: +30 210 538-5194 (Εσωτ: 5194)
 E-mail: prosvasi@uniwa.gr

Μενού Προσαρμογής (CTRL+U)
 Αντιστροφή Χρωμα... Συνδέσμοι
 Μεγάλο Κείμενο Διευρυμένος καρέν...
 Διακοπή κινούμενω... Φιλικό προς δυσλεξ...
 Μεγάλος Δρομέας Εργαλεία
 Υψος γραμμής (1.5x) Στοιχείο αριστερά
 How UserWay Works

Στην Ιστοσελίδα του έργου <https://prosvasi.uniwa.gr/>, έχουν αναρτηθεί και αναρτώνται όλα αναφορικά με το θέμα του έργου, εργαλεία, παρεμβάσεις, εκδηλώσεις, ανακοινώσεις οπότε είναι εύκολη η πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση σε κάθε ενδιαφερόμενο, αφού η πλατφόρμα υποστηρίζει και την προσέγγιση από ΦμεΑ άτομα διαθέτοντας αντίστοιχα εργαλεία και παρουσιάσεις. Η «Πρόσβαση» Λειτουργεί και αντίστοιχη Ιστοσελίδα του Facebook <https://www.facebook.com/prosvasi.uniwa/>

facebook

Email ή τηλέφωνο: [input] Κωδικός πρόσβασης: [input] Σύνδεση

Εξοικονομήστε το λογαριασμό σας

Πρόσβαση ΠΑΔΑ
 @prosvasi.uniwa

Αρχική σελίδα
 Δημοσιεύσεις
 Κριτικές
 Φωτογραφίες
 Πληροφορίες
 Κοινότητα
 Έρανοι

Μου αρέσει! Κοινοποίηση

Στείλτε μήνυμα

Άλλοι που...

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προβολή όλων

6. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ

6.1 Καταγραφή γνώσης Μέλους της Συντονιστικής Επιτροπής της Πράξης «ΠΡΟΣΒΑΣΗ»

Ο κος Χ. Σ., είναι ομότιμος καθηγητής του τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών της Σχολής Μηχανικών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και Μέλος της Επιτροπής Πράξης «Πρόσβαση», και Σύμβουλος Καθηγητής. Έχει πολυετή ενεργή συμμετοχή σε Έρευνα και Ανάπτυξη (R&D). Είναι ο Δημιουργός και Υπεύθυνος της σελίδας PyLes για την υποστήριξη με Ψηφιακές Υπηρεσίες και Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό των σπουδαστών με ειδικές ανάγκες και των Κωφών/Βαρήκοων σπουδαστών του ΤΕΙ Αθήνας (Digital Services and Digital Educational Content for students with special needs and hard-of-hearing students) (2015-2021). Έχει πολυετή συνεχή δραστηριότητα για την ένταξη των σπουδαστών με ειδικές ανάγκες (inclusion of the disabled students) του ΤΕΙ Αθήνας από το 2003. Κατά τα έτη 2011-2015 διετέλεσε Επιστημονικός Υπεύθυνος, στο πρόγραμμα ΕΣΠΑ – Ψηφιακή Σύγκλιση με τίτλο «Νέες Ψηφιακές Υπηρεσίες ΤΕΙ Αθήνας: Υπηρεσίες και Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό για ΑμεΑ σπουδαστές και σπουδαστές με μαθησιακά προβλήματα».

Ακολουθούν απαντήσεις σε κάποιες σημαντικές ερωτήσεις που τέθηκαν κατά τις συνεντεύξεις.

Ερώτηση 1η: Θα θέλατε να αναφερθείτε στον ρόλο σας στο έργο «Πρόσβαση», του ΠΑΔΑ;

Στην πράξη της «Πρόσβασης» συμμετείχα ως Μέλος της Επιτροπής Διοίκησης του έργου (2019-2021). Η Επιτροπή επικουρεί την Υπεύθυνη της πράξης στις αποφάσεις της και επιπλέον τα Μέλη της συνεργάζονται με τους Επιστημονικούς Συνεργάτες του έργου. Προσωπικά συνεργάζομαι με τους Πληροφορικούς-Τεχνικούς της πράξης σε θέματα εκπόνησης προδιαγραφών, σχεδίασης και ανάπτυξης υπηρεσιών κ.λπ.

Ερώτηση 2η: Μπορείτε να αναφερθείτε στο ενδιαφέρον σας και τις δραστηριότητές σας για την ένταξη των φοιτητών και φοιτητριών με αναπηρία (ΦμεΑ) στο Πανεπιστήμιο και την εμπλοκή σας στην προσβασιμότητα;

Ως Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο, αναμίχθηκα ενεργά ως Σύμβουλος Καθηγητής με πολυετή συνεχή δραστηριότητα για την ένταξη των ΦμεΑ (Φοιτητών/Φοιτητριών με Ειδικές Ανάγκες) (inclusion of the disabled students) του Πανεπιστημίου. Η ενασχόληση και η στήριξη ΦμεΑ ξεκινά το 2003 με τον πρώτο κωφό φοιτητή στο τμήμα Πληροφορικής, πτυχιούχο πλέον και καθηγητή Πληροφορικής σε ειδικό σχολείο. Από το 2008 ξεκινά ο συντονισμός αλλά και η παροχή ενισχυτικής παράλληλης διδασκαλίας σε θέματα προγραμματισμού Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Βάσεων Δεδομένων, Πληροφοριακών Συστημάτων και άλλων μαθημάτων ειδικότητας Πληροφορικής αλλά και μαθημάτων αλφαριθμητισμού στην Πληροφορική. Στα μαθήματα, που απευθύνονταν σε Κωφούς/Βαρήκους φοιτητές και φοιτήτριες του Πανεπιστημίου, συμμετείχαν διεργμηνείς Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, εθελοντές καθηγητές και καθηγήτριες, φοιτητές και φοιτήτριες σχολών ΕΝΓ, και εθελοντές φοιτητές και φοιτήτριες. Τα μαθήματα διεξήχθησαν όλα αυτά τα χρόνια στην αίθουσα τηλεδιάσκεψης της Πανεπιστημιούπολης 1 και μαγνητοσκοπήθηκαν.

Ερώτηση 3η: Με όσα προαναφέρατε αντιλαμβανόμαστε ότι υπάρχει κάποια παράδοση στο Πανεπιστήμιο για τη ένταξη των ΦμεΑ και τη διασφάλιση της προσβασιμότητας.

Υπάρχει η εμπειρία ενός πολυετούς προγράμματος της Κοινωνικής Συμβουλευτικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου. Το πρόγραμμα «Συμβουλευτικής Παρέμβασης και Υποστήριξης Κωφών και Βαρήκοων φοιτητών και Φοιτητών με ειδικές Ανάγκες (ΦμεΑ) – ΣΠΥΚ» διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο τα έτη 2003-2013 με χρηματοδότηση του Πανεπιστημίου. Σκοπός του προγράμματος ΣΠΥΚ ήταν η μεγαλύτερη συμμετοχή των φοιτητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και η συμβουλευτική υποστήριξή τους σε ψυχοκοινωνικά θέματα. Κατά κάποιο τρόπο το πρόγραμμα αυτό προετοίμασε το Ίδρυμα για την πράξη της «Πρόσβασης». Παραθέτουμε τις υπηρεσίες:

α) Το πρόγραμμα ΣΠΥΚ παρείχε υποστήριξη σε ΦμεΑ ως εξής:

- Υποστήριξη των νέων σπουδαστών στη μεταβατική περίοδο προσαρμογής τους στο νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον.
- Ενημέρωση και συνεργασία με υπεύθυνους των τμημάτων, τις Γραμματείες και τους διδάσκοντες για την αντιμετώπιση των αναγκών των ΦμεΑ που προκύπτουν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους.
- Ενδυνάμωση της ταυτότητάς τους και ένταξή τους στην εκπαιδευτική κοινότητα του Πανεπιστημίου.
- Ψυχολογική και συμβουλευτική στήριξή τους σε τυχόν κοινωνικά και συναισθηματικά ζητήματα που τους απασχολούν, σε ατομικό και ομαδικό πλαίσιο.

β) Το πρόγραμμα ΣΠΥΚ παρείχε υποστήριξη σε διδάσκοντες ως εξής:

(παραθέτουμε απόσπασμα από τον Ιστότοπο του προγράμματος ΣΠΥΚΒ)

«Η υποστήριξη αφορά διδάσκοντες που έχουν στο τμήμα τους φοιτητές ή φοιτήτριες με ειδικές ανάγκες (ΦμεΑ), π.χ. κωφούς και βαρήκοους φοιτητές. Έχει ως στόχο την πληροφόρησή τους σχετικά με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των ΦμεΑ. Για την περαιτέρω στήριξή τους παρέχεται ενημέρωση σχετικά με οδηγίες διευκόλυνσης ΦμεΑ στην εκπαιδευτική διαδικασία. Οι διδάσκοντες μπορούν να έχουν συνεχή επικοινωνία με την Υπηρεσία και το πρόγραμμα ΣΠΥΚ καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού εξαμήνου για τυχόν δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσουν, σχετικά με την επικοινωνία τους με τους ΦμεΑ ή σχετικά με τον εξειδικευμένο τρόπο διδασκαλίας που θα χρειαστεί να ακολουθήσουν.»

γ) Το πρόγραμμα ΣΠΥΚ παρείχε υπηρεσίες υποστήριξης της οικογένειας των ΦμεΑ:

(παραθέτουμε απόσπασμα από τον Ιστότοπο του προγράμματος ΣΠΥΚΒ)

«Η Κοινωνική Υπηρεσία προσφέρει ενημέρωση και ψυχολογική/συμβουλευτική στήριξη στην οικογένεια του ΦμεΑ με απώτερο σκοπό την ομαλή ένταξή του στην ακαδημαϊκή διαδικασία και την αντιμετώπιση οποιονδήποτε ψυχοκοινωνικών προβλημάτων. Η στήριξη αυτή μπορεί να συμβάλλει στην αποδοχή και τη θετική στάση εκ μέρους της οικογένειας, παράγοντες που είναι σημαντικοί για την ομαλή εξέλιξη του σπουδαστή αλλά και για τη βελτίωση της επίδοσής του καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών του».

Τέλος, το πρόγραμμα ΣΠΥΚ αναλάμβανε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση σεμιναρίων για την κοινότητα του πανεπιστημίου, π.χ. για την αντιμετώπιση του εθισμού σε ουσίες, και βιωματικών εργαστηρίων για τους φοιτητές, π.χ. αντιμετώπιση bullying, σύνταξη βιογραφικού. Τα σεμινάρια και τα βιωματικά εργαστήρια γίνονταν συχνά σε συνεργασία και με άλλους φορείς.

Ερώτηση 4η: Ως επιστήμονας πληροφορικής δοκιμάσατε να εφαρμόσετε ΤΠΕ στη διδασκαλία και το εκπαιδευτικό υλικό;

Δημιουργήθηκε σε συνεργασία με το ερευνητικό κέντρο «Αθηνά» και λειτουργεί ο ιστότοπος Πύλες (Pyles) με Ψηφιακές Υπηρεσίες και Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό για την υποστήριξη

των σπουδαστών/σπουδαστριών με ειδικές ανάγκες και των Κωφών/Βαρήκοων σπουδαστών του Πανεπιστημίου (2015-). Ο ιστότοπος παρέχει μεταξύ άλλων φωνητική απόδοση περιεχομένου. Οι ΦμεΑ με προβλήματα όρασης αλλά και φοιτητές και οι φοιτήτριες με μαθησιακές δυσκολίες, π.χ. δυσλεξία, μπορούν να ακούσουν το περιεχόμενο. Επιπλέον, το περιεχόμενο του ιστοτόπου συνοδεύεται από βίντεο σε ΕΝΓ.

Παραθέτουμε κάποια ενδεικτικά αποσπάσματα από τον Ιστότοπο ΠΥΛΕΣ με την επισήμανση ότι η πράξη «Πρόσβαση» προχωρά σε αναθεώρηση και προσαρμογή του ιστοτόπου στις ανάγκες των ΦμεΑ του Πανεπιστημίου.

Το πληροφοριακό σύστημα αφορά στην προσαρμογή του συστήματος ΠΥΛΕΣ στις ανάγκες του νέου Πανεπιστημίου καθώς το σύστημα ΠΥΛΕΣ δημιουργήθηκε για να καλύψει ανάγκες στο ΤΕΙ Αθήνας. Επομένως, πρέπει να εισαχθούν τα τμήματα και τα μαθήματα του ΠΑΔΑ. Επιπλέον, οι καθηγητές του μαθήματος μπορούν να έχουν πρόσβαση ως καθηγητές και των μαθημάτων αυτών. Να σημειωθεί ότι το σύστημα αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί/αξιοποιηθεί και για «κλειστή» ανάρτηση υλικού από τους καθηγητές, όπως Κεφάλαια από τα ψηφιακά συγγράμματα (με την άδεια του εκδότη), σημειώσεις μαθημάτων καθηγητή, σημειώσεις μαθημάτων από εθελοντές φοιτητές μετά από έλεγχο του καθηγητή, σελίδες από διάφορα συγγράμματα, υλικό (ή σύνδεσμοι) από τα Ανοικτά Μαθήματα, οπτικοακουστικό υλικό κ.λπ. Επίσης, θα πρέπει να φορτωθούν επικαιροποιημένες οδηγίες, π.χ.,

<https://pyles.uniwa.gr/>

- 1) Οδηγίες προς τους Φοιτητές για τη χρήση open e-class και ειδικότερα των επιλογών ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ, ΜΗΝΥΜΑΤΑ, ΕΓΓΡΑΦΑ, ΑΣΚΗΣΕΙΣ, ΕΡΓΑΣΙΕΣ
- 2) Οδηγίες προς τους Φοιτητές για τη χρήση MS-Teams και ειδικότερα των επιλογών CHAT και πρόσβασης στις μαγνητοσκοπημένες διαλέξεις
- 3) Οδηγίες προς τους Φοιτητές για τη χρήση e-study
- 4) Οδηγίες προς τους Καθηγητές για Προσβασιμότητα στην Τηλεδιδασκαλία
- 5) Οδηγίες προς τους Φοιτητές με Αναπηρία για Προσβασιμότητα στην Τηλεδιδασκαλία
- 6) Οδηγίες υποστήριξης της Διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα κατά την τηλεδιδασκαλία.

Επικοινωνία	ΕΙΣΑΓΩΓΗ
Πληροφοριακά/Διοικητικά θέματα	1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ OPEN ECLASS
Βοήθεια προσβασιμότητας	1.1. Ρόλοι Χρηστών
	1.2. Το Ηλεκτρονικό Μάθημα
	1.3. Διεπαφές Χρηστών
	1.4. Αναλυτικά εγχειρίδια πλατφόρμας Open eClass
	2. ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ
	2.1. Δομή και οργάνωση του Λεξικού
	2.2. Χρήστες και ρόλοι Λεξικού
	2.3. Παρεχόμενες λειτουργίες χρήσης Λεξικού
	2.3.1. Λειτουργία Αναζήτησης
	2.3.2. Προβολή ενός λήμματος
	2.4. Εμπλουτισμός και τροποποίηση περιεχομένων Λεξικού
	2.4.1. Εισαγωγή νέου λήμματος/σημασίας
	2.4.2. Τροποποίηση ενός λήμματος /σημασίας
	2.4.3. Επικύρωση προτεινόμενης σημασίας λήμματος
	2.4.4. Δημοσίευση/Απόκρυψη σημασίας/περιγραφής
	2.4.5. Σύνδεση λήμματος με λήμματα άλλης γλώσσας
	3. ΦΩΝΗΤΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
	3.1. Τεχνικές απαιτήσεις και προτεινόμενα χαρακτηριστικά
	3.2. Χρήση της υπηρεσίας Φωνητικής Υποστήριξης
	3.2.1. Ενεργοποίηση Φωνητικής Υποστήριξης
	3.2.2. Λειτουργία

Ερώτηση 5η: Από όσο έχω αντιληφθεί, και παρακαλώ διορθώστε με, αντιλαμβάνομαι ότι το έργο «Πρόσβαση», έχει δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας αναφέρεται στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης στις υλικές υποδομές και στις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, με την ανάπτυξη αντίστοιχων νέων υπηρεσιών και την υιοθέτηση καλών πρακτικών ή και την ενίσχυση των υπαρχουσών, ενώ ο δεύτερος άξονας αναφέρεται στην ισότιμη πληροφορική προσβασιμότητα;

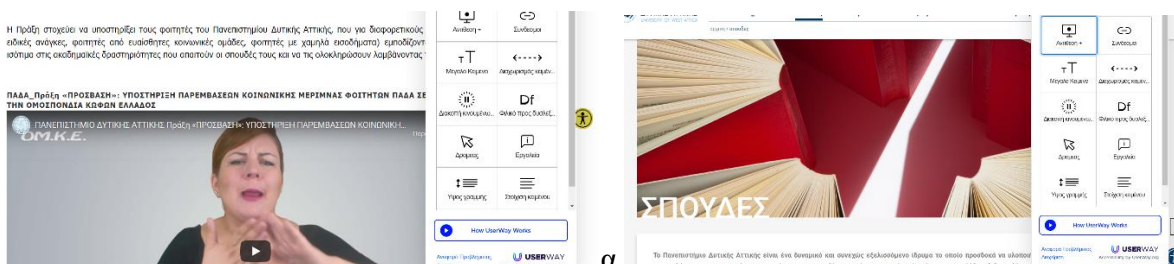
Η ενημέρωση για το πρόγραμμα «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» του Πανεπιστημίου και η ενημέρωση ξεχωριστά για την πληροφορική προσβασιμότητα, αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση, την ενσυναίσθηση και την υπεύθυνη στάση όλων μας στο μεγάλο ζήτημα της προσβασιμότητας. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, το Πανεπιστήμιο αλλά και κάθε φυσικό πρόσωπο της κοινότητάς του, στο πεδίο τόσο των αρμοδιοτήτων όσο και των δραστηριοτήτων του, υποχρεούται να διασφαλίζει την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων των ΦμεΑ, Φοιτητών και Καθηγητών.

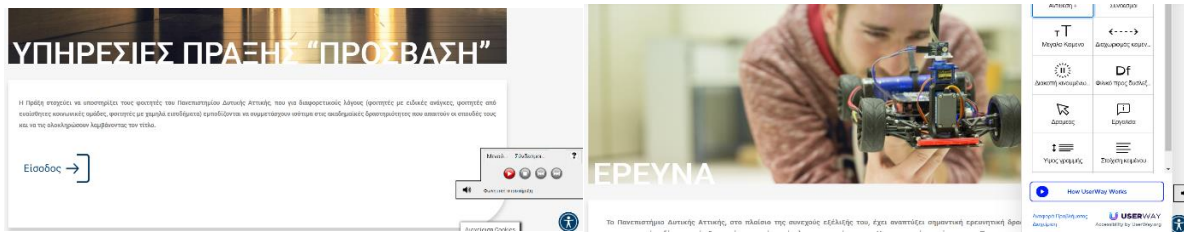
Η πληροφορική προσβασιμότητα στο Πανεπιστήμιο συνεπικουρεί στη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης «στις υποδομές, τις υπηρεσίες και τα αγαθά» που προσφέρει το Πανεπιστήμιο. Μπορούμε να απαριθμήσουμε τους τρόπους:

1) Η δημιουργία ιστότοπου της πράξης «Πρόσβαση» με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τους συνεργάτες του έργου, τους Συμβούλους Καθηγητές κ.λπ. Η ιστοσελίδα της πράξης, αποτελεί το κύριο κανάλι επικοινωνίας της εφαρμογής του. Επίσης, η ομάδα Πρόσβαση του Πανεπιστημίου στο fb.

2) Η υποστήριξη ψηφιακών υπηρεσιών. Ήδη το Πανεπιστήμιο παρέχει προσβάσιμες ψηφιακές υπηρεσίες και οδηγούς χρήσης σε όλους. Επιπλέον, ετοιμάζεται, σύστημα ηλεκτρονικής επικοινωνίας για καθορισμό συναντήσεων (ραντεβού) μεταξύ των ΦμεΑ και των ειδικών επιστημόνων που εμπλέκονται στην «Πρόσβαση».

3) Η ενσωμάτωση φωνητικής υποστήριξης. Δηλαδή, οι επίσημες ιστοσελίδες του Πανεπιστημίου παρέχουν τη δυνατότητα αυτόματης εκφώνησης του περιεχομένου τους. Επιπλέον, η διεπαφή χρήστη αλλάζει σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών.

4) Η αγορά και η εγκατάσταση, στις Βιβλιοθήκες του Ιδρύματος, θέσεων εργασίας με τον απαραίτητο εξοπλισμό και το κατάλληλο λογισμικό σύμφωνα με τις ανάγκες των φοιτητών μας. Ειδικές οθόνες, ειδικά ποντίκια, λογισμικό μετατροπής κειμένου σε ομιλία κ.λπ. περιλαμβάνονται στα συστήματα αυτά.

5) Τα Μαθήματα, το Περιεχόμενο και Εκπαιδευτικό υλικό γνωρίζουμε ότι πρέπει να είναι προσβάσιμα. Στην κατεύθυνση αυτή, λοιπόν, εργαζόμαστε για τη διανομή Ακαδημαϊκών Συγγραμμάτων σε ψηφιακές μορφές εξειδικεύοντας στις ειδικότερες ανάγκες προσβασιμότητας των ΦμεΑ και γενικότερα φοιτητών με εντυποαναπηρία.

6) Επίσης, οι Σημειώσεις, οι Παρουσιάσεις των διαλέξεων, η Μαγνητοσκόπηση διαλέξεων των Καθηγητών είναι σημαντικό να είναι προσβάσιμες σε ειδική πλατφόρμα. Στο άμεσο μέλλον, θα πρέπει να παρασχεθούν οδηγίες Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Περιεχομένου στην Παραδοσιακή διδασκαλία και την Τηλεδιδασκαλία..

7) Τέλος, δεν πρέπει να παραλείψουμε τη συνεργασία των Διοικητικών υπαλλήλων, οι οποίοι πρέπει να συμμετέχουν καθοριστικά στην προσπάθεια να αφαιρεθούν τα «υφιστάμενα κάθε είδους εμπόδια» συνεργαζόμενοι τόσο με τους Συμβούλους Καθηγητές όσο και παρέχοντας τη βοήθεια και τη στήριξη τους σε όλα τα άτομα του Προγράμματος. Προς την κατεύθυνση αυτή, είναι σημαντική η δημιουργία και λειτουργία Πληροφορικού Συστήματος, το οποίο θα διευκολύνει την επικοινωνία ΦμεΑ, Διοικητικών Υπαλλήλων, Εκπαιδευτικού Προσωπικού και ειδικών επιστημόνων της «Πρόσβασης».

Ερώτηση 6η: Μπορούμε λοιπόν, να καθορίσουμε ποια άτομα χαρακτηρίζονται με τον όρο «άτομα με αναπηρία», με αναφορά στον Ο.Η.Ε, στην Ε.Ε, στην Ελληνική Νομοθεσία, ώστε να αντιληφθούμε στη συνέχεια τα εμπόδια, που περιορίζουν έως και αναιρούν το δικαίωμα της Πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στη συγκεκριμένη περίπτωση στο Πανεπιστήμιο.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ο.Η.Ε για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, την οποία προσυπογράφει η Ευρωπαϊκή Ένωση, στα άτομα με αναπηρία περιλαμβάνονται τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, νοητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, οι οποίες, σε συνδυασμό με διάφορα εμπόδια, μπορεί να δυσχεραίνουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ισότιμη βάση με τα άλλα άτομα.

Η Σύμβαση του Ο.Η.Ε για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι ένας σταθμός και ένα πλαίσιο δραστηριοτήτων για την πλήρη, ισότιμη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας τους και την προσβασιμότητα υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών. Η «Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία σε προσιτές μορφές» βρίσκεται πλέον, ως ενημερωτικός σύνδεσμος στην επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού και μπορούμε όλοι να την αναζητήσουμε για να λάβουμε γνώση.

Σε αυτό το σημείο χρειάζεται να σας αναφέρουμε ότι ένα από τα έργα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, αφορά ακριβώς στην προσβασιμότητα στη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. Στο Παράρτημα «Σύμβαση του Ο.Η.Ε για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία σε όλες τις προσβάσιμες μορφές», μπορείτε να δείτε τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στις παρακάτω μορφές:

- Στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα
- Σε ηχητική μορφή
- Σε διαφορετικά μεγέθη γραμματοσειρών
- Σε κείμενο για όλους (Easy to Read)
- Σε κείμενο για όλους (Easy to Read) στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα και με Ήχο

Επιπλέον, γίνεται αναφορά σε “Printed format in the Greek Braille Code”.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι «Η αναπηρία δεν αποτελεί μόνον έναν εκ γενετής ή επίκτητο φυσικό περιορισμό. Είναι, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών, κυρίως, μια κοινωνική συνθήκη ανάμεσα στο άτομο και το περιβάλλον του. Για να ακυρωθεί στην πράξη η διάκριση της αναπηρίας, απαιτείται ένα περιβάλλον ικανό να άρει τα όποια εμπόδια. Προς την κατεύθυνση αυτή, η ανάπτυξη Νέων Τεχνολογικών Εφαρμογών μπορεί να ενισχύσει τις απαιτούμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία τον Μάρτιο του 2021, ενέκρινε τη στρατηγική της για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία για το διάστημα των ετών 2021-2030. Η στρατηγική αυτή, βασίζεται στα αποτελέσματα της προηγούμενης Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την αναπηρία, των ετών 2010-2020, η οποία άνοιξε τον δρόμο για μια Ευρώπη χωρίς φραγμούς και για την ενδυνάμωση των ατόμων με αναπηρία, ώστε να μπορούν να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους και να συμμετέχουν πλήρως στην κοινωνία και την οικονομία.

Ωστόσο, παρά την πρόοδο που σημειώθηκε την τελευταία δεκαετία, τα Άτομα με Αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο στόχος λοιπόν, του Νέου Σχεδιασμού, είναι να διασφαλιστεί ακόμη περισσότερο ότι τα Άτομα με Αναπηρία στην Ευρώπη, όλα, ανεξαρτήτως φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού, απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους, όπως διακηρύσσονται από τον Ο.Η.Ε, έχουν ίσες ευκαιρίες, ίση πρόσβαση για συμμετοχή στην κοινωνία και την οικονομία, είναι σε θέση να αποφασίζουν πού, πώς και με ποιον ζουν, μετακινούνται ελεύθερα στην ΕΕ, ανεξάρτητα από τις ανάγκες υποστήριξής τους, και δεν υπόκεινται πλέον σε διακρίσεις.

Αυτή η Νέα και Ενισχυμένη Στρατηγική λαμβάνει υπόψη όλες τις μορφές αναπηρίας, μεταξύ άλλων, τις μακροχρόνιες σωματικές, ψυχικές, νοητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες (σύμφωνα με το άρθρο 1 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία), οι οποίες συχνά είναι αόρατες.

Ερώτηση 7η: Μέσα από την εκτενή αναφορά σας, στην κατάσταση που επικρατεί και το Ευρωπαϊκό όραμα, με βάση το ξεδίπλωμα της νέας στρατηγικής της Ένωσης, όπως το αποτυπώνετε με το λόγο σας, μπορώ να διακρίνω τη θετική διάθεση, την ελπίδα σας ότι βρισκόμαστε, κινούμαστε προς μια νέα κατάσταση που θα επικρατήσει, και θα είναι αποτελεσματικότερη στην εφαρμογή της από τα κράτη μέλη οπότε η κοινωνικοοικονομική κατάσταση των ΑμεΑ θα βελτιωθεί.

Εξ όσων αναφέρθηκαν, η νέα στρατηγική, η ανάληψη παραδειγματικού ρόλου από την ΕΕ, η πρόθεση της ΕΕ να υλοποιήσει την εν λόγω στρατηγική, πραγματικά, περιλαμβάνει ένα φιλόδοξο σύνολο δράσεων και εμβληματικών πρωτοβουλιών σε διάφορους τομείς και θέτει πολλές προτεραιότητες

Η προσβασιμότητα, δηλαδή, η δυνατότητα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής, αλλά και συμμετοχής στη δημοκρατική διαδικασία, η αξιοπρεπής ποιότητα ζωής και η ανεξάρτητη διαβίωση, με επίκεντρο κυρίως τη διαδικασία αποϊδρυματοποίησης, η κοινωνική προστασία και η απαγόρευση των διακρίσεων στην εργασία, συνιστούν τις προτεραιότητες.

Η ισότιμη συμμετοχή, με στόχο την αποτελεσματική προστασία των ατόμων με αναπηρία από κάθε μορφή διακρίσεων και βίας, η διασφάλιση ίσων ευκαιριών και πρόσβασης στη δικαιοσύνη, στην εκπαίδευση, στον πολιτισμό, στον αθλητισμό και στον τουρισμό, αλλά και η ισότιμη πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες υγείας, συνιστούν προτεραιότητες.

Ερώτηση 8η: Επομένως, και όσον αφορά στη χώρα μας σε ποιο σημείο βρισκόμαστε;

Κάτω από το πρίσμα της Νέας Στρατηγικής που περιγράψαμε, μια σειρά από εξελίξεις δρομολογήθηκαν ή δρομολογούνται, που διαμορφώνουν και για τη χώρα μας, ένα νέο πλαίσιο για την προσβασιμότητα και την ισότιμη ένταξη των ΦμεΑ. Συγκεκριμένα

1) Δημιουργήθηκε Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας και ολοκληρώθηκε η δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση για σχέδιο νόμου με τίτλο «Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας», Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής,

2) Ακολουθείται η Οδηγία 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών,

3) Υλοποιείται η Ψηφιακή προσβασιμότητα σε συνέργεια με ΑμεΑ, και το Αναπηρικό Κίνημα Δεν νοείται, πλέον, λήψη αποφάσεων και μέτρων για ΦμεΑ χωρίς τη συμμετοχή τους. Οι Εθνικές Ομοσπονδίες όπως η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, η Εθνική Ομοσπονδία Τυφλών, η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος, παρέχουν/αναρτούν ενδιαφέροντα κείμενα. Μπορούμε να δούμε π.χ., την Ηλεκτρονική προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρία στην Ελλάδα (e-Accessibility), τον Οδηγό του Πολίτη με Αναπηρία,

4) Ορίζεται η Συμμετοχή στην Ακαδημαϊκή Κοινότητα των ΦμεΑ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Πανεπιστήμια κ.λπ., δημοσιεύουν κείμενα στρατηγικής, οργανώνουν ημερίδες και επιπλέον, αναρτούν έγγραφα σχετικά με τη συμμετοχή των ΦμεΑ στην ακαδημαϊκή ζωή των ιδρυμάτων. Όλα αυτά συνιστούν την Αλλαγή, βρισκόμαστε καθοδόν.

Ερώτηση 9η: Αναφερθήκατε στα άτομα ΑμεΑ και μας εξηγήσατε, με αναφορά στον ΟΗΕ, στην ΕΕ, στην Ελληνική Νομοθεσία τα άτομα που θεωρούνται ως άτομα με αναπηρία. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό επίσης, και ιδιαίτερα χρήσιμο, να μας δίνετε περισσότερα στοιχεία σχετικά με τις κατηγορίες των Φοιτητών με Αναπηρία και τις ανάγκες που χρειάζεται να καλυφθούν από τα Πανεπιστήμια, προκειμένου, να επιτυγχάνεται η ελεύθερη πρόσβαση και η ισότιμη συμμετοχή στα αγαθά της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στο χώρο τους.

Οι Φοιτητές με Αναπηρία στα Πανεπιστήμια αποτελούνται από:

- εκείνους που με βάση το νόμο εγγράφονται χωρίς εξετάσεις επιπρόσθετα των εισαχθέντων,
- όσους εισήχθησαν μέσω των Πανελληνίων (ειδικών ή μη) εξετάσεων, και
- εκείνους που απέκτησαν αναπηρία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Μερικές από τις βασικές ανάγκες ή απαιτήσεις των ΦμεΑ είναι:

- η πρόσβαση στη διαπροσωπική επικοινωνία με τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας,
- η πρόσβαση στις πανεπιστημιακές κτιριακές εγκαταστάσεις,
- η πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό (έντυπο και ηλεκτρονικό),
- η πρόσβαση στον πίνακα και τις προβολές της αίθουσας διδασκαλίας,
- η πρόσβαση στη συγγραφή σημειώσεων, εργασιών και στις γραπτές εξετάσεις,
- η πρόσβαση στις πληροφορίες, το περιεχόμενο του διαδικτύου και τις εφαρμογές πληροφορικής.

Μια επομένως, πρώτη κατηγοριοποίηση των ΦμεΑ είναι, ως προς το είδος της αναπηρίας:

1. Κινητικά προβλήματα,
2. Προβλήματα όρασης,
3. Προβλήματα ακοής,
4. Μαθησιακές δυσκολίες – δυσλεξία,
5. Φάσμα αυτισμού,
6. Σοβαρές παθήσεις,
7. Λοιπές διαταραχές.

Ερώτηση 10η: Εμβαθύνουμε και κατανοήσαμε, μέσα από τη συνομιλία μας, αφενός τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν μέσα στα Ελληνικά Πανεπιστήμια οι ΦμεΑ, και αφετέρου τις κατευθυντήριες γραμμές (Σύμβαση του ΟΗΕ, οδηγίες και αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ελληνική

Νομοθεσία, Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας), τις οποίες αναφέρατε ήδη. Θα θέλατε και από τη θέση σας στην Συντονιστική Επιτροπή του Πανεπιστημίου για το έργο «Πρόσβαση», να μας μιλήσετε για τις ενέργειες που προέβη και προβαίνει το Ελληνικό Πανεπιστήμιο για να υλοποιηθεί το έργο της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας;

Ας ξεκινήσουμε τα σχόλια μας από τους Καθηγητές.

Οι Καθηγητές πρέπει να τηρούν τις αρχές καθολικού σχεδιασμού τόσο στα μαθήματά τους όσο και στο εκπαιδευτικό υλικό. Μαθήματα και περιεχόμενο πρέπει να είναι προσβάσιμα. Στην κατεύθυνση αυτή, επομένως, εργαζόμαστε για:

1. τη ψηφιοποίηση ακαδημαϊκών συγγραμμάτων σε μορφές ανάλογα με τον τύπο αναπηρίας και τις ειδικότερες ανάγκες προσβασιμότητας ΦμεΑ και φοιτητών με εντυποαναπηρία. Οι σημειώσεις, οι παρουσιάσεις των διαλέξεων, η μαγνητοσκόπηση διαλέξεων είναι σημαντικό να είναι προσβάσιμες στην ειδική πλατφόρμα που ετοιμάζουμε.

2. τη σύνταξη Οδηγίων Παραγωγής Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Περιεχομένου στην Παραδοσιακή διδασκαλία και την Τηλεδιδασκαλία. Είναι σημαντικά ζητήματα τόσο η δημιουργία προσβάσιμων παρουσιάσεων όσο και η βελτίωση της αναγνωσιμότητάς τους για το σύνολο των εκπαιδευομένων.

Ήδη αναφερθήκαμε στην καθοριστική συμμετοχή των Διοικητικών υπαλλήλων στην προσπάθεια να αφαιρεθούν τα εμπόδια κάθε είδους, μέσω και της συνεργασία με τους Συμβούλους Καθηγητές και με τη στήριξη των ανθρώπων της «Πρόσβασης». Στην κατεύθυνση αυτή, εργαζόμαστε για τη δημιουργία Πληροφορικού Συστήματος που θα διευκολύνει την επικοινωνία ΦμεΑ, Διοικητικών Υπαλλήλων, Εκπαιδευτικού Προσωπικού και «Πρόσβασης».

Ο θεσμός του Συμβούλου Καθηγητή για τους ΦμεΑ θεωρούμε ότι είναι καθοριστικός προκειμένου να υποστηριχθούν οι Φοιτητές με Αναπηρία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Σε κάθε Τμήμα των Σχολών του Πανεπιστημίου έχει ορισθεί ένας Σύμβουλος Καθηγητής και ο Αναπληρωτής του με τους οποίους μπορούν να επικοινωνούν οι ΦμεΑ. Τα στοιχεία επικοινωνίας τους είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Μονάδας Προσβασιμότητας.

Επίσης, ορίστηκε Αρμόδιος Υπάλληλος Γραμματείας κάθε Τμήματος των Σχολών του Πανεπιστημίου και ο αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση των ΦμεΑ. Τα στοιχεία επικοινωνίας τους βρίσκονται και αυτά στην ιστοσελίδα της Μονάδας Προσβασιμότητας.

Επειδή, με όσα αναφέραμε, γίνεται αντιληπτό ότι κάθε κατηγορία αναπηρίας συνδέεται με διαφορετικές ανάγκες είναι εύλογο να υπογραμμίσουμε ότι χρειάζονται διαφορετικά εργαλεία για την κάλυψη των αναγκών των ΦμεΑ. Θα φέρουμε ως παράδειγμα το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, το οποίο δημιούργησε και λειτουργεί Ιστότοπο με χρήσιμα εργαλεία για τις παρατεθείσες κατηγορίες ΦμεΑ, δηλαδή, φοιτητές με κινητικά προβλήματα, φοιτητές με προβλήματα όρασης, φοιτητές με προβλήματα ακοής, φοιτητές με μαθησιακές δυσκολίες—δυσλεξία, φοιτητές με διαταραχή αυτιστικού φάσματος, φοιτητές με σοβαρές παθήσεις και φοιτητές με λοιπές διαταραχές.

Ερώτηση 11η: Ουσιαστικός ρόλος στην άρση μέρους των εμποδίων, αν κατανοώ σωστά με βάση τα λεγόμενά σας, επιφυλάσσεται στην ανάπτυξη και επέκταση των ψηφιακών υπηρεσιών και ήδη κάναμε νύξη στο θέμα. Θα μπορούσατε ωστόσο, να μας το παρουσιάσετε εκτενέστερα;

Έχοντας αντιληφθεί εγκαίρως την αξία και τη σημασία της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην αναβάθμιση του συνόλου των παρεχόμενων υπηρεσιών του, το Πανεπιστήμιο εργάζεται για να παρέχει μια ολοκληρωμένη σειρά δικτυακών υπηρεσιών στην ακαδημαϊκή κοινότητα, υποστηρίζοντας την εκπαιδευτική διαδικασία, την

ερευνητική δραστηριότητα, καθώς και τις διοικητικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες του Ιδρύματος.

Στο πλαίσιο της παραπάνω φιλοσοφίας, έχουν αναπτυχθεί και χρησιμοποιούνται μια σειρά από εφαρμογές οι οποίες είναι προσβάσιμες στο σύνολο της Ακαδημαϊκής Κοινότητας με τη χρήση ιδίων κωδικών (τα γνωστά username & password). Για λόγους ασφάλειας οι κωδικοί πρόσβασης είναι μυστικοί και αυστηρά προσωπικοί για κάθε χρήστη.

Υπεύθυνο για την υποστήριξη του συνόλου των παρεχόμενων ηλεκτρονικών υπηρεσιών στο Πανεπιστήμιο είναι το Τμήμα Υποστήριξης Δικτύων. Το Τμήμα αυτό παρέχει μια σειρά ηλεκτρονικών υπηρεσιών φωνής και δεδομένων στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Οι σχετικές υπηρεσίες και οι οδηγίες οργανώθηκαν σε τρεις κατηγορίες:

1. Συνδεσιμότητα και Πρόσβαση
2. Εκπαιδευτική Διαδικασία
3. Άλλες Υπηρεσίες

Ερώτηση 12η: Κατανοώντας τη σημαντικότητα του θέματος, θα ήταν χρήσιμο να παραθέσουμε αναλυτικά τη μεθόδευση και οργάνωση των υπηρεσιών στις τρεις κατηγορίες που αναφέρατε.

Η Συνδεσιμότητα & Πρόσβαση περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Λογαριασμό Χρήστη – Οδηγίες Email – Οδηγίες VPN Ασύρματη Πρόσβαση (Wifi & Eduroam), Φιλοξενία Ιστοσελίδων (Ιδρυματική Πλατφόρμα), Φιλοξενία Προσωπικών Ιστοσελίδων (Private Webhosting), Αποστολή αρχείων Filesender – Οδηγίες Λίστες κοινοποίησης μηνυμάτων – Παροχή Προσωπικών Πιστοποιητικών X.509 – Ψηφιακή Υπογραφή – Ηλεκτρονική Πύλη Οικονομικών Υπηρεσιών – Ηλεκτρονική Πύλη Διοικητικών Υπηρεσιών

Η Εκπαιδευτική Διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Φοιτητολόγιο, Eclass, Moodle, Εύδοξος, Πύλες, SPSS, Matlab, Turnitin, Ιδρυματικό Αποθετήριο «Πολυνόη», Ακαδημαϊκή Ταυτότητα (Πάσο), Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, FAQ, Εξ Αποστάσεως Εξετάσεις

Τέλος, η κατηγορία Άλλες Υπηρεσίες περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Office365, Portal.azure.com, Αιτήματα προς την Τεχνική Υπηρεσία, Κρατήσεις συνεδριακών κέντρων / αιθουσών Τηλεδιάσκεψη, Είσοδος στο ΑΠΕΛΛΑ

Ερώτηση 13η: Αντιλαμβάνομαι τα βήματα που έχει ήδη διανύσει η «Πρόσβαση», και το ενδιαφέρον το δικό σας, όπως αναδεικνύεται από τη συζήτηση αυτή σχετικά, Αντιλαμβάνομαι επίσης, και τις ενέργειες του Πανεπιστημίου για τους Φοιτητές με Αναπηρία, από όσα μας εξηγείτε. Πώς μεθοδεύεται, λοιπόν, το ζήτημα διάχυσης, γνωστοποίησης των νέων υπηρεσιών και λειτουργιών του Πανεπιστημίου;

Κατ' αρχάς, η προσοχή μας στρέφεται ιδιαίτερα στον τρόπο και τη διατύπωση των οδηγιών πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες που πρέπει να αποτυπώνονται κατάλληλα, απλά και ενδεδειγμένα. Το υλικό με τις οδηγίες κρίνεται απαραίτητο να αναπαραχθεί και να διανεμηθεί σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε κατηγορίας εντυποαναπηρίας.

Η κάλυψη των παρακάτω λειτουργιών αποτελεί προτεραιότητα:

1. Κωδικοί πρόσβασης στις Ψηφιακές Υπηρεσίες και ειδικότερα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ώστε να εξασφαλιστεί η επικοινωνία.
2. Οδηγίες για το Φοιτητολόγιο e-study.
3. Οδηγίες για πρόσβαση σε πλατφόρμες LMS. Οι υποστηριζόμενες πλατφόρμες είναι open eclass, moodle. Οι πλατφόρμες δίνουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό με ασύγχρονο τρόπο.

4. Οδηγίες πρόσβασης σε MS-TEAMS και παρακολούθησης διαλέξεων.

5. Επικοινωνία με Μονάδα Προσβασιμότητας.

Στον Ιστότοπο της Πρόσβασης μπορεί να προστεθεί σύνδεσμος ανάλογος του συνδέσμου «Πώς θα μάθω περισσότερα;». Και οι δύο σύνδεσμοι πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο «ορατοί»

Ερώτηση 14η: Όλα τα προηγούμενα τα σχετικά με την οργάνωση και την επίτευξη των στόχων που τίθενται από τη χώρα μας και επομένως, όπως μεταφέρονται στις Πανεπιστημιακές Αρχές και σε εσάς συγκεκριμένα, που αποτελείτε την Πανεπιστημιακή Ομάδα «Πρόσβαση», γίνεται αντιληπτό πως η όποια κατηγοριοποίηση των ΦμεΑ, αποβλέπει στην ικανοποίηση των αναγκών και των αιτημάτων των ατόμων με τη συγκεκριμένη αναπηρία, οπότε ερχόμαστε στο θέμα υλοποίησης Βάσης Δεδομένων, για να επιτευχθεί η αντιστοίχιση των αναγκών ανά κατηγορία ατόμων ΦμεΑ και να υποστηριχθεί η φοίτηση των ατόμων με αναπηρία, ώστε να ολοκληρώσουν με επιτυχία τον κύκλο σπουδών.

Πραγματικά, προκειμένου η Πρόσβαση να επιτελέσει το έργο είναι απαραίτητη η καταγραφή του Ιστορικού ΦμεΑ, των Στοιχείων τους και των Αναγκών τους.

Τα στοιχεία των ΦμεΑ που περιλαμβάνονται στο «Ιστορικό» είναι εμπιστευτικά, καταγράφονται με τη σύμφωνη γνώμη των ενδιαφερομένων φοιτητών και αποθηκεύονται στη Βάση Δεδομένων. Πρόσβαση στα στοιχεία αυτά έχουν μόνον, ο Ίδιος ο ενδιαφερόμενος ΦμεΑ, οι Εξουσιοδοτημένοι άνθρωποι της Μονάδας Πρόσβασης, ο Σύμβουλος Καθηγητής και εξουσιοδοτημένα πρόσωπα στη Γραμματεία του Τμήματος.

Έχουμε μια φόρμα καταγραφής αναγκών (ουσιαστικά πρόκειται για υλοποίηση αντίστοιχης φόρμας της μονάδας προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Αθηνών), ένα έντυπο σε ηλεκτρονική μορφή, η συμπλήρωση του οποίου είναι προϋπόθεση για την παροχή υπηρεσιών. Με τη συμπλήρωση και οριστικοποίησή του από τα άτομα ΦμεΑ ουσιαστικά ενημερώνεται η Βάση Δεδομένων.

Η συμπλήρωση μπορεί να γίνει και με έντυπο τρόπο και με ψηφιακό και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση, αλλά σε καμία περίπτωση ΔΕΝ είναι υποχρεωτική, για να λάβουν οι ΦμεΑ τις υπηρεσίες της Μονάδας Προσβασιμότητας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Η συμπλήρωσή του θα κάνει αντιληπτά και τα κύρια εμπόδια που αντιμετωπίζουν κατά τις σπουδές τους. Σε περίπτωση αδυναμίας του φοιτητή να συμπληρώσει ο ίδιος το Έντυπο, η συμπλήρωση γίνεται από τους αρμόδιους για θέματα ΦμεΑ υπαλλήλους των Γραμματειών των Τμημάτων, επί τόπου ή με τηλεφωνική επικοινωνία με τους ΦμεΑ. Το έντυπο αυτό στη συνέχεια μπορεί να κατατεθεί στο Πανεπιστήμιο με τους εξής τρόπους:

- 1) Αν συμπληρωθεί χειρόγραφα σε χαρτί,
 - α) στη Γραμματεία του Τμήματός ή
 - β) στη Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ ή
 - γ) με Φαξ
- 2) Αν συμπληρωθεί Ηλεκτρονικά σε Υπολογιστή,
 - α) μπορεί να εκτυπωθεί και να κατατεθεί όπως το χειρόγραφο ή
 - β) με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη Μονάδα Προσβασιμότητας

Το περιεχόμενο του εγγράφου ζητά να συμπληρωθούν:

A. Τα Στοιχεία του Φοιτητή

B. Ο Τρόπος Εισαγωγής, Αν δηλαδή εισήχθη ο ΦμεΑ κατόπιν Πανελληνίων Εξετάσεων, ή Ειδικών Εξετάσεων ή Κατατακτηρίων

Με τον ειδικό νόμο εισαγωγής για ΑμεΑ,
Αν περιλαμβάνεται στους Ομογενείς,
Αν πρόκειται για Μετεγγραφή Ζητείται το Έτος Εισαγωγής,
Ή Άλλος τρόπος που δεν περιλαμβάνεται οπότε ορίζεται από τον Ίδιο.

Γ. Βαθμός Ικανοτήτων

Λειτουργία-Ικανότητα

Στο έντυπο παρατίθενται θέματα αναπηρίας, με συγκεκριμένους ορισμούς, προκειμένου να είναι αντιληπτό το είδος της αναπηρίας.

Όραση: η ικανότητα ενός ατόμου να αναγνωρίζει και να διαβάζει χωρίς τη χρήση τεχνολογίας.

Ακοή: η ικανότητα του ατόμου να ακούει κάποιο συνομιλητή και να αντιλαμβάνεται ακουστικά σήματα.

Ομιλία: η δυνατότητα του ατόμου να ομιλεί με κάποιο συνομιλητή.

Τέντωμα και Φτάσιμο: Η δυνατότητα του ατόμου να εκτελεί αυτές τις ενέργειες με το επάνω μέρος του σώματος έχοντας ταυτόχρονα καλό έλεγχο της δύναμής του.

Επιδεξιότητα: η ικανότητα του ατόμου να πιάνει κάτι, να κρατάει κάτι, να μεταφέρει, να στριφογυρίζει κάτι και να γράφει.

Μετακίνηση: η ικανότητα ενός ατόμου για βηματισμό, να ανεβαίνει σκάλες, για σκαρφάλωμα, για σκύψιμο και για ισορροπία, χωρίς τη χρήση βοηθημάτων.

Κατανόηση: η δυνατότητα του ατόμου για κατανόηση του προφορικού και γραπτού λόγου.

Η ικανότητα, χαρακτηρίζεται σε κλίμακα Likert, ως εξής: Μηδενική, Χαμηλή, Μέτρια, Ικανοποιητική, Άριστη

Ζητούνται επιπρόσθετες πληροφορίες όπως:

Πότε εμφανίστηκε η απώλεια ικανοτήτων;

Τους ζητείται να καταγράψουν τα εμπόδια και τις εν γένει δυσκολίες που δημιουργεί η βίωση της καθημερινότητας στο Πανεπιστήμιο. Συγκεκριμένα:

Δ. Λειτουργικά Εμπόδια/Δυσκολίες

Δ1. Καταγράφουν σε ποιους από τους χώρους της σχολής θεωρούν την πρόσβαση δύσκολη ή προβληματική, όπως Βιβλιοθήκη, Σκάλες, Τουαλέτες, Ανελκυστήρες, Αίθουσες Διδασκαλίας, Αμφιθέατρα, Εργαστήρια, Γραμματεία, Κυλικείο, Προσανατολισμός στους χώρους του κτιρίου

Ερωτώνται:

Δ2. Αν χρησιμοποιούν κάποιο βοήθημα όπως, για παράδειγμα, ακουστικό βαρηκοΐας, αναπηρικό αμαξίδιο, κλπ. και συμπληρώνουν τα συγκεκριμένα βοηθήματα

Δ3. Αν έχουν κάποια δυσκολία στο να διάβασμα και το χειρισμό π.χ., το ξεφύλλισμα βιβλίων, σημειώσεων και άλλου εκπαιδευτικού υλικού και γιατί συμβαίνει

Δ4. Αν αντιμετωπίζουν πρόβλημα και πού οφείλεται κατά τη διάρκεια του μαθήματος
Δηλαδή, αν το πρόβλημα είναι σχετικά με τον καθηγητή, με τον πίνακα, την προβολή στην οθόνη, αν σχετίζεται το πρόβλημα με τη συγγραφή σημειώσεων, τη διατύπωση αποριών ή κάτι άλλο

Δ5. Ερωτώνται αν μπορούν να διεκπεραιώσουν τις εργασίες που τους ανατίθενται από τους καθηγητές και να εξηγήσουν αν δεν το κατορθώνουν

Δ6. Κατά τη διεξαγωγή των εργαστηριακών ή κλινικών ασκήσεων εφόσον τους παρουσιάζεται πρόβλημα να το περιγράψουν

Δ7. Εάν είναι χρήστες ηλεκτρονικού υπολογιστή και αν δεν είναι να αναφέρουν το λόγο

Δ8. Πού δυσκολεύονται στη χρήση του υπολογιστή και γιατί, Πληκτρολόγιο, Ποντίκι, Οθόνη, Ηχεία

Δ9. Εάν χρησιμοποιούν κάποιο βοηθητικό λογισμικό ή βοηθητικές συσκευές Η/Υ, όπως συνθέτη ομιλίας, εικονικό πληκτρολόγιο, διακόπτες, αναγνώστη οθόνης, οθόνη Braille, κλπ. Και ποιο λογισμικό ή ποιες συσκευές συγκεκριμένα

Καλούνται να καταγράψουν επίσης στοιχεία για την

Ε. Εκπαιδευτική Διαδικασία

E1. Αν διακρίνουν διαφορές στον τρόπο εξέτασής τους σε σχέση με τους συμφοιτητές, που μπορεί να αναφέρονται σε προφορικές εξετάσεις, διαφορετικά θέματα, με χρήση της γραφής Braille, με χρήση Η/Υ κλπ

E2. Αναφέρουν τον αριθμό των μαθημάτων που έχουν περάσει και πόσα τους υπολείπονται για τη λήψη πτυχίου.

E3. Ζητείται να αξιολογήσουν τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία με τη χρήση της κλίμακας Likert ως Πολύ Καλή, Καλή, Μέτρια, Δύσκολη, Πολύ δύσκολη

E4. Τέλος τους καλούμε να μας αναφέρουν αν έχουν να προσθέσουν κάτι ή να προτείνουν για οποιοδήποτε τομέα (μαθήματα, πρόσβαση κλπ.

Ολοκληρώνουν τη συμπλήρωση με την παράθεση των στοιχείων τους και Υπογραφή.

Ερώτηση 15η: Θέλετε να μας δώσετε ένα παράδειγμα, για να συγκεκριμενοποιηθεί από όλους εμάς η διαδικασία και η σημασία καταγραφής σε Βάση Δεδομένων;

Θα αναφερθούμε στη διαδικασία που ακολουθείται από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, το οποίο θεωρεί απαραίτητη τη συμπλήρωση του εντύπου ακόμη και για τη συνεργασία των φοιτητών με το Σύμβουλο Καθηγητή του τμήματός τους.

Η συστηματική καταγραφή των αναγκών γίνεται για φοιτητές που εισήχθησαν με ειδικές διατάξεις ή με κανονικές ή ειδικές εξετάσεις, είτε απέκτησαν την αναπηρία κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Σύμφωνα και με την πρακτική του Καποδιστριακού η συμπλήρωση και η υποβολή του Εντύπου Καταγραφής Αναγκών (ΕΚΑ) γίνεται με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

1. Ηλεκτρονική συμπλήρωση

2. Αποστολή του συμπληρωμένου ΕΚΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου

3. Εκτύπωση, συμπλήρωση και αποστολή του ΕΚΑ μέσω fax ή ταχυδρομείου

4. Εκτύπωση, συμπλήρωση και υποβολή του ΕΚΑ με φυσική παρουσία στη Μονάδα Προσβασιμότητας για ΦμεΑ ή στη Γραμματεία του Τμήματος του φοιτητή.

5. Συμπλήρωση και υποβολή μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους υπαλλήλους της Μονάδας Προσβασιμότητας ή τον αρμόδιο υπάλληλο της Γραμματείας του Τμήματος του φοιτητή.

Η υποβολή του ΕΚΑ μπορεί να γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών ενός φοιτητή, ενώ σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων του εντύπου μπορεί να γίνει νέα υποβολή του.

Ερώτηση 16η: Μπορούμε να δούμε τα στοιχεία, με όποιες διασαφηνίσεις θεωρείτε απαραίτητες, που υποστηρίζονται από το Σύστημα Βάσης Δεδομένων, ώστε να αναδειχτεί ευκρινώς η λειτουργία του Συστήματος;

Οι Λειτουργίες που υποστηρίζονται από το Σύστημα Βάσης Δεδομένων, αναφέρονται και περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Καταγραφή αναγκών των ΦμεΑ, είναι το προηγούμενο θέμα της συζήτησής μας, το οποίο εκτενέστατα εξηγήσαμε.
- Αξιολόγηση ικανοτήτων ΦμεΑ
Η αξιολόγηση ικανοτήτων βασίζεται στο είδος και το βαθμό αναπηρίας, τις ικανότητες του φοιτητή και τις δραστηριότητες που πρέπει καθημερινά να επιτυγχάνει. Στόχος είναι να καθορίζονται οι ειδικές του ανάγκες και τα πιθανά προβλήματα που θα συναντήσει κατά τις ακαδημαϊκές του σπουδές και η επιλογή πιθανών λύσεων από τις διαθέσιμες Υποστηρικτικές Τεχνολογίες.
- Ατομικές Υποστηρικτικές Τεχνολογίες. Προτείνεται εξατομικευμένη τεχνολογική λύση και εξοπλισμός.
- Προσβάσιμοι Σταθμοί Εργασίας στις Βιβλιοθήκες. Αφορά φοιτητές με μερική ή ολική απώλεια όρασης, φοιτητές με κινητικές αναπηρίες στα άνω άκρα και σε φοιτητές που έχουν δυσλεξία και στοχεύει στην πρόσβαση στις συλλογές των βιβλιοθηκών σε οποιαδήποτε μορφή είναι αυτές (έντυπη, ηλεκτρονική, ακουστική) καθώς επίσης, την πρόσβαση στις υπηρεσίες του Διαδικτύου, αλλά και τις κοινές εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής. Αφορά φοιτητές με ολική ή μερική απώλεια ακοής και φοιτητές χωρίς ομιλία ή με σοβαρή δυσαρθρία. Με την Υπηρεσία Διαμεταγωγής (Relay Service) προσφέρεται απομακρυσμένη ή πρόσωπο-με-πρόσωπο διαπροσωπική επικοινωνία με μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας μέσω τηλε-διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.
- Υπηρεσία Εθελοντικής Υποστήριξης για ΦμεΑ. Στόχος της είναι ο συντονισμός της συστηματικής εξυπηρέτησης των ΦμεΑ, από εθελοντές συμφοιτητές τους, σε θέματα που αφορούν τις σπουδές τους.
- Μετατροπή Συγγραμμάτων σε προσβάσιμη Μορφή
- Διάθεση ακαδημαϊκών συγγραμμάτων σε διαφορετικές προσβάσιμες ψηφιακές μορφές, ανάλογα με τον τύπο αναπηρίας, για τους φοιτητές με εντυποαναπηρία.
- Παροχή Τεχνογνωσίας και οδηγιών για την παραγωγή Προσβάσιμου Εκπαιδευτικού Υλικού
- Έλεγχος ιστοσελίδων, ώστε να πληρούν προδιαγραφές προσβασιμότητας.
- Ψυχολογική Συμβουλευτική Υποστήριξη ΦμεΑ. Ατομική συμβουλευτική από τους ψυχολόγους. Οργάνωση κύκλων συμβουλευτικής.
- Οδηγίες Εξέτασης ΦμεΑ. Στο ΕΚΠΑ οι Κατευθυντήριες Οδηγίες Εξέτασης ΦμεΑ ορίζουν τους Ενδεδειγμένους Τρόπους Εξέτασης των ΦμεΑ. Σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των Κατευθυντηρίων Οδηγιών διαδραματίζει ο Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ. Οι κατευθυντήριες οδηγίες απευθύνονται προς τους Καθηγητές και τους Φοιτητές με Αναπηρία, με σκοπό την ένταξη και ισότιμη φοίτηση των ΦμεΑ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οι κατευθυντήριες οδηγίες αφορούν ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις, προσαρμογές, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας και τους «περιορισμούς» που αυτή συνεπάγεται, για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ΦμεΑ στις εξετάσεις».
- Επίσης στο ΕΚΠΑ, λειτουργεί η βάση δεδομένων ΑΘΗΝΑ (<https://www.athenarc.gr/el/identity>) . Πρόκειται για δωρεάν συλλογή λογισμικού για ΑμεΑ, που στοχεύει να ενημερώσει με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο αλλά και να παρέχει στα Άτομα με Αναπηρία και τους Επαγγελματίες, λύσεις Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής που δεν έχουν κόστος (Open Source ή Freeware).

Ερώτηση 17η: Για να τύχουν οι ενδιαφερόμενοι των υπηρεσιών και παροχών αντιλαμβάνομαι και σας παρακαλώ διορθώστε με, ότι προϋποτίθεται η υποβολή του Εντύπου Καταγραφής Αναγκών από τους ενδιαφερόμενους ώστε πρώτα να καταγραφεί στη Βάση Δεδομένων;

Το ΕΚΠΑ, το οποίο έχει θεσμοθετημένη μονάδα Προσβασιμότητας και για αυτό έχει νόημα να το χρησιμοποιήσουμε ως παράδειγμα, ακολουθεί την εξής διαδικασία ικανοποίησης αιτήματος παροχής υπηρεσίας για τους ενδιαφερόμενους φοιτητές.

Στις περιπτώσεις που οι ανάγκες του φοιτητή απαιτούν ρυθμίσεις και διευκολύνσεις στα μαθήματα, στα εργαστήρια ή στις εξετάσεις, τότε ο φοιτητής θα πρέπει να τις συζητήσει με το Σύμβουλο Καθηγητή του Τμήματός του, ο οποίος, με βάση τα μαθήματα που θα επιλέγει να παρακολουθεί ο φοιτητής ανά εξάμηνο, θα ενημερώνει σχετικά τους συναδέλφους του διδάσκοντες.

Η διαδικασία που ακολουθούν οι φοιτητές για να λάβουν υποστήριξη ή διευκολύνσεις στις σπουδές τους από τη Μονάδα Προσβασιμότητας είναι κοινή για όλους:

Αρχικά, ο φοιτητής συμπληρώνει το Έντυπο Καταγραφής Αναγκών (ΕΚΑ) και προσκομίζει τις σχετικές ιατρικές γνωματεύσεις στη Μονάδα Προσβασιμότητας.

Έπειτα, κανονίζει συνάντηση δια ζώσης ή εξ αποστάσεως με το προσωπικό της Μονάδας για να συζητήσει τις λεπτομέρειες των αναγκών του και να του παρουσιαστούν αναλυτικά όλες οι υπηρεσίες που δύναται να λάβει.

Τέλος, κανονίζει συνάντηση με το Σύμβουλο Καθηγητή του Τμήματός του, με σκοπό να συζητήσουν τις συγκεκριμένες διευκολύνσεις που αφορούν τη συμμετοχή του στην εκπαιδευτική διαδικασία και στις εξετάσεις.

Ερώτηση 18η: Σας παρακαλούμε, περιγράψετε αναλυτικά την προηγούμενη διαδικασία, που παραθέσατε με το παράδειγμα, και συγκεκριμένα, τις ακολουθούμενες ενέργειες από το προσωπικό και γενικότερα από τις εντεταλμένες υπηρεσίες, όταν απευθύνεται ένας Φοιτητής με Αναπηρία σε αυτούς;

Αρχικά, ο σπουδαστής έρχεται σε πρώτη επαφή με τη Μονάδα Προσβασιμότητας και συγκεκριμένα με Κοινωνική Λειτουργό, στην οποία εξηγεί το θέμα που τον ενδιαφέρει. Ακολουθώντας, συμπληρώνει τη φόρμα της αίτησης με την οποία αιτείται συμβουλευτικής υποστήριξης ή άλλης παροχής υπηρεσιών και ορίζουν από κοινού την επόμενη συνάντηση.

Στη συνέχεια, η κοινωνική λειτουργός δημιουργεί «Καρτέλα» με το ιστορικό του φοιτητή, αξιολογεί το αίτημά του και τον παραπέμπει στο αρμόδιο στέλεχος της μονάδας.

Κατόπιν, οι συνεδρίες πραγματοποιούνται για όσο διάστημα επιθυμεί ο ίδιος ο φοιτητής. Να λάβετε υπόψη, πως όσο χρόνο διαρκούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες της συμβουλευτικής ή άλλης υπηρεσίας κρατούνται σημειώσεις με απαραίτητη καταχώρηση της ημερομηνίας, οι οποίες μεταφέρονται για καταγραφή στην καρτέλα του σπουδαστή. Η καρτέλα του σπουδαστή, δηλαδή, ενημερώνεται συστηματικά μετά από κάθε συνεδρία, καθώς και το Μητρώο Κίνησης των Περιστατικών. Για τις ειδικότερες ανάγκες στην περίπτωση Κωφών-Βαρήκων φοιτητών καλείται και Διερμηνέας Νοηματικής.

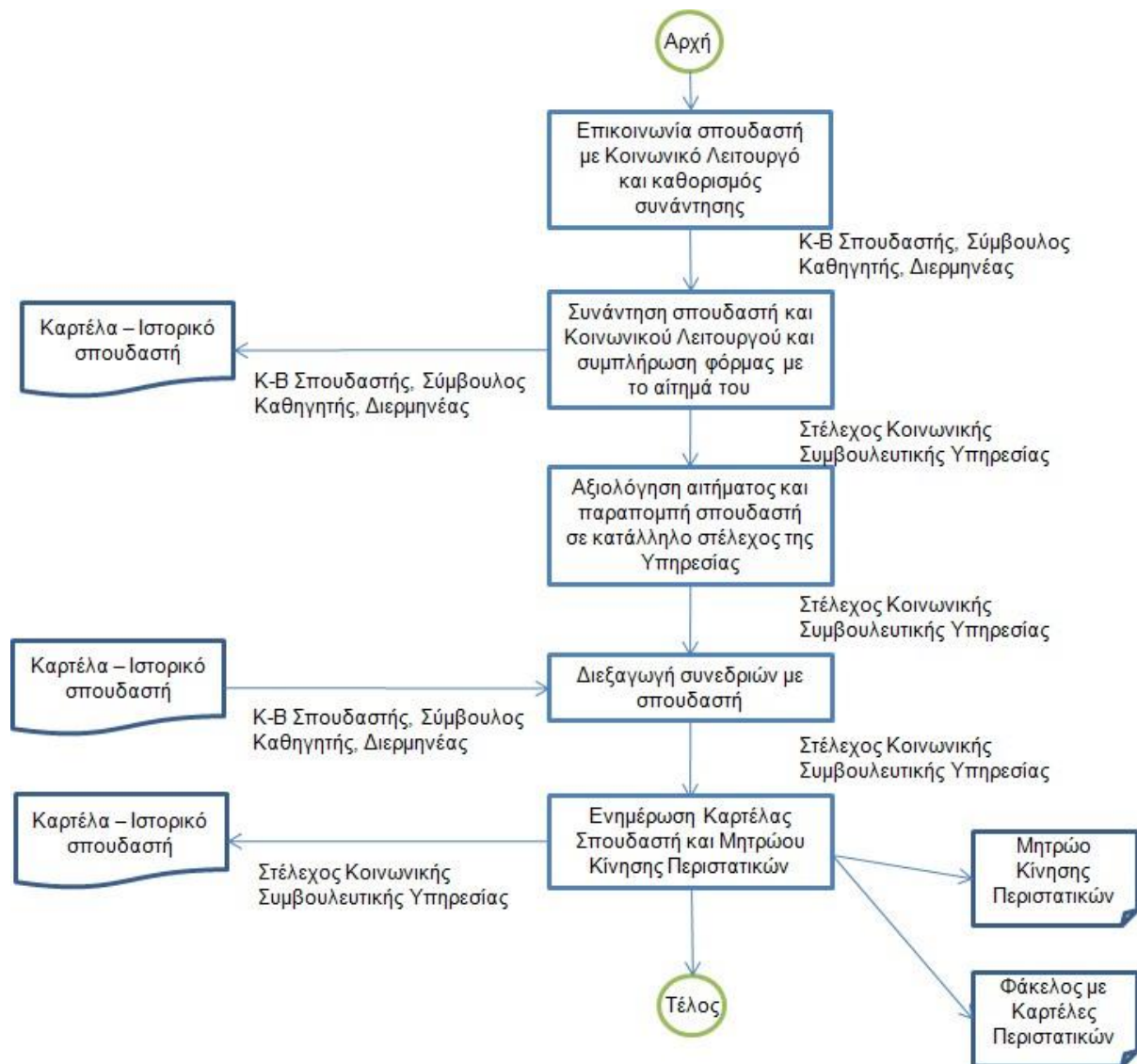
Μια επεξήγηση για το Μητρώο που αναφέραμε. Λειτουργούν δύο βασικά μητρώα τα:

I. Μητρώο Κίνησης Περιστατικών

II. Φάκελος με Καρτέλες Περιστατικών

Η Βάση Δεδομένων στην οποία αναφερθήκαμε περιλαμβάνει πολλά και διαφορετικά στοιχεία. Εκτός των καρτελών των φοιτητών, με όλα τα σχετικά που εξηγήσαμε, στη Βάση Δεδομένων είναι καταγεγραμμένοι οι Σύμβουλοι καθηγητές ανά τμήμα, οι Εθελοντές ανά κατηγορία ΦμεΑ με το είδος υποστήριξης για συγκεκριμένη κατηγορία ΦμεΑ, είδος εκπαίδευσης που τους παρασχέθηκε, πρόσωπο επικοινωνίας των εθελοντών με τη μονάδα προσβασιμότητας. Καταγράφονται επίσης, και Εκδηλώσεις, Σεμινάρια κ.λπ.

Ενδεικτικά παρατίθεται στο Σχήμα ένα διάγραμμα ροής που περιγράφει την προτυποποίηση ISO των παρεχόμενων συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΦμεΑ (Κωφοί – Βαρήκοοι [Κ-Β] φοιτητές και φοιτήτριες. Το σχήμα υπάρχει στο σύγγραμμα «Διαχείριση γνώσης», Κάλλιπος, 2021

Ερώτηση 19η: Πιστεύω ότι συμφωνείτε, πως μια ξεχωριστή πτυχή του θέματος, που συναρτάται απολύτως, με την επιτυχή διεκπεραίωση των σπουδών των ΦμεΑ, είναι η πρόσβαση στα Ακαδημαϊκά Συγγράμματα. Θέλετε να μας εξηγήσετε, τι έχει επιτευχθεί και τι σχεδιάζεται για το θέμα;

Μπορούμε να εξηγήσουμε εκτενώς και λεπτομερώς τις προδιαγραφές που χρειάζεται να καλύπτουν τα Ακαδημαϊκά Συγγράμματα, και επίσης να αναφερθούμε στην προσβασιμότητά τους, δηλαδή, σε όλα τα σχετικά με τα μορφότυπα (format) των απαιτούμενων ψηφιακών συγγραμμάτων σε αντιστοιχία με την αναπηρία.

Τα ψηφιακά συγγράμματα έως πρότινος, αναρτώνταν συνήθως, σε μορφή PDF, σε μορφή ePub κ.λπ. Τώρα πλέον λειτουργεί Ανάγνωση ψηφιακών συγγραμμάτων από:

- υπολογιστές με λειτουργικό σύστημα Windows και MacOS,
- συσκευές ανάγνωσης και

- άλλες συσκευές, π.χ. κινητό τηλέφωνο, ταμπλέτα.

Σε υπολογιστές με λειτουργικό σύστημα Windows και MacOS και σε άλλες συσκευές (κινητό τηλέφωνο, ταμπλέτα) μπορεί να γίνει η εγκατάσταση της δωρεάν εφαρμογής ανάγνωσης.

Σε αυτό το σημείο, επιτρέψτε μας μια παρένθεση, μια μνεία, στο νομοθετικό πλαίσιο για τα ψηφιακά συγγράμματα. Σύμφωνα με το Νόμο 4074/11 Απριλίου 2012 (ΦΕΚ 88Α') που αφορά την Κύρωση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ (2008) και ειδικότερα με το Άρθρο 24, Εκπαίδευση, Παράγραφος 24.5, αναφέρεται,

«Τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρίες είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη δια βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και σε ίση βάση με τους άλλους. Για το λόγο αυτό, τα Συμβαλλόμενα Κράτη διασφαλίζουν ότι παρέχεται εύλογη προσαρμογή στα άτομα με αναπηρίες.» Η «Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία σε προσιτές μορφές», βρίσκεται πλέον ως ενημερωτικός σύνδεσμος στην επίσημη ιστοσελίδα των Ηνωμένων Εθνών.

Η Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία είναι ένας σταθμός και ένα πλαίσιο δραστηριοτήτων για την πλήρη, ισότιμη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας τους και την προσβασιμότητα υποδομών, υπηρεσιών και αγαθών.

Αυτό, είναι σημαντικό να το γνωρίζουμε καθώς συνδυάζεται με την ακόλουθη Υπουργική Απόφαση με Αριθμό ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/98546, 24 Οκτωβρίου 2007 (ΦΕΚ 2065 Β') με τίτλο, «Αναπαραγωγή έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος των ΑμεΑ». Η απόφαση αυτή καθορίζει το πλαίσιο αναπαραγωγής έργου πνευματικής ιδιοκτησίας προς όφελος τυφλών και κωφάλων, και την επέκταση της ρύθμισης σε άλλες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες.

Θα αναφέρουμε δύο σχετικά σημεία ενδιαφέροντος, όπως είναι:

- η «Υποχρέωση εκδοτών για παροχή αρχείων σε ηλεκτρονική μορφή».
- Προβλέπεται, σύμφωνα με το νόμο, ότι κάθε αρμόδιος φορέας έχει την υποχρέωση να αγοράζει ένα αντίτυπο του έργου που ενδιαφέρεται να αναπαράξει.

Στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ), και στον Σύνδεσμο Εκδοτών Βιβλίου, κατά τη νομοθεσία, τηρείται βάση δεδομένων με όλους τους αρμόδιους φορείς, τους τίτλους των έργων με τα ηλεκτρονικής μορφής αρχεία, που έχει ο κάθε φορέας καθώς και την ειδική μορφή, στην οποία τα έγγραφα αυτά έχουν αναπαραχθεί. Οι αρμόδιοι φορείς έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν τη σχετική βάση δεδομένων με την παραλαβή των σχετικών αρχείων και τη δημιουργία των αντιτύπων.

Ερώτηση 20η: Από το ρόλο σας στο έργο «Πρόσβαση», έχετε κάποιο γεγονός, μια ιστορία να μας αφηγηθείτε, στην οποία να διαφαίνεται σαφώς πως υλοποιείται ένα αίτημα ΦμεΑ για την «Παροχή Προσβάσιμου Ψηφιακού Συγγράμματος και λοιπού εκπαιδευτικού υλικού», σχετικού με τις σπουδές του/της και αντίστοιχο ως μορφή υλικό με την αναπηρία του/της,;

Βεβαίως, μπορώ να σας διηγηθώ για την κωφή φοιτήτρια Ειρήνη, που αιτείται ψηφιακά συγγράμματα στα παρακάτω μαθήματα:

Ηλεκτρονική, Αλγόριθμοι και Πολυπλοκότητα, Αντικειμενοστραφής Προγραμματισμός, Αρχιτεκτονική Υπολογιστών.

Από τη διερεύνηση του αιτήματος, προκύπτει ότι το μάθημα Ηλεκτρονική είναι ανοικτό. Η φοιτήτρια μπορεί να δει όλο το εκπαιδευτικό υλικό με την καθοδήγηση που λαμβάνει.

1) Η Ειρήνη λαμβάνει οδηγίες για πρόσβαση σε eclass, MS-TEAMS αλλά και e-study. Όποτε απαιτηθεί γίνεται σχετική εκπαίδευση παρουσία διερμηνέα.

2) Βεβαιωνόμαστε ότι η φοιτήτρια μπορεί να επικοινωνεί με τον καθηγητή με μηνύματα και δια ζώσης, με τη βοήθεια διερμηνέα. Βλέπει ανακοινώσεις μαθήματος, μπορεί να εγγραφεί σε εργαστηριακά τμήματα, βλέπει και «κατεβάζει» το εκπαιδευτικό υλικό, βλέπει τις ασκήσεις και μπορεί να αναρτήσει τις λύσεις, βλέπει συνδέσμους με μαγνητοσκοπημένα μαθήματα κ.λπ.

3) Απευθυνόμαστε στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος για να αναζητήσει συγγράμματα στο σύστημα AMELIB. Διεκπεραιώνεται η απαιτούμενη προβλεπόμενη διαδικασία για το αίτημα, όπως η εγγραφή στο σύστημα κ.λπ.

4) Αν δεν υπάρχει το σύγγραμμα στην απαιτούμενη ψηφιακή μορφή απευθυνόμαστε, σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη, στον Εκδότη.

5) Αν ο Εκδότης δεν ανταποκριθεί στο αίτημα, σε συνεργασία με τον καθηγητή, εξετάζουμε αν υπάρχει σύγγραμμα ή συγγράμματα στην πλατφόρμα «Κάλλιπος», αν υπάρχουν σχετικά μαθήματα στην πλατφόρμα «Ανοικτών μαθημάτων» και τέλος, προχωρούμε σε ψηφιοποίηση των κεφαλαίων που θα μας υποδείξει ο καθηγητής από τα βασικά συγγράμματα του μαθήματος.

Επομένως, προβλέπονται ενέργειες επίλυσης των θεμάτων για την Ειρήνη, καθώς και οποιοδήποτε ζήτημα ανακύψει, ώστε να καλύπτονται τα ΦμεΑ άτομα, ασχέτως είδους αναπηρίας. Ασφαλώς υπάρχει δρόμος ακόμη.

Σας διαβάζω και ένα ενδεικτικό απόσπασμα από το σύγγραμμα «Διαχείριση γνώσης» (Κάλλιπος, 2021):

«Το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο για τα ψηφιακά συγγράμματα υποχρεώνει τους εκδότες και επιτρέπει στις βιβλιοθήκες να διαμορφώσουν και να παρέχουν συγγράμματα στα άτομα με αναπηρίες σε προσβάσιμες μορφές σύμφωνα με τις ανάγκες τους, π.χ. σε νοηματική γλώσσα, σε ηχητική μορφή, σε Braille. Η γνωστή πλατφόρμα AMELib (Accessible Multi-modal Electronic Library) συντηρείται από τον ΣΕΑΒ και είναι μια προσβάσιμη πολυτροπική ηλεκτρονική βιβλιοθήκη για εντυποανάπηρους αναγνώστες, φοιτητές κ.λπ. (<https://amelib.seab.gr/>)».

AMELiB Αναζήτηση βιβλίων Είσοδος για Μέλη Εγγραφή Επικοινωνία

Ελληνικά English 🔍

AMELib: μια προσβάσιμη πολυτροπική ηλεκτρονική βιβλιοθήκη για εντυποανάπηρους αναγνώστες

Είσοδος Χρηστών

Όνομα χρήστη (Υποχρεωτικό πεδίο) *

Συνθηματικό (Υποχρεωτικό πεδίο) *

• Ανάκτηση νέου συνθηματικού εισόδου

Είσοδος

Ερώτηση 21η: Θα θέλαμε να μας αναφέρετε συγκεκριμένες Καλές Πρακτικές που υποστηρίζουν το πανεπιστημιακό περιβάλλον μάθησης και όχι μόνο διασφαλίζουν την προσβασιμότητα αλλά και προάγουν τη διαμόρφωση κουλτούρας με στόχο την ισότιμησυμμετοχή όλων των φοιτητών.

Καλές πρακτικές που χρειάζεται να υιοθετηθούν και να ακολουθούνται από τα Πανεπιστήμια είναι

1. να ενημερώνονται από τη Γραμματεία του τμήματός τους οι ΦμεΑ για την υποστήριξη που θα έχουν από το πρόγραμμα/μονάδα προσβασιμότητας. Λαμβάνοντας τη σχετική πληροφόρηση θα γνωρίζουν τι μπορούν να περιμένουν ότι θα τους προσφέρει το πρόγραμμα και έχουν κίνητρο να επικοινωνήσουν με το πρόγραμμα. Για την ενημέρωσή τους, μπορεί και πρέπει να ενεργοποιηθεί τόσο το Πανεπιστήμιο ως Ίδρυμα συνολικά, μέσα από την ιστοσελίδα του, όπως γίνεται ήδη από την ιστοσελίδα του έργου «Πρόσβαση», όσο και από τη Γραμματεία του τμήματος. Καλό είναι να υπάρχει και ένα (ηλεκτρονικό ή μη) ενημερωτικό έντυπο απλά γραμμένο.
2. να διατίθεται ένας Σύμβουλος καθηγητής, ενεργός, για κάθε ΦμεΑ, ο οποίος θα μπορεί να λύσει προβλήματα και θα είναι ενδιάμεσος, ανάμεσα στο τμήμα (δηλαδή στους Καθηγητές αλλά και τη Γραμματεία) και στο Πρόγραμμα. Ο ενεργός Σύμβουλος καθηγητής σε συνεργασία με τη Γραμματεία είναι καλό να καταγράψει και να διαθέτει κατάλογο με τα ονόματα όλων των φοιτητών που έχουν κάποιες ειδικές ανάγκες, ή αναπηρία και χρειάζονται υποστήριξη και βοήθεια.
3. να υπάρχουν κείμενα οδηγιών, αναρτημένα εξαρχής στον επίσημο Ιστότοπο της «Πρόσβασης», για τον τρόπο διεξαγωγής της εξέτασης των μαθημάτων. Αν για παράδειγμα δίδεται σε άτομα με τη συγκεκριμένη αναπηρία περισσότερος χρόνος εξέτασης, αν χρειάζεται διερμηνέας της νοηματικής κλπ. Δηλαδή, οι παρεχόμενες υπηρεσίες πρέπει να είναι εκ των προτέρων καθορισμένες και γνωστές, για καθηγητές και φοιτητές ώστε να αξιοποιούνται από τους/τις ΦμεΑ για να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της εξέτασής τους και να έχουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.
4. είναι απαραίτητο να βοηθηθούν οι ΦμεΑ στην καθημερινότητά τους. Αυτό σημαίνει πως όταν προσέρχονται στη Γραμματεία και χρειάζονται υποστήριξη, η «Πρόσβαση» θα τους συνδράμει. Ανάλογα με το είδος αναπηρίας, το άτομο με ειδικές ανάγκες θα μπορεί να δεχτεί και την αντίστοιχη υποστηρικτική βοήθεια, π.χ. θα διατεθεί συνοδός για έναν τυφλό φοιτητή, διερμηνέας νοηματικής για έναν κωφό, ώστε να επιλύονται τα όποια θέματα ανακύπτουν εκ της αναπηρίας, κατά τη συναλλαγή με τη Γραμματεία.
5. κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή όταν το άτομο με ειδικές ανάγκες λαμβάνει υλικό για το μάθημα, πρέπει να του διατίθενται στοιχεία βοηθητικά. Να περιλαμβάνεται στις δυνατότητες που του παρέχονται, η μαγνητοσκόπηση του μαθήματος κατά την παράδοση ή η ηχογράφηση. Να του παραδίδονται τα βιβλία σε μορφή αξιοποιήσιμη και εύχρηστη αντίστοιχη της αναπηρίας του, π.χ., σε ψηφιακή μορφή, με δυνατότητα εφαρμογής προγράμματος ανάγνωσης κλπ.

Ερώτηση 22η: Κλείνοντας την παρουσίαση του έργου «Πρόσβαση» του Πανεπιστημίου, που τόσο λεπτομερώς και με σαφήνεια μας εκθέσατε, θεωρείτε πως χρειάζεται περαιτέρω μνεία σε κάποιο γεγονός ή και η παράθεση στοιχείου ουσιαστικού;

Μπορώ να αναφέρω ένα πραγματικό γεγονός, μια ιστορία με καλό τέλος, από το παρελθόν. Την περίπτωση του Γιάννη, κωφού σπουδαστή, ο οποίος έφτασε με μετεγγραφή στο Πανεπιστήμιό μας, από άλλο Πανεπιστήμιο στο οποίο φοιτούσε, επί 2 χρόνια, χωρίς να περάσει οποιοδήποτε μάθημα. Αρχικά, ήταν πολύ ανήσυχος και απογοητευμένος, καθώς, δε γνώριζε τη λειτουργία του Πανεπιστημίου. Πήγε ως πρωτοετής στην αρμόδια υπηρεσία, με

το Σύμβουλο καθηγητή του και μετά και την προτροπή άλλων ΦμεΑ φοιτητών του Πανεπιστημίου και ζήτησε συμβουλευτικές υπηρεσίες, διερμηνέα νοηματικής, σημειώσεις μαθημάτων, βοήθεια στην εγγραφή του στα εργαστήρια κ.λπ. Ανησυχούσε για το νέο ξεκίνημα, την προσαρμογή στη νέα κατάσταση, τα μαθήματα. Συναντήθηκε, τόσο με την κοινωνική λειτουργό όσο και με το διερμηνέα, οπότε αισθάνθηκε καλύτερα. Τέθηκε ένα πλαίσιο ενεργειών και διαδικασίας, δηλώθηκαν συγκεκριμένοι στόχοι, ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα το οποίο έπρεπε να ακολουθηθεί. Η ιστορία που σας διηγούμαι έχει καλή έκβαση. Ο Γιάννης πήρε πτυχίο και εργάζεται ως προγραμματιστής την τελευταία πενταετία.

Σας ευχαριστούμε!

7. ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΓΝΩΣΗΣ ΕΙΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΤΟΥ ΠΑΔΑ

7.1 Καταγραφή γνώσης κοινωνικής λειτουργού-διερμηνέως ελληνικής νοηματικής γλώσσας

Η κα Ρ. Φ., είναι πτυχιούχος Κοινωνική Λειτουργός. Έλαβε ειδίκευση στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα. Ασχολείται αποκλειστικά με τη διερμηνεία τα τελευταία 15 χρόνια.

Ερώτηση 1η: Θα θέλατε να αναφερθείτε στον σκοπό του προγράμματος «Πρόσβαση», του ΠΑΔΑ, τι καινοτόμα θέματα προβλέπει και σε ποιους απευθύνεται;

Η μονάδα πρόσβασης απευθύνεται σε όλους τους φοιτητές με αναπηρία είτε αυτή η αναπηρία είναι κινητική είτε οποιασδήποτε άλλης μορφής αλλά και στους φοιτητές γενικότερα που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες ή άλλα προβλήματα στις σπουδές τους. Η μονάδα αποτελείται από διάφορες ειδικότητες και περιλαμβάνει δύο διερμηνείς νοηματικής.

(ποιες άλλες ειδικότητες εμπλέκονται;)

Ως εξωτερικοί συνεργάτες στην μονάδα πρόσβασης είμαστε δύο διερμηνείς της ελληνικής νοηματικής, τρεις ψυχολόγοι, δύο κοινωνικοί λειτουργοί, μία εργοθεραπεύτρια, ένας φυσικοθεραπευτής και ένας ειδικός φυσικής αγωγής με ειδίκευση στα άτομα με αναπηρία. Επιπλέον, υπάρχει προσωπικό για γραμματειακή και για τεχνική υποστήριξη. Αυτή είναι η σύνθεση της ομάδας της «Πρόσβασης». Στο έργο εντάσσονται και οι καθηγητές που ανήκουν στην συντονιστική επιτροπή της πράξης. Όλοι αυτοί οι καθηγητές ανήκουν στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, έχουν την εποπτεία και συνεργάζονται με την επικεφαλής καθηγήτρια και υπεύθυνη της Πράξης. Με την ομάδα της πράξης συνεργάζονται οι σύμβουλοι καθηγητές των ΦμεΑ που έχουν οριστεί σε κάθε τμήμα.

Η ουσιαστική λειτουργία της μονάδας αποσκοπεί στο να παρέχεται ακαδημαϊκή υποστήριξη στα παιδιά (ΦμεΑ κ.ά), είτε μέσω των καθηγητών ακαδημαϊκών συμβούλων των φοιτητών με αναπηρία είτε μέσω των επιστημόνων των ειδικοτήτων που αναφέρθηκαν.

Ερώτηση 2η: Μπορείτε να μας αναφέρετε τις υπηρεσίες, που παρέχει το πρόγραμμα στους ΦμεΑ και να εστιάσετε στη διαβάθμιση της φιλικότητας των διαδικασιών υποστήριξης των ΦμεΑ;

Επειδή η μονάδα ξεκίνησε ουσιαστικά εν μέσω πανδημίας ήταν λίγο πιο δύσκολη η προσέγγιση των φοιτητών γιατί η διαδικασία ήταν κάπως πιο απρόσωπη λόγω των μέτρων που υπήρχαν και λόγω και του lock down, οπότε οι φοιτητές έρχονται σε επαφή κυρίως μέσω email ή κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας. Και η μονάδα ουσιαστικά ξεκίνησε να λειτουργεί και να γίνεται μια προσπάθεια να επικοινωνηθεί προς τους φοιτητές, μέσω αυτών των τρόπων. Πιο πολύ μέσω email αλλά και μέσω των καθηγητών συμβούλων. Επειδή, δηλαδή, λόγω του κορονοϊού, τα Πανεπιστήμια ήταν κλειστά για τη δια ζώσης λειτουργία και τα μαθήματα έγιναν όλα εξ αποστάσεως, νομίζουμε ότι τον πιο σημαντικό ρόλο στο να γνωρίσουν οι φοιτητές την μονάδα έπαιξαν οι καθηγητές σύμβουλοι γιατί ήταν αυτοί που είχαν πιο άμεση επαφή με τα παιδιά και ήξεραν τους φοιτητές και τις φοιτήτριές τους. Σε αυτή τη βάση έχουν γίνει συναντήσεις μαζί τους και κάποιες ημερίδες για να ενημερωθούν για το έργο της μονάδας αλλά και το πώς μπορούν να κατευθύνουν τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με τη μονάδα πρόσβασης. Ήταν μεγάλη η δυσκολία ακριβώς γι' αυτό, επειδή δεν υπήρχε φυσική παρουσία οπότε δεν υπήρχε άλλος τρόπος ενημέρωσης πέραν των email που μπορούσαν να σταλούν στους φοιτητές. Και ακόμα νομίζουμε ότι σε αυτό το κομμάτι, στο κομμάτι της ενημέρωσης υπάρχει μια δυσκολία λόγω της υγειονομικής κατάστασης και των περιοριστικών μέτρων.

Ερώτηση 3η: Να έρθουμε στη δική σας ειδικότητα και να μας εξηγήσετε το ρόλο σας στο έργο «Πρόσβαση», το χρόνο που ασχολείστε με το πρόγραμμα;

Οι διερμηνείς νοηματικής δεν έχουμε full time απασχόληση, έχουμε υπογράψει σύμβαση ημιαπασχόλησης και μπορούμε να καλύψουμε μόνο κάποιες ώρες την ημέρα σε μαθήματα φοιτητών. Απασχολούμαστε τέσσερις ώρες την ημέρα ο κάθε διερμηνέας. Οι ανάγκες είναι μεγαλύτερες,

Γενικά οι κωφοί-βαρήκοοι φοιτητές σχεδόν σε όλα τα ελληνικά τριτοβάθμια ιδρύματα έχουν ένα παραπάνω θέμα όσον αφορά στην επικοινωνία. Είναι πιο δύσκολο να τους εντοπίσεις συγκριτικά με τους άλλους φοιτητές. Μέχρι τώρα γενικά κάποιες γραμματείες τμημάτων Πανεπιστημίων δυστυχώς, δεν έχουν πλήρη καταγραφή των κωφών φοιτητών και φοιτητριών. Γίνεται μια προσπάθεια, τώρα, στα Πανεπιστήμια να υπάρχει διαρκής καταγραφή για να γνωρίζουμε και τον ακριβή αριθμό τους.

Επειδή δεν ξέρουμε ποιοι είναι ακριβώς οι κωφοί στα Πανεπιστήμια, εμείς ως μονάδα και πιο συγκεκριμένα ως διερμηνείς, περιμένουμε οι κωφοί φοιτητές να μας προσεγγίσουν στη μονάδα πρόσβασης και παράλληλα ψάχνουμε και μέσω των γνωριμιών μας και των δεσμών μας με την ομοσπονδία και τα ειδικά σχολεία για να δούμε πώς μπορούμε να εντοπίσουμε, εν μέσω πανδημίας, όλους τους κωφούς φοιτητές του Πανεπιστημίου. Αυτή είναι μια μεγάλη δυσκολία, επειδή οι κωφοί φοιτητές γενικότερα αντιμετωπίζουν προβλήματα στην επικοινωνία τους με τους ακούοντες, δεν ενημερώνονται και επομένως δυσκολεύονται να ζητήσουν τη συνδρομή μας και τις υπηρεσίες που δικαιούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Έχει παρατηρηθεί ότι λόγω αυτής της δυσκολίας στην επικοινωνία, στη συνέχεια, οι ΦμεΑ με προβλήματα ακοής πολύ συχνά αισθάνονται απογοήτευση και ενδεχομένως εγκαταλείπουν προσωρινά ή και μόνιμα τις σπουδές τους. Και κατόπιν, είναι δύσκολο να τους βρεις, να τους προσεγγίσεις και να τους επαναφέρεις ουσιαστικά στο ρυθμό του πανεπιστημίου.

Άρα, εκεί είναι η μεγάλη δυσκολία, δηλαδή, σε κάποια τμήματα Πανεπιστημίων δε γνωρίζουμε ποιοι ακριβώς είναι οι κωφοί ΦμεΑ. Επιπλέον οι κωφοί σπουδαστές, επειδή όλα αυτά τα χρόνια έχουν απογοητευτεί, γιατί δεν υπάρχει συνεχής και ουσιαστική υποστήριξη στις σπουδές τους εγκαταλείπουν και είναι δύσκολο να επιστρέψουν στην τάξη, στο αμφιθέατρο και μάλιστα με την παρουσία διερμηνέα.

(...ναι ο ρόλος σας είναι δύσκολος...)

Γενικά πάντως έχουμε κωφούς φοιτητές στο ΠΑΔΑ και τώρα έχουν ενταχθεί και κάποιοι καινούργιοι, που εξυπηρετούμε. Κάποιοι από τους ΦμεΑ είναι στο 8ο και στο 9ο έτος, δηλαδή είναι πολλά χρόνια στο συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο.

(...Οπότε ήταν και πριν, πριν δημιουργηθεί το πρόγραμμα Πρόσβαση...)

Πριν από το πρόγραμμα «Πρόσβαση», εδώ και πολλά χρόνια, στο ΤΕΙ Αθήνας, λειτουργούσε μονάδα (πρόγραμμα) Πρόσβασης για τους κωφούς, συγκεκριμένα, υπήρχε πρόγραμμα στην κοινωνική υπηρεσία που παρείχε υπηρεσίες με διερμηνείς νοηματικής κ.λπ. Το ΤΕΙ Αθήνας παρείχε κανονικά στα μαθήματα υποστήριξη αλλά αυτό σταμάτησε πριν κάποια χρόνια, οπότε καταλαβαίνετε ότι οι φοιτητές είχαν μείνει χωρίς την παρουσία διερμηνέα τα τελευταία χρόνια. Γενικά, οι κωφοί έχουν δικαίωμα δωρεάν διερμηνείας από το κράτος μέσω του φορέα τους, της ομοσπονδίας κωφών Ελλάδος 25 ώρες το χρόνο. Βέβαια 25 ώρες το χρόνο δωρεάν διερμηνείας είναι ελάχιστες. Δε φτάνουν ούτε για μια εβδομάδα μαθημάτων. Οπότε, και οι περισσότεροι φοιτητές πηγαίνουν χωρίς διερμηνέα και γι' αυτό «κουβαλάνε» πάρα πολλά μαθήματα και πάρα πολλά χρόνια σπουδών στην πλάτη τους.

Ερώτηση 4η: Ωστόσο, και οι διδάσκοντες σε ΦμεΑ αντιλαμβάνομαι ότι θα έχουν ανάγκη ενημέρωσης αλλά και υποστήριξης κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Το πρόγραμμα λειτουργεί και ως προς αυτούς. Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα;

Ναι, γενικά αυτό που επικρατούσε στο ελληνικό Πανεπιστήμιο και νομίζω όχι μόνο για τους κωφούς αλλά γενικότερα και για τους φοιτητές με αναπηρία μέχρι τώρα, είναι μια προσέγγιση

«εντάξει είναι ένα παιδί που δύσκολα μπορεί να ανταπεξέλθει... οπότε, ειδικά τώρα εάν είναι και κωφός και δεν μπορεί να παρακολουθήσει καθόλου το μάθημα, ας το βοηθήσουμε λίγο, να του χαρίσουμε κάποια μονάδα, να του βάλουμε ας πούμε τη βάση να περάσει...». Υπάρχει αυτή η φιλοσοφία, υπήρχε πολύ πιο έντονα στο παρελθόν αλλά νομίζω ότι μάλλον υπάρχει ακόμα στην ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Επιπλέον, οι καθηγητές δεν προσαρμόζουν το μάθημα τους όταν μέσα στο αμφιθέατρο υπάρχει ένα παιδί με αναπηρία. Είναι ελάχιστοι αυτοί που το κάνουν. Και όπως είπαμε κάποιοι καθηγητές, θεωρούν ότι αρκεί να βοηθούν το παιδί χαριστικά, δηλαδή δίνοντάς του, ένα βαθμό παραπάνω για να περάσει το μάθημα, Δυστυχώς ...

(...χωρίς να αντιλαμβάνονται πως το παιδί πραγματικά θέλει να μάθει... και επιπλέον να μάθει να παλεύει στη ζωή του ...)

Όμως, ευτυχώς πολλά από τα παιδιά αυτά, έχουν καταφέρει να κατακτήσουν τη γνώση και να ανταπεξέλθουν στις δυσκολίες, στις εξετάσεις, στις εργασίες τους.

Δυστυχώς, αρκετοί καθηγητές και δε γνωρίζουν πώς να αντιμετωπίσουν σωστά τους κωφούς φοιτητές και φοιτήτριες, αλλά και δεν τροποποιούν το μάθημά τους. Δηλαδή, στα περισσότερα μαθήματα δίδεται μία στείρα διάλεξη από μέρους του καθηγητή που δεν βοηθά καθόλου τους κωφούς ΦμεΑ.

Ερώτηση 5η: Οι υπηρεσίες αυτές του ΠΑΔΑ, υπηρεσίες Συμβουλευτικής, απευθύνονται και προς την οικογένεια των ΦμεΑ. Σας παρακαλώ, μιλήστε μας για το θέμα και ιδιαίτερα τα στάδια που εντοπίζονται τα σοβαρά ζητήματα στη διαδικασία αυτή.

Όχι, δεν απευθύνονται και στους γονείς των παιδιών με αναπηρία, βέβαια για αυτά θα σας μιλήσουν καλύτερα κοινωνική λειτουργός και ψυχολόγος. Τα παιδιά όταν μπαίνουν στο Πανεπιστήμιο, ουσιαστικά καλούνται να ανταπεξέλθουν σε συνθήκες παρόμοιες με αυτές που επικρατούν γενικότερα στην κοινωνία, δηλαδή, να αναλάβουν ευθύνες μόνα τους, να φτιάξουν το πρόγραμμα τους μόνα τους, και να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των μαθημάτων. Άρα, εκεί ο ρόλος της οικογένειας πρέπει να είναι μεν υποστηρικτικός προς τα παιδιά, αυτό θέλουμε και αυτό χρειάζεται, αλλά οι υπηρεσίες οι δικές μας δεν εμπλέκουν την οικογένεια, γιατί οι φοιτητές πρέπει να είναι, και να μάθουν να είναι αυτόνομοι και να χειρίζονται μόνοι τους τα θέματα που αφορούν τις ακαδημαϊκές σπουδές τους.

Ερώτηση 6η: Ο ρόλος σας, όπως αντιλαμβανόμαστε, εμπεριέχει από μόνος του συγκεκριμένες δυσκολίες. Θα θέλατε να μας δείξετε τον τρόπο που οργανώνετε την εργασία σας επισημαίνοντας τις δυσκολίες και τρόπους για να υπερκεραστούν μέσα από θέματα που συναντάτε;

Βασικά εμείς ως διερμηνείς αυτό που κάνουμε είναι η υπηρεσία διερμηνείας. Η γραμματεία της υπηρεσίας της μονάδας λαμβάνει τα αιτήματα από τους κωφούς φοιτητές. Τα αιτήματα αυτά στη συνέχεια, έρχονται σε εμάς και εμείς καλούμαστε να επιλέξουμε με βάση φυσικά και τις ανάγκες του φοιτητή σε ποια μαθήματα μπορούμε να παρέχουμε διερμηνεία. Όπως σας είπα οι φοιτητές είναι αρκετοί, εμείς είμαστε μόνο δύο, οι ώρες εργασίας είναι λίγες, οπότε, δεν μπορούμε να εξυπηρετήσουμε τους φοιτητές σε όλα τους τα μαθήματα. Μάλιστα, εάν είναι στα πρώτα έτη των σπουδών τους οι θεωρίες και τα εργαστήρια είναι αρκετά, οπότε δυστυχώς, δεν μπορούμε να καλύψουμε όλες τους τις ανάγκες. Επομένως, σε κάποια μαθήματα αναγκαστικά, τα παιδιά πηγαίνουν χωρίς διερμηνέα γιατί αναγκαζόμαστε να καθορίζουμε προτεραιότητες στις παρεχόμενες υπηρεσίες σε συνεργασία με τα παιδιά ανάλογα με τις ανάγκες τους αλλά και τις δυνατότητές μας. Εδώ βέβαια υπάρχει ένα δίλημμα. Για παράδειγμα, κάποιο παιδί φοιτά πάρα πολλά χρόνια και έχει πάρα πολλά μαθήματα. Άραγε έχει προτεραιότητα σε σχέση με ένα άλλο παιδί που βρίσκεται στο πρώτο έτος στο πανεπιστήμιο και έχει μπροστά του εξάμηνα για να φοιτήσει; Εμείς λοιπόν, ερχόμαστε σε επαφή με τους καθηγητές, ενημερώνουμε για τον ρόλο μας και αυτό που ζητάμε είναι υλικό για να μπορέσουμε να προετοιμαστούμε για κάθε μάθημα. Δυστυχώς αυτό δεν υπάρχει, υλικό δηλαδή για κάθε μάθημα έχουμε σε ελάχιστες περιπτώσεις και αυτό που έχει συμβεί κάποιες φορές είναι να μην αναγνωρίζεται και ο ρόλος μας. Έχει τύχει δηλαδή σε διαδικτυακό μάθημα καθηγητής

να μας έχει πει «εγώ δεν σας ξέρω, δεν ξέρω το όνομά σας, δεν αναγνωρίζω τον ρόλο σας, παρακαλώ πολύ βγείτε». Εδώ βέβαια είναι φανερό η έλλειψη ενημέρωσης του καθηγητή από τον σύμβουλο καθηγητή του κωφού φοιτητή.

(...είναι μεγάλη απογοήτευση... ο θεσμός του συμβούλου καθηγητή δε λειτούργησε στην περίπτωση αυτή ...)

Είναι, κυρίως, απογοήτευση για το παιδί και βέβαια και για εμάς τους επαγγελματίες, επειδή το να εξηγείς το ρόλο σου δυστυχώς είναι απογοητευτικό και για εμάς, αν και η νοηματική έχει κατοχυρωθεί συνταγματικά, έχει γίνει και ευρέως γνωστή και τη βρίσκουμε πιο συχνά στην καθημερινότητά μας. Οπωσδήποτε, και για εμάς είναι μία απογοήτευση, το ότι θα πρέπει ξανά να εξηγήσουμε ποιοι είμαστε, τι κάνουμε. Ωστόσο, είναι πολύ μεγάλη απογοήτευση κυρίως για το παιδί. Ενώ γνωρίζει ότι μπορεί να έχει πρόσβαση σε μία υπηρεσία του Πανεπιστημίου, έρχεται ένας καθηγητής του, που ο ρόλος του είναι να το υποστηρίξει, ουσιαστικά να ακυρώνει την πρόσβαση στο μάθημα. Νομίζω ότι το παιδί είναι κυρίως αυτό που απογοητεύεται.

Ερώτηση 7η: Στο σημείο αυτό, είναι πολύ ενδιαφέρον αλλά και θα συμβάλει στην πληρέστερη κατανόηση του έργου σας, να μας διηγηθείτε κάποιο γεγονός, μια κατάσταση στην οποία βρεθήκατε και πώς την αντιμετωπίσατε;

Η μεγαλύτερη δυσκολία νομίζω είναι αυτή το να μην ξέρει ο καθηγητής τι κάνει ένας διερμηνέας ή τι ανάγκες έχει ένας κωφός φοιτητής. Δυσκολίες άλλες είναι αυτά που είπα πριν, δεν έχουμε υλικό πριν από το μάθημα. Μπορεί, ας πούμε, να έχουμε ζητήσει πάρα πολλές φορές, χωρίς ανταπόκριση, από έναν καθηγητή, επειδή είναι πολύ δύσκολο το μάθημα, υλικό για να προετοιμαστούμε, να διαβάσουμε. Γιατί πρέπει να διαβάσουμε και να ψάξουμε ώστε να ανταπεξέλθουμε, καθώς, η νοηματική είναι μια γλώσσα που δεν έχει την ορολογία που μπορεί να έχει, για παράδειγμα, ένα ιατρικό μάθημα. Άρα, χρειάζεται εμείς να ψάξουμε, να διαβάσουμε, να ρωτήσουμε, να δούμε πώς μπορούμε να αποδώσουμε όρους, θέλει δηλαδή πολλή προετοιμασία. Νομίζω, ένα ακόμα πρόβλημα είναι αυτό, ότι ένας καθηγητής ενώ επανειλημμένα έχει πει «μπορείτε σας παρακαλώ να στείλετε υλικό, για να μπορέσω να προετοιμαστώ» δεν στέλνει.

(...πώς το αντιμετωπίζετε αυτό;)

Με αυτοσχεδιασμό, δεν μπορείς να κάνεις κάτι, δυστυχώς, δεν μπορούμε να ασκήσουμε μεγαλύτερη πίεση. Οπότε, ψάχνουμε μόνοι μας, και εκείνη την ώρα που γίνεται το μάθημα όσο μπορούμε και εάν μας επιτρέπεται, ζητάμε περισσότερες διευκρινήσεις για να καταλάβουμε σε τι ακριβώς αναφέρεται ο καθηγητής, έτσι ώστε, να μπορέσουμε να κάνουμε καλύτερα τη δουλειά μας. Αλλά είναι πολύ δύσκολο αυτό. Βέβαια το σωστό θα ήταν, όταν κάποιος καθηγητής έχει έναν σπουδαστή με αναπηρία, να ψάξει λίγο ποιες είναι οι ανάγκες του. Θέλω να πω, ότι αυτός είναι ο ρόλος του καθηγητή, να υποστηρίξει και να προσαρμόσει αυτά που θέλει να διδάξει, έτσι ώστε να φτάσουν σε όλους τους φοιτητές. Άρα, χρειάζεται καλύτερη ενημέρωση και λίγη ευαισθητοποίηση παραπάνω από τη μεριά των καθηγητών.

Ερώτηση 8η: Έχετε αισθανθεί για προβλήματα ότι θα ήταν επιτυχέστερη μια διαφορετική αντίδραση εκ μέρους σας;

Όχι δεν νομίζω. Στην δική μας περίπτωση, η μόνη λύση είναι να μπορέσουμε να ενημερώσουμε. Δεν υπάρχει κάτι άλλο. Συμβαίνουν και ευτράπελα. Για παράδειγμα, μπορεί να συμβεί και μέσα στην αίθουσα, όπου έχουμε πάει για διερμηνεία, να μην μπορούμε να κάτσουμε. Σνηθίζεται, ο διερμηνέας να κάθεται απέναντι από τον κωφό. Έχει συμβεί, όμως, να μην μπορούμε να κάτσουμε απέναντι από τον κωφό καθώς δεν αφήνει ο καθηγητής να κάτσεις εκεί και θέλεις να βάλεις να κάτσεις κάπου αλλού. Οπότε, και πάλι, χρειάζεται η ενημέρωση. Απλώς, είναι κάποια πράγματα, που δεν είναι τόσο δύσκολα. Δεν χρειάζεται τόσο τεράστια προσαρμογή ένα μάθημα ώστε να γίνει προσβάσιμο. Το να γίνει προσβάσιμο ένα μάθημα, για έναν κωφό φοιτητή απλά απαιτούνται περισσότερες σημειώσεις και περισσότερες παρουσιάσεις και λεπτομερέστερες στον πίνακα, και βέβαια, αυτά είναι πράγματα που βοηθούν και τους άλλους φοιτητές, όχι μόνο τον κωφό. Οπότε, ίσως θα ήταν καλό, και οι καθηγητές να

αντιμετωπίσουν το ζήτημα σαν μια ευκαιρία, να γίνει το μάθημά τους πιο φιλικό, προς όλα τα παιδιά

(...έχουν κάνει κάποιοι καθηγητές αλλαγές;)

Υπάρχουν κάποιοι καθηγητές που είναι πραγματικά πάρα πολύ ανοιχτοί και πολύ συνεργάσιμοι. Και μάλιστα, κάποιοι έχουν τροποποιήσει το μάθημά τους και χωρίς να έχουν συμβουλευτεί τη μονάδα ή τον διερμηνέα. Από την άλλη, υπάρχουν και κάποιοι καθηγητές που, δεν έχουν τη διάθεση να προσαρμόσουν το μάθημα. Κυρίως, αυτό είναι στα θεωρητικά μαθήματα. Στα εργαστηριακά μαθήματα είναι πιο εύκολο να προσεγγίσουν έναν φοιτητή κωφό.

Ερώτηση 9η: Αισθανόμαστε όλοι τη σημασία του «Πρόσβαση», και τον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζετε στο πρόγραμμα μέσα από το σοβαρό έργο που προσφέρετε. Ακριβώς για το λόγο αυτό, σχηματίζετε εσείς, οι εργαζόμενοι ειδικοί επιστήμονες στην πρώτη γραμμή, σαφέστερες αντιλήψεις για τα δυνατά και αδύνατα σημεία του προγράμματος. Μιλήστε μας για το θέμα αν θέλετε.

Το πιο βασικό, νομίζω, για να λειτουργήσει ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι να υπάρχει σταθερότητα. Όσο και να είμαστε εμείς αποδέκτες προβλημάτων ή πραγμάτων που λειτουργούν πολύ καλά, εάν δεν υπάρχει μια σταθερότητα στην ύπαρξη της μονάδας, δυστυχώς, όλα αυτά τα συζητάμε για μια χρονική περίοδο και στη συνέχεια, επανερχόμαστε στο πρότερο καθεστώς. Θεωρώ πολύ σημαντικό, να υπάρχει μια μονιμότητα, ως προς αυτές τις υπηρεσίες, που δεν υπάρχει μέχρι σήμερα και δεν ξέρω εάν θα υπάρχει γενικότερα και πιο μετά. Ο ρόλος της μονάδας είναι πάρα πολύ σημαντικός και βοηθά πάρα πολλούς φοιτητές στην πρόσβαση, στην στήριξή τους, στην ακαδημαϊκή τους πορεία και όχι μόνο. Έχει να κάνει γενικότερα με την ψυχοκοινωνική τους υποστήριξη, πώς μπορεί ένας φοιτητής να ενταχθεί στην ζωή του τη φοιτητική. Προσφέρει πάρα πολλά. Συμβαίνει όμως, όλα αυτά τα πολύ ωραία και δυνατά στοιχεία του προγράμματος να γίνονται αδύνατα, όταν δεν υπάρχει μονιμότητα και συνέχεια σε αυτό.

(Όλα έχουν μια προσωρινότητα... μοναδική λύση η μόνιμη λειτουργία μονάδας προσβασιμότητας)

Ακριβώς. Οποιαδήποτε δουλειά γίνεται τώρα, μπορεί πάρα πολύ απλά μετά το πέρας των ετών που συμπληρώνονται με τη λήξη των συμβάσεων όλων των ειδικών επιστημόνων, να μη διατηρηθεί. Όπως είχε συμβεί και στο παρελθόν, να συμβεί ξανά και τώρα. Αυτό νομίζω είναι το κρίσιμο, το μεγαλύτερο και το πιο αδύναμο σημείο. Είναι και για εμάς αρνητικό αυτό. Δουλεύουμε τώρα, για κάποια συγκεκριμένα χρόνια και προσπαθούμε να κάνουμε ό,τι μπορούμε να βοηθήσουμε τους φοιτητές τώρα, γιατί δεν ξέρουμε εάν του χρόνου θα μπορούν να βοηθηθούν.

(... μετά το διάστημα που δεν υπήρχε κάποια βοήθεια, θεωρείτε ότι ξεκινήσατε από το μηδέν όταν επανεκκίνησε το πρόγραμμα...)

Ναι ξεκίνησε από το μηδέν και γι' αυτό έχουμε το παράδειγμα με τους κωφούς. Ενώ οι κωφοί, που ήταν τότε και εξυπηρετούνταν από τη μονάδα είχαν διερμηνεία, μετά, για κάποια χρόνια έπαψαν να έχουν διερμηνέα, οπότε, μερικοί μπορεί και να εγκατέλειψαν τις σπουδές τους ή να βρήκαν άλλους τρόπους να ανταπεξέλθουν. Τώρα, είμαστε σε επικοινωνία με τους πιο παλιούς φοιτητές, που είχαν παλιά διερμηνέα και τώρα ξανά έχουν. Μας λένε «σας παρακαλώ ελάτε στα μαθήματα τώρα που είστε εδώ γιατί εάν σταματήσει ξανά το πρόγραμμα πρόσβασης τι θα κάνουμε;» Είναι και γι' αυτούς δηλαδή δύσκολο.

Ερώτηση 10η: Έχει ασκήσει επίδραση το πρόγραμμα στον Πανεπιστημιακό χώρο ως προς τις αντιλήψεις, τις συμπεριφορές, τις ενέργειες; Βρίσκεστε καθημερινά στο πεδίο. Τι αντιλαμβάνεστε;

Επειδή, όπως είπα προηγουμένως, το πρόγραμμα ξεκίνησε εν μέσω πανδημίας, δεν υπήρξε η δυνατότητα να γίνουν πολλά πράγματα. Θα μπορούσαν να έχουν γίνει πάρα πολλά, εάν είχαμε δυνατότητα δια ζώσης επαφής. Το σημαντικό που έχει γίνει, θέλω να πιστεύω, είναι ότι σε αυτές τις συναντήσεις που έχουμε με τους καθηγητές, ορισμένοι έχουν μπει στη διαδικασία να σκεφτούν περισσότερο τις ανάγκες των σπουδαστών με αναπηρία. Ως προς αυτό το κομμάτι, θεωρώ πως ναι έχει λίγο επιδράσει στο να αλλάξουν κάποιες συμπεριφορές. Θεωρώ, πως θα μπορούσαν να είχαν γίνει πολλά πράγματα και κυρίως με αποδέκτες και τους φοιτητές, και τους συμφοιτητές αυτών των παιδιών. Δυστυχώς, λόγω της κατάστασης, δεν μας δίνεται αυτή η δυνατότητα, τουλάχιστον ακόμα.

Ερώτηση 11η: Οι Φοιτητές με αναπηρία του ΠΑΔΑ έχουν αισθανθεί βελτίωση, με την εφαρμογή του έργου «Πρόσβαση», στην επαφή τους με χώρους, υπηρεσίες, διδασκαλία, εξετάσεις, στο συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο, σε σχέση με ό,τι βίωναν; Γνωρίζετε σχετικά;

Γενικά οι φοιτητές με αναπηρία, σίγουρα, όσον αφορά στο κομμάτι των κωφών, σίγουρα, έχουν αισθανθεί μεγαλύτερη ασφάλεια γιατί μπορούν να παρακολουθούν τα μαθήματά τους με διερμηνέα, δηλαδή να έχουν πρόσβαση. Σκεφτείτε ότι αυτά τα παιδιά πήγαιναν σε μαθήματα θεωρητικά, εργαστηριακά μόνα τους. Να προσπαθούν να κάνουν χειλεανάγνωση ίσως, με έναν καθηγητή μέσα σε μια αίθουσα που πηγαиноέρχεται πολλές φορές και με θεωρητικά μαθήματα και ορολογία. Για να κάνει ένας κωφός χειλεανάγνωση εν ώρα μαθήματος δηλαδή για ένα δίωρο ή για ένα τριώρο είναι εξαντλητικό δηλαδή στη χειλεανάγνωση, σκεφτείτε ότι χάνονται περίπου τα 2/3 της πληροφορίας. Όταν κάποιος κάνει χειλεανάγνωση μπορεί να συγκρατήσει μόνο το 1/3 από αυτά που λέγονται. Οπότε, από αυτό το σημείο, δηλαδή που ένα παιδί ήτανε μόνο του σε μία αίθουσα προσπαθώντας να καταλάβει το μάθημα, τώρα πηγαίνει με την παρουσία διερμηνέα. Είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις. Εννοείται ότι τα παιδιά αυτά τώρα έχουν πρόσβαση, μπορούν να καταλάβουν τι λέγεται στο μάθημα, μπορούν να καταλάβουν πιο εύκολα τι εργασίες έχουν, είναι πιο εύκολο να επικοινωνήσουν με τους συμφοιτητές τους, είναι πάρα πολύ μεγάλη η διαφορά.

(...ο ρόλος σας είναι πολύ σπουδαίος, το παιδί δεν αισθάνεται μόνο του να πρέπει να ανταπεξέλθει σε όλα αυτά...)

Ακριβώς, ναι, για τους κωφούς φοιτητές είναι πολύ μεγάλη η έλλειψη πρόσβασης λόγω της επικοινωνίας, δηλαδή χάνουν τα πάντα. Και σκεφτείτε πώς ήταν και στην εξ αποστάσεως, μέσα σε έναν υπολογιστή που συνήθως ο καθηγητής κάνει μάθημα με κλειστή την κάμερα δείχνοντας κάποιες διαφάνειες.

Ερώτηση 12η: Αντιλαμβανόμενοι την εξαιρετική σημαντικότητα της συμμετοχής των ΦμεΑ με όρους ισοτιμίας και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εσείς, τα άτομα του πεδίου, ποιους τρόπους, προτάσεις, καλές πρακτικές έχετε εφαρμόσει στο ΠΑΔΑ, ή προτείνετε ώστε να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο και βαθύτερα η ακαδημαϊκή κοινότητα;

Νομίζω ότι είναι πολύ σημαντικό, αρχικά, να υπάρχει μια μονάδα, όπως υπάρχει τώρα. Έτσι ώστε, τα παιδιά να αισθάνονται ότι μπορούν να λειτουργούν με ισότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Από εκεί και πέρα για να υπάρξει πραγματική ισότιμη αντιμετώπιση είναι πάρα πολύ σημαντικό να δημιουργηθεί ένα δίκτυο υποστήριξης, ένα δίκτυο που θα συμπεριλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους, ώστε να είναι όλοι ενημερωμένοι, τι χρειάζεται να κάνουν σε περίπτωση στην οποία φοιτά στο μάθημα τους, στην τάξη τους, ένας φοιτητής με αναπηρία. Οπότε, η πρόταση και ο τρόπος με τον οποίο θα πρέπει να υπάρξει ισοτιμία είναι αυτό. Να δημιουργηθεί ένα δίκτυο, το οποίο θα περιλαμβάνει όλες τις ειδικότητες. Αυτό που προωθούμε και θα θέλαμε να κάνουμε τώρα, είναι κάτι πολύ δύσκολο επειδή εμπλέκονται τόσες ειδικότητες και τόσοι άνθρωποι. Είναι αρκετά δύσκολο.

(...η συνεννόηση και ο συντονισμός όλων αυτών των ανθρώπων;)

Ναι, είναι δύσκολο. Είναι πιο δύσκολο για την ακαδημαϊκή κοινότητα. Είναι πολλοί οι καθηγητές και πρέπει όλοι να συνεργαστούν για κάτι τέτοιο. Εκεί νομίζω ότι υπάρχει δυσκολία. Δηλαδή ακόμα και κάποιος που νομίζει, που θεωρεί πως «εγώ είμαι εντάξει απέναντι στον φοιτητή μου με αναπηρία», να μην είναι.

(... να μην μπορεί να σκεφτεί τι διαφορετικό πρέπει να κάνει ώστε να βοηθήσει το φοιτητή...)

Ναι ακριβώς

Ερώτηση 13η: Υπάρχει κάτι ξεχωριστό, που θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας σχετικά με το έργο σας ή και με το «Πρόσβαση»;

Νομίζω ότι το πιο ξεχωριστό, τουλάχιστον στο κομμάτι που αφορά εμάς τους διερμηνείς, είναι αυτό που είπα και παραπάνω, ότι οι κωφοί φοιτητές χωρίς την παρουσία διερμηνέα αποκλείονται τελείως από τα μαθήματα και δεν μπορούν να παρακολουθήσουν σωστά ούτε ένα μάθημα. Από τη στιγμή αυτή δεν έχουν τη δυνατότητα να παραδώσουν εργασίες να τηρούν χρονοδιαγράμματα, να ανταπεξέλθουν στις εξετάσεις. Είναι λοιπόν πάρα πολύ μεγάλη η διαφορά, όταν υπάρχει η παρουσία του διερμηνέα. Ένας διερμηνέας κινητοποιεί το παιδί πάρα πολύ θετικά και το κάνει να αισθάνεται πραγματικά ισότιμο με τους συμφοιτητές του. Από την εμπειρία μας, είναι σημαντικό να κατανοήσουμε όλοι ότι ένα παιδί το οποίο χωρίς την παρουσία διερμηνέα μπορεί να φαίνεται αδιάφορο στους καθηγητές, το οποίο δείχνει σαν να μην το ενδιαφέρει το μάθημα ή οι σπουδές του, με την παρουσία του διερμηνέα μπορεί να έχει πολύ μεγάλη διαφορά στο πώς αντιμετωπίζει και το πώς τελικά ανταπεξέρχεται στις απαιτήσεις του εκάστοτε μαθήματος

(...με τη βοήθεια σας δηλαδή, δημιουργείται κλίμα κατανόησης από τη μεριά φοιτητή προς τον καθηγητή αλλά και από την μεριά του καθηγητή προς τον φοιτητή...)

Ακριβώς, μέσω του διερμηνέα. Ο διερμηνέας δεν είναι μόνο για την ώρα που θα γίνει το μάθημα. Ο διερμηνέας μεταφέρει στο παιδί την πληροφορία που μεταδίδει ο καθηγητής. Με κέντρο τον διερμηνέα ο καθηγητής αισθάνεται πως μπορεί πιο άνετα να επικοινωνήσει με το παιδί και να του πει «εάν έχεις απορίες πες στον διερμηνέα μια ώρα που βολεύει να τα πούμε», κάτι που δεν θα το έκανε χωρίς διερμηνέα. Επομένως, και ο καθηγητής, βλέποντας ότι υπάρχει ανταπόκριση και λειτουργεί ένας συνδετικός κρίκος, ουσιαστικά κινητοποιείται περισσότερο για να βοηθήσει το παιδί.

(...τον βλέπει περισσότερο ισότιμο με τα υπόλοιπα παιδιά...)

Βλέπει ότι έχει τρόπο να επικοινωνήσει μαζί του. Γιατί είναι λογικό ένας άνθρωπος που ακούει να επικοινωνήσει με κάποιον που ακούει. Οπότε, ένας καθηγητής θεωρεί πως εάν ήταν μόνος του με ένα κωφό φοιτητή ουσιαστικά θα ήταν σαν δύο ξεχωριστοί κόσμοι που δεν μπορούν να επικοινωνήσουν. Γιατί όντως, μπορεί και ο κωφός φοιτητής να μην αντιλαμβάνεται πλήρως, επειδή η πρώτη του γλώσσα είναι η νοηματική. Τα ελληνικά είναι η δεύτερη γλώσσα. Οπότε, μπορεί και εκείνος να μην αντιλαμβάνεται πλήρως τον γραπτό λόγο του καθηγητή στα email που ανταλλάσσουν. Ο διερμηνέας έρχεται λοιπόν, ως συνδετικός κρίκος, όπου, ουσιαστικά αποτελεί κάτι πιο φιλικό κάτι πιο γνώριμο για τον καθηγητή, και τότε είναι πιο εύκολο να προσεγγίσει το παιδί.

Ερώτηση 14η: Συνοψίζοντας τα τόσο ενδιαφέροντα που ακούσαμε ποιο είναι το μήνυμα που θα στέλνατε;

Το μήνυμα νομίζω συνοψίζεται στη μόνιμη παρουσία, στη μόνιμη λειτουργία της μονάδας. Αυτή νομίζω είναι η ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί για ισότιμη πρόσβαση, για να υπάρξει

ισότιμη πρόσβαση όλων των φοιτητών. Τα είπα όλα νομίζω. Υπάρχουν θετικά υπάρχουν και αρνητικά. Χρειάστηκε και χρειάζεται πολλή δουλειά.

Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο σας και τα πολύ ενδιαφέροντα όσο και κατατοπιστικά ως προς την Πρόσβαση που μας είπατε!

7.2 Καταγραφή γνώσης ψυχολόγου της Πράξης «ΠΡΟΣΒΑΣΗ»

Η κα Δ. Ρ., είναι πτυχιούχος Ψυχολόγος, διαθέτει MSc με εξειδίκευση στη Γνωσιακή Συμπεριφοριστική Θεραπεία αλλά και στη θεραπεία Αποδοχής και Δέσμευσης. Έχει πολυετή εμπειρία σε ιδιωτικούς φορείς στη Ψυχοθεραπεία και Συμβουλευτική εφήβων και ενηλίκων.

Ακολουθούν απαντήσεις σε κάποιες σημαντικές ερωτήσεις που τέθηκαν κατά τις συνεντεύξεις.

Ερώτηση 1η: Θα θέλατε να αναφερθείτε στον σκοπό του προγράμματος «Πρόσβαση», του ΠΑΔΑ, τι καινοτόμα θέματα προβλέπει και σε ποιους απευθύνεται;

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο να υποστηρίξει τους φοιτητές του Πανεπιστημίου, που για διαφορετικούς λόγους (φοιτητές με ειδικές ανάγκες, φοιτητές από ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες, φοιτητές με χαμηλά εισοδήματα) εμποδίζονται να συμμετάσχουν ισότιμα στις ακαδημαϊκές δραστηριότητες που απαιτούν οι ακαδημαϊκές υποχρεώσεις τους και να τις ολοκληρώσουν λαμβάνοντας τον τίτλο σπουδών τους.

Ερώτηση 2η: Μπορείτε να μας αναφέρετε τις υπηρεσίες, που παρέχει το πρόγραμμα στους ΦμεΑ και να εστιάσετε στη διαβάθμιση της φιλικότητας των διαδικασιών του ως προς τους χρήστες;

Οι υπηρεσίες περιλαμβάνουν: Καταγραφή φοιτητών και ειδικών αναγκών τους / Εκτίμηση ατομικής λειτουργικότητας - εμποδίων στις σπουδές / Προσδιορισμός και προσαρμογή υποστηρικτικών τεχνολογιών / Συμβουλευτική και Ψυχολογική Υποστήριξη / Υπηρεσίες Εργοθεραπείας, Φυσικοθεραπείας, Διερμηνείας σε νοηματική γλώσσα / Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες υγείας / Δημιουργία ψηφιακού μαθησιακού υλικού / Προαγωγή Εθελοντισμού – Ευαισθητοποίηση / Εκπαίδευση για το προσωπικό ΠαΔΑ (ακαδημαϊκό, διοικητικό, τεχνικό)/ Οργάνωση και εκπαίδευση εθελοντών φοιτητών ως συνοδών-φροντιστών/ Δημιουργία Προσβασιμότητας χώρων / Οικονομική ενίσχυση αδυνάτων φοιτητών για την καταπολέμηση της εγκατάλειψης σπουδών μέσω ειδικού βοηθήματος. Σχετικά με τη φιλικότητα των διαδικασιών ως προς τους χρήστες μπορώ να σχολιάσω μόνο όσον αφορά τη δική μου ειδικότητα. Η πρόσβαση στην αίθουσα των συνεδριών είναι προσφιλής σε άτομα με κινητικές ή αισθητηριακές δυσκολίες και η επικοινωνία με τις κοινωνικές λειτουργούς και τις ψυχολόγους εύκολη και άμεση.

Ερώτηση 3η: Να έρθουμε στη δική σας ειδικότητα και να μας εξηγήσετε το ρόλο σας στο έργο «Πρόσβαση», το χρόνο που ασχολείστε με το πρόγραμμα;

Συμμετέχω στο πρόγραμμα από τον Ιούνιο του 2020. Ως ψυχολόγος, ο ρόλος μου είναι να παρέχω συνεδρίες συμβουλευτικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε φοιτητές που το έχουν ανάγκη για θέματα όπως: ψυχολογικά προβλήματα (π.χ. μειωμένη ακαδημαϊκή απόδοση, έλλειψη κινήτρου, ψυχοσωματικά προβλήματα, αυξημένο άγχος, δυσκολίες στις διαπροσωπικές και κοινωνικές σχέσεις, κ.ά.), ψυχοκοινωνικά προβλήματα και προβλήματα σπουδών και φοιτητικής ζωής (π.χ. δυσκολίες στην επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων, δυσκολίες προσαρμογής στη φοιτητική ζωή, δυσκολίες ανταπόκρισης στις ακαδημαϊκές απαιτήσεις, κ.ά.). Στήριξη φοιτητών με αναπηρίες (κίνησης, ακοής, όρασης) και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (π.χ. γενικές μαθησιακές δυσκολίες, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες/δυσλεξία, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας, Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, κ.ά.) για την προσαρμογή τους στο πανεπιστημιακό περιβάλλον, με

παράλληλη εφαρμογή κατάλληλων ρυθμίσεων στο ακαδημαϊκό πλαίσιο έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική ένταξη και η ισότιμη συμμετοχή τους στις σπουδές και στην ακαδημαϊκή ζωή μέσα στην ευρύτερη κοινότητα του ΠΑΔΑ.

Ταυτόχρονα μεριμνούμε για την ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας με όλες τις υπηρεσίες και τα τμήματα του ΠΑΔΑ και με αρμόδιους φορείς της Πρωτοβάθμιας Περιθαλψης Ψυχικής Υγείας (νοσοκομεία, κέντρα ψυχικής υγείας, ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ, και άλλους φορείς), την τοπική αυτοδιοίκηση και τα συλλογικά όργανα των ΑμεΑ (Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος, Σωματείο Διερμηνέων Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, Ομοσπονδίες ατόμων με προβλήματα όρασης, ατόμων με κινητικά προβλήματα, Πανελλήνιο Σωματείο Ατόμων με ΔΕΠ-Υ ADHD Hellas, Ελληνική Εταιρεία Δυσλεξίας, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων, κλπ.)

Ερώτηση 4η: Ωστόσο, και οι διδάσκοντες σε ΦμεΑ αντιλαμβάνομαι ότι θα έχουν ανάγκη ενημέρωσης αλλά και υποστήριξης κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Το πρόγραμμα λειτουργεί και ως προς αυτούς. Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα;

Το πρόγραμμα λειτουργεί και ως προς τους διδάσκοντες μέσω προγραμμάτων ευαισθητοποίησης αλλά και μέσω του ρόλου του καθηγητή συμβούλου. Επίσης, υπάρχει ειδικός ψυχολόγος υπεύθυνος για τα θέματα αυτά.

Ερώτηση 5η: Οι υπηρεσίες αυτές του ΠΑΔΑ, υπηρεσίες Συμβουλευτικής, απευθύνονται και προς την οικογένεια των ΦμεΑ. Σας παρακαλώ, μιλήστε μας για το θέμα και ιδιαίτερα τα στάδια που εντοπίζονται τα σοβαρά ζητήματα στη διαδικασία αυτή.

Καθώς ο ρόλος μου αφορά την υποστήριξη των φοιτητών, δεν έχω παραπάνω πληροφορίες να δώσω για το θέμα της επαφής με την οικογένεια.

Ερώτηση 6η: Ο ρόλος σας, όπως αντιλαμβανόμαστε, εμπεριέχει από μόνος του συγκεκριμένες δυσκολίες. Θα θέλατε να μας δείξετε τον τρόπο που οργανώνετε την εργασία σας επισημαίνοντας τις δυσκολίες και τρόπους για να υπερκεραστούν μέσα από θέματα που συναντάτε;

Προς το παρόν δεν έχει προκύψει κάποια δυσκολία που να αφορά την εκτέλεση του ρόλου μου. Μόνο η πανδημία δημιούργησε δυσκολίες, που αποκαταστάθηκαν με τη διαδικτυακή συμβουλευτική.

Ερώτηση 7η: Στο σημείο αυτό, είναι πολύ ενδιαφέρον αλλά και θα συμβάλει στην πληρέστερη κατανόηση του έργου σας, να μας διηγηθείτε κάποιο γεγονός, μια κατάσταση στην οποία βρεθήκατε και πώς την αντιμετωπίσατε;

.....
.....

Ερώτηση 8η: Έχετε αισθανθεί για προβλήματα ότι θα ήταν επιτυχέστερη μια διαφορετική αντίδραση εκ μέρους σας;

Προς το παρόν καθότι τα δύσκολα ζητήματα και τα προβλήματα που ανακύπτουν γίνονται αντικείμενο συζήτησης από την διεπιστημονική ομάδα, δεν υπάρχει κάποιο γεγονός που να κρίνουμε πως δεν έλαβε κατάλληλη αντίδραση με τα μέσα και τις δυνατότητες που διαθέτουμε μέσω των πόρων του προγράμματος.

Ερώτηση 9η: Αισθανόμαστε όλοι τη σημασία του «Πρόσβαση», και τον ουσιαστικό ρόλο που διαδραματίζετε στο πρόγραμμα μέσα από το σοβαρό έργο που προσφέρετε. Ακριβώς για το λόγο αυτό, σχηματίζετε εσείς, οι εργαζόμενοι ειδικοί επιστήμονες στην πρώτη γραμμή, σαφέστερες αντιλήψεις για τα δυνατά και αδύνατα σημεία του προγράμματος. Μιλήστε μας για το θέμα αν θέλετε.

Τα δυνατά σημεία είναι η ποικιλία των ειδικοτήτων (εργοθεραπευτής, ψυχολόγοι, φυσικοθεραπευτής, διερμηνείς νοηματικής γλώσσας, φυσικοθεραπευτής) και η υψηλή εξειδίκευση του ανθρώπων που εργάζονται στο πρόγραμμα. Παράλληλα έχουμε πολύ καλή υποστήριξη και επικοινωνία αλλά και αμέριστη βοήθεια από την υπεύθυνη του προγράμματος που φροντίζει με μεγάλη θέρμη για την εύρυθμη λειτουργία του προγράμματος. Στα αδύναμα σημεία συμπεριλαμβάνω την έλλειψη των πλέον κατάλληλων συνθηκών στέγασής μας.

Ερώτηση 10η: Έχει ασκήσει επίδραση το πρόγραμμα στον Πανεπιστημιακό χώρο ως προς τις αντιλήψεις, τις συμπεριφορές, τις ενέργειες; Βρίσκεστε καθημερινά στο πεδίο. Τι αντιλαμβάνεστε;

Αντιλαμβάνομαι πως οι φοιτητές που έχουν αξιοποιήσει τις υπηρεσίες του προγράμματος έχουν μια ιδιαίτερα θετική στάση απέναντι στις υπηρεσίες αυτές και μάλιστα πολλοί προσέρχονται μετά από συστάσεις παλαιότερων φοιτητών που έχουν λάβει τις υπηρεσίες μας.

Ερώτηση 11η: Οι Φοιτητές με αναπηρία του ΠΑΔΑ έχουν αισθανθεί βελτίωση, με την εφαρμογή του έργου «Πρόσβαση», στην επαφή τους με χώρους, υπηρεσίες, διδασκαλία, εξετάσεις, στο συγκεκριμένο Πανεπιστήμιο, σε σχέση με ό,τι βίωναν; Γνωρίζετε σχετικά;

Από τη δική μου θέση στο πρόγραμμα ως ψυχολόγος μπορώ να σχολιάσω μόνο το κομμάτι των εξετάσεων καθώς με πολλούς από αυτούς έχουμε δουλέψει πάνω στο άγχος, τη διαχείριση χρόνου, την αναβλητικότητα σπουδών αλλά και την κινητοποίηση. Έτσι η εμπειρία των εξεταστικών είχε περισσότερο θετικό πρόσημο για κάποιους από αυτούς που έλαβαν συμβουλευτική υποστήριξη, σύμφωνα με την καταγραφή της υποκειμενικής εμπειρίας τους. Επίσης, γενικά η αίσθησή τους είναι ότι οι υπηρεσίες που τους προσφέρεται μέσω του Προγράμματος αυτού αναβαθμίζει συνολικά την ποιότητα σπουδών και του ιδρύματος κατ' επέκταση.

Ερώτηση 12η: Αντιλαμβανόμενοι την εξαιρετική σημαντικότητα της συμμετοχής των ΦμεΑ με όρους ισοτιμίας και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εσείς, τα άτομα του πεδίου, ποιους τρόπους, προτάσεις, καλές πρακτικές έχετε εφαρμόσει στο ΠΑΔΑ, ή προτείνετε ώστε να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο και βαθύτερα η κατά τόπους κοινωνία και οι κατά τόπους Αρχές;

Έχουμε λάβει πρωτοβουλίες ενημέρωσης της ακαδημαϊκής κοινότητας μέσα από μαζική αποστολή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αλλά και διοργάνωση ημερίδας προς ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των καθηγητών και του προσωπικού του ΠΑΔΑ. Παράλληλα, ως ειδικοί, δρούμε χωρίς διακρίσεις και αντιμετωπίζουμε κάθε φοιτητή δίνοντας ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες μας και ανταποκρινόμενοι στα προβλήματά τους με ευαισθησία.

Ερώτηση 13η: Υπάρχει κάτι ξεχωριστό, που θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μας σχετικά με το έργο σας ή και με το «Πρόσβαση»;

Αυτό που θα ήθελα να μοιραστώ από τη θέση μου σαν ψυχολόγος, - λόγω της οποίας αναπτύσσεται μεταξύ εμού και των φοιτητών μια σχέση εμπιστοσύνης στη βάση της οποίας εκφράζονται ελεύθερα- είναι το θετικό ξάφνιασμα των φοιτητών όταν αντιλαμβάνονται ότι οι υπηρεσίες που τους προσφέρονται δωρεάν μέσω του Πανεπιστημίου είναι αυτής της ποιότητας. Έχω ακούσει πολλές φορές από τους ίδιους να εκφράζουν έκπληξη σχετικά με την αμεσότητα ανταπόκρισής μας, το επίπεδο των συνεργατών αλλά και τη ζεστασιά της προσέγγισης μας απέναντί τους. Κάποιες φορές αυτό έρχεται σε σύγκρουση με προγενέστερες εμπειρίες τους μέσα στο Πανεπιστήμιο.

Ερώτηση 14η: Συνοψίζοντας τα τόσο ενδιαφέροντα που ακούσαμε ποιο είναι το μήνυμα που θα στέλνατε;

Να μην ξεχνάμε πως πλην των ορατών δυσκολιών και κινητικών ή αισθητηριακών αναπηριών υπάρχουν και οι ψυχικές που είτε συνοδεύουν τα παραπάνω ή έρχονται και ανεξάρτητα!

Σας ευχαριστούμε πολύ για το χρόνο σας!

8. Η ΠΡΑΞΗ «ΠΡΟΣΒΑΣΗ» ΩΣ ΕΡΓΟ ΑΛΛΑΓΗΣ

8.1 Το μοντέλο Kotter και η διαχείριση αλλαγής

Σύμφωνα με το Kotter - τα οκτώ βήματα υλοποίησης (έργων) αλλαγών σε έναν οργανισμό έχουν ως εξής:

1ο βήμα : εδραίωση της αίσθησης του επείγοντος σχετικά με την αναγκαιότητα της αλλαγής.

2ο βήμα: δημιουργία ενός καθοδηγητικού οργάνου με κύρος.

3ο βήμα: ανάπτυξη ενός οράματος και μιας στρατηγικής.

4ο βήμα: επικοινωνία (διάδοση) του οράματος της αλλαγής.

5ο βήμα: μια ευρείας βάσης δράση και ενδυνάμωση της προσπάθειας

6ο βήμα: παραγωγή βραχυπρόθεσμων νικών (επίτευξη επιμέρους στόχων).

7ο βήμα: εδραίωση των κερδών (επιτευγμάτων) και δρομολόγηση έργων για περισσότερες αλλαγές.

8ο βήμα: καθιέρωση (εδραίωση) των νέων προσεγγίσεων στην οργανωσιακή κουλτούρα.

(Aldemir, 2010), (Kotter, 1998), (Μαρινάγη και Σκουρλάς, 2021)

Ακολουθεί μικρή ανάλυση των βημάτων.

1ο Βήμα:

Σύμφωνα με το 1ο βήμα είναι ανάγκη να υπάρξει και να διαχυθεί η αίσθηση του επείγοντος σχετικά με την ανάγκη επίτευξης των στόχων του έργου της αλλαγής - διότι οι άνθρωποι δεν θα αλλάξουν εάν δεν μπορούν να δουν την ανάγκη να το πράξουν. Οι επιτυχημένες προσπάθειες αλλαγής πρέπει να ξεκινούν με άτομα και ομάδες που αξιολογούν την υπάρχουσα κατάσταση, σε σχέση με τις τεχνολογικές τάσεις και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Απαιτούνται τολμηρές ενέργειες που σχετίζονται με την ικανή ηγεσία ώστε να παρουσιαστεί με έμφαση η αίσθηση του επείγοντος, δείχνοντας την ελκυστικότητα και το επείγον της αλλαγής και δημιουργώντας μια θετική στάση απέναντι στην αλλαγή.

2ο βήμα:

Ο Kotter θεωρεί ότι η δημιουργία ενός καθοδηγητικού οργάνου, δηλαδή η συγκρότηση μιας ομάδας με δύναμη, επιρροή, εμπειρία και κύρος στον οργανισμό για να ηγηθεί της αλλαγής και να λαμβάνει τις βέλτιστες αποφάσεις είναι ουσιαστικό στοιχείο, διότι τότε οι αντιτιθέμενοι στερούνται της δύναμης να εμποδίσουν την αλλαγή. Συνιστά επίσης, αξιοπιστία διότι τότε επιτυγχάνεται ο σεβασμός των υπαλλήλων στις αποφάσεις της. Σύμφωνα με τον Kotter, κανένα άτομο δεν είναι ικανό να καθοδηγεί και να διαχειρίζεται μόνο του τη διαδικασία αλλαγής σε έναν οργανισμό. Η συγκρότηση ενός καθοδηγητικού οργάνου για να ηγηθεί μιας πρωτοβουλίας αλλαγής είναι κρίσιμο για την επιτυχία. Αυτό το καθοδηγητικό όργανο πρέπει να αποτελείται από άτομα με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- σημαντική θέση
- εμπειρία
- αξιοπιστία
- ηγετικές ικανότητες

3ο Βήμα:

Το πρώτο καθήκον του καθοδηγητικού οργάνου, είναι να διαμορφώσει ένα σαφές και λογικό όραμα. Ένα σαφώς καθορισμένο όραμα καθιστά ευκολότερο για τους εργαζομένους να κατανοήσουν και να ενεργήσουν, ακόμα κι αν τα πρώτα βήματα που απαιτούνται δεν είναι ευχάριστα. Το όραμα αλλαγής θα πρέπει επομένως, να είναι επιθυμητό, προτείνει ο Kotter, έτσι ώστε να απευθύνεται στο μεσοπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο συμφέρον όλων όσων εργάζονται στον οργανισμό.

4ο Βήμα:

Η επικοινωνία είναι ένα κρίσιμο στοιχείο της διαδικασίας της αλλαγής, καθώς μπορεί να μειώσει την αβεβαιότητα, να μειώσει την ασάφεια και ακόμη και να επηρεάσει τον τύπο των θετικών ή αρνητικών στάσεων στην οργανωτική αλλαγή (Nelissen και van Selm, 2008). Οι έρευνες που διεξήχθησαν έκτοτε, διαπίστωσαν ότι υφίσταται υψηλή συσχέτιση μεταξύ της ικανοποίησης των εργαζομένων και της επικοινωνίας, καθώς διαβλέπουν περισσότερες προσωπικές ευκαιρίες και επομένως, διάκινται θετικά στην οργανωτική αλλαγή.

5ο Βήμα:

Η ενδυνάμωση της δράσης σε ευρεία βάση, αποτελεί στοιχείο σοβαρότατο προκειμένου να βοηθήσει έναν οργανισμό να αλλάξει με επιτυχία. Οι εργαζόμενοι που ενθουσιάζονται είτε απλώς διάκινται θετικά στο να δοκιμάσουν νέες ιδέες και προσεγγίσεις θεωρείται ότι συντελούν στην επιτυχή έκβαση των κυοφορούμενων αλλαγών. Συνήθως, η ενδυνάμωση των εργαζομένων περιλαμβάνει την αντιμετώπιση τεσσάρων σημαντικών εμποδίων που αναφέρονται στις δομές του οργανισμού, στις δεξιότητες των εργαζομένων, στα συστήματα ελέγχου και στην εποπτεία. Ο Kotter θεωρεί ότι η κινητοποίηση, η εμπλοκή των ανθρώπων στην προσπάθεια αλλαγής είναι σημαντικό στοιχείο, ώστε να είναι διαχειρίσιμες οι δυσχέρειες και οι ανασταλτικοί παράγοντες.

6ο Βήμα:

Οι βραχυπρόθεσμες νίκες, αποτελούν ουσιώδη παράγοντα στην επίτευξη των αλλαγών στον οργανισμό. Καθώς, η αλλαγή μεγάλης κλίμακας μπορεί να είναι μια μακρά και επίπονη δέσμευση, είναι σημαντικό να δημιουργηθούν βραχυπρόθεσμες νίκες. Ορισμένες πρώτες νίκες, ακόμα κι αν είναι μικρές, δημιουργούν από τη μια πλευρά αυτοπεποίθηση και από την άλλη τη βεβαιότητα ότι είναι δυνατές οι μεγαλύτερες επιτυχίες. Κατά τον Kotter οι βραχυπρόθεσμες νίκες δείχνουν ότι η προσπάθεια αλλαγής αποδίδει. Τέτοιες νίκες βοηθούν την ηγετική ομάδα να δοκιμάσει το όραμα σε πραγματικές συνθήκες και να κάνει προσαρμογές. Οι βραχυπρόθεσμες νίκες βοηθούν επίσης, στην άρση των εμποδίων για αλλαγή, στην ενίσχυση του οράματος αλλαγής στο μυαλό των εργαζομένων. Αυτό ενισχύει την προσπάθεια για την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων.

7ο Βήμα:

Η κεφαλαιοποίηση των κερδών συνεπάγεται περισσότερη (μακροπρόθεσμη) αλλαγή στο μέλλον. Καθώς οι βραχυπρόθεσμες νίκες (αλλαγές) ενδέχεται να υποχωρήσουν, είναι ζωτικής σημασίας για τους ηγέτες να χρησιμοποιήσουν τα βραχυπρόθεσμα οφέλη προκειμένου να αντιμετωπίσουν άλλα ζητήματα, όπως συστήματα και δομές που δεν συμβαδίζουν με τις αλλαγές που εφαρμόζονται. Η διοίκηση χρειάζεται αυτές τις πρώτες επιτυχίες για να προγραμματίσει την περαιτέρω διαδικασία αλλαγής και να είναι σε θέση να δικαιολογήσει εν μέρει το βραχυπρόθεσμο κόστος που προκύπτει από την αλλαγή.

8ο Βήμα:

Η εμπέδωση νέων προσεγγίσεων στην οργανωσιακή κουλτούρα παράγει μονιμότητα στις όποιες αλλαγές στον οργανισμό. Οι νέες συμπεριφορές υπόκεινται σε υποβάθμιση, εάν δε μετουσιώνονται σε κοινωνικούς κανόνες και κοινές αξίες για τον οργανισμό. Σύμφωνα με τους ερευνητές, απαιτείται μια υποστηρικτική δομή για τους παράγοντες αλλαγής προκειμένου να διατηρηθεί η αλλαγή. Αυτή η δομή θα πρέπει να προσφέρει εκπαίδευση, καθοδήγηση και

ευκαιρίες, ενώ μπορεί να αναπτύσσεται με ποικίλες μορφές επικοινωνίας, αναγνώρισης, ανάληψης πρωτοβουλιών, μέσα από ενημερωτικά δελτία, σεμινάρια, άτυπες συναντήσεις, ιστότοπους, συνέδρια / σεμινάρια, και οπτική προβολή / πίνακες ιστοριών, έργων και προόδου.

Ο Kotter υποστηρίζει ότι τα οκτώ βήματα θα πρέπει να ακολουθούνται διαδοχικά, διότι η αλληλοεπικάλυψή τους θα θέσει σε κίνδυνο την επιτυχία. Επομένως, η μη εφαρμογή του πρώτου βήματος θα καθιστά δύσκολη ή αδύνατη την εφαρμογή των επόμενων βημάτων. (Appelbaum S. & al., 2011)

8.2 Εφαρμογή του μοντέλου Kotter στην πράξη «ΠΡΟΣΒΑΣΗ». Επιστημόνσεις για την επιτυχή υλοποίηση

Η εξέταση της διαδικασίας της αλλαγής, όσον αφορά στο πρόγραμμα «Πρόσβαση», στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, γίνεται με τα οκτώ (8) βήματα του Kotter και σε συσχέτιση με τις συζητήσεις και τα συμπεράσματα που στοιχειοθετούνται και καταγράφονται από τις συνεντεύξεις.

Σύμφωνα με τον Kotter, για την αλλαγή που πρέπει να επιφέρει ένα έργο όπως το πρόγραμμα «Πρόσβαση», το 1ο βήμα αφορά στην καθιέρωση της αίσθησης του επείγοντος σχετικά με την ανάγκη επίτευξης αλλαγής.

Στην περίπτωσή μας, η αίσθηση του επείγοντος - διότι οι άνθρωποι δεν θα αλλάξουν εάν δεν αντιλαμβάνονται την ανάγκη να το πράξουν – δημιουργήθηκε και εδραιώθηκε κατά το παρελθόν όταν τα δύο ιδρύματα που αποτέλεσαν το ΠΑΔΑ, καθηγητές και επιστημονικοί συνεργάτες με κύρος και γνώσεις εκπόνησαν και διεκπεραίωσαν με σημαντικά αποτελέσματα προγράμματα που απευθύνονταν σε φοιτητές με αναπηρία. Τα προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν από το ίδρυμα (2003-2014) και από εξωτερική χρηματοδότηση (ΕΣΠΑ). Επομένως, από τότε άρχισε η προετοιμασία της ακαδημαϊκής κοινότητας του νέου Ιδρύματος προς αντιμετώπιση του ζητήματος. Η συγκεκριμένη ενημέρωση, σχετικά με τα παρελθοντικά προγράμματα, έγινε από τους συνομιλητές μας. Ο πρώτος μάλιστα συνομιλητής μας, μέλος της επιτροπής του έργου και σύμβουλος καθηγητής, αναφέρθηκε εκτενέστατα και σε βάθος στα προηγούμενα προγράμματα.

Επομένως, μπορούμε να δούμε, από την πλευρά του Πανεπιστημίου, το νέο πρόγραμμα, μέσα από το πρίσμα των πρωτοβουλιών και ενεργειών του πρόσφατου παρελθόντος. Επιπλέον, πρέπει να λάβουμε υπόψη, τις σύγχρονες νομοθετικές πρωτοβουλίες της χώρας, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, που οδηγούν τα Πανεπιστήμια σε επείγουσες διαδικασίες, με περιορισμένο χρονικά ορίζοντα και έτσι να εξηγηθεί πληρέστερα η ισχύς του 1ου βήματος.

Το 2ο βήμα αναφέρεται στη σύσταση ενός καθοδηγητικού οργάνου με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά

- σημαντική θέση
- εμπειρία
- αξιοπιστία
- ηγετικές ικανότητες

Στο έργο «Πρόσβαση», έχει συσταθεί όπως αναφέρθηκε ήδη αρμόδια επιτροπή υλοποίησης του προγράμματος η οποία αποτελείται από οκτώ (8) μέλη ΔΕΠ επιστημονικών ειδικοτήσεων συναφών με το έργο, την επικεφαλής υπεύθυνη πράξης, και δύο (2) μέλη διοικητικού προσωπικού με εμπειρία και γνώση απολύτως συναφείς με το έργο.

Συνολικά έντεκα (11) άτομα, τα οποία σε ότι αφορά στα μέλη ΔΕΠ και την επικεφαλής διαθέτουν κύρος που εκπορεύεται και από τη θέση και από τις γνώσεις αναφορικά με το θέμα. Άρα το 2^ο βήμα έχει επίσης, εφαρμογή.

Το 3ο βήμα θεωρεί ως προϋπόθεση για την επιτυχή πορεία της αλλαγής την ανάπτυξη ενός σαφούς οράματος και μιας στρατηγικής σχεδιασμένα από το καθοδηγητικό όργανο ώστε να είναι ευκολότερο για τους υπόλοιπους να γίνονται αντιληπτές οι πρωτοβουλίες, οι αποφάσεις που χρειάζεται να αναληφθούν, οι ενέργειες που τις ακολουθούν. Μέσα από τους συνομιλητές μας, έγινε κατανοητός ένας σχεδιασμός, που περιλαμβάνει παρεμβάσεις από τις υποδομές του Ιδρύματος, αναφορικά με τη φυσική πρόσβαση όλων των ατόμων που κινούνται στο χώρο καθώς και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών, έως τις διδακτικές μεθόδους, τις εξετάσεις, τη ψυχική υποστήριξη, την εφαρμογή και αναβάθμιση κατάλληλων υπολογιστικών προγραμμάτων κ.α. και όλα αυτά ανά περίπτωση αναπηρίας. Το όραμα επομένως, προδιαγράφεται με καθαρότητα προς όλα τα άτομα της Πανεπιστημιακής κοινότητας, ώστε να υποστηριχθεί και να υπηρετηθεί η κυοφορούμενη αλλαγή.

Το 4ο βήμα έρχεται ως λογικό επακόλουθο του 3ου βήματος, καθώς σχετίζεται με τη διάδοση του οράματος της αλλαγής. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να λεχθεί, ότι όλοι οι συνομιλητές μας αναφέρθηκαν στη σημασία της επικοινωνίας του προγράμματος, των στόχων του και των αρχών που πρεσβεύει, αλλά και τη σημασία της ενημέρωσης των ΦμεΑ για τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Τα χρησιμοποιούμενα μέσα περιλαμβάνουν τη δημιουργία ιστοσελίδας, τη χρησιμοποίηση κοινωνικών δικτύων, τις ανακοινώσεις, τις εκδηλώσεις που οργανώνει το πρόγραμμα, τις εφαρμογές που λειτουργούν διαδικτυακά, την προβολή του προγράμματος «Πρόσβαση» και τη διασύνδεση της ιστοσελίδας του με την επίσημη ιστοσελίδα του Ιδρύματος. Επιπροσθέτως, τονίστηκε η αντικειμενική αδυναμία της πλήρους ανάπτυξης της επικοινωνιακής διαδικασίας, εξαιτίας των υγειονομικών συνθηκών, που επικρατούν σε όλη τη μέχρι τώρα διάρκεια εφαρμογής του έργου. Ωστόσο, καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια και όλοι οι συνομιλητές αναγνώρισαν την επικοινωνία ως σημαντικότατο θέμα για την επιτυχή έκβαση του έργου. Άρα, επιβεβαιώνεται και το 4^ο βήμα.

Ο Kotter στο 5ο βήμα αναφέρεται στη δυναμική μιας ευρείας δραστηριοποίησης των ατόμων που υπηρετούν στον οργανισμό, στην περίπτωσή μας στο Πανεπιστήμιο. Στην κινητοποίηση, την εμπλοκή στην προσπάθεια αλλαγής, ώστε να είναι διαχειρίσιμες οι δυσχέρειες και οι ανασταλτικοί παράγοντες. Αν θεωρήσουμε, κατά τους μελετητές του Kotter, ότι τα εμπόδια προέρχονται από τις δομές του οργανισμού, τις δεξιότητες των εργαζομένων, τα συστήματα ελέγχου και την εποπτεία, χρειάζεται να ειπωθεί ότι οι συνομιλητές μας αναφέρθηκαν στις δομές του οργανισμού και τις σχετικές παρεμβάσεις, που υπηρετούν το όραμα της αλλαγής και κάποιες έχουν ολοκληρωθεί και άλλες βρίσκονται σε εξέλιξη. Οι δεξιότητες, οι οποίες χρειάζεται να αναπτυχθούν εκ μέρους των εργαζομένων, απαιτούν μακρύτερη διαδικασία. Ωστόσο, έχουν ήδη δραστηριοποιηθεί οι Καθηγητές – Σύμβουλοι (των οποίων τα ονόματα είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του έργου), ενώ οι διοικητικές υπηρεσίες συνεργάζονται με την επιτροπή του έργου. Στο έργο απασχολούνται ειδικοί επιστήμονες, οι οποίοι προσφέρουν τις υπηρεσίες τους (ψυχολογική υποστήριξη, συμβουλευτική, διερμηνεία κ.α.) σε ΦμεΑ. Πραγματοποιούνται παρεμβάσεις, και υλοποιούνται εκδηλώσεις, παρά τις αντίξοες συνθήκες, που συνιστούν και τον κύριο ανασταλτικό παράγοντα στο έργο της εφαρμογής των νέων προσεγγίσεων. Επίσης, η ιστοσελίδα του έργου ενημερώνεται με τα εργαλεία, τις παρεμβάσεις, εκδηλώσεις, ανακοινώσεις, οπότε, είναι εύκολη η πρόσβαση στη σχετική πληροφόρηση σε κάθε ενδιαφερόμενο, αφού, η πλατφόρμα υποστηρίζει και την προσέγγιση από ΦμεΑ, διαθέτοντας αντίστοιχα εργαλεία και παρουσιάσεις.

Το 6ο βήμα θεωρεί, ότι χρειάζεται η παραγωγή βραχυπρόθεσμων νικών, καθώς, αποτελούν ουσιώδη παράγοντα στην επίτευξη των αλλαγών στον οργανισμό, διότι δημιουργούν από τη μια πλευρά, αυτοπεποίθηση και από την άλλη, τη βεβαιότητα ότι είναι δυνατές οι μεγαλύτερες επιτυχίες. Αυτές οι νίκες λειτουργούν υποστηρικτικά και για την ηγετική ομάδα, καθώς δοκιμάζει το όραμα, έναντι πραγματικών συνθηκών και μπορεί να κάνει τις αναγκαίες προσαρμογές. Σε αυτό το πλαίσιο, πρέπει να δούμε ότι, η Επιτροπή εξέδωσε και ανάρτησε «Οδηγίες προς τους διδάσκοντες/εξεταστές για την εξ αποστάσεως εξέταση Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)», στις 9 Ιουνίου 2020, ως το αρμόδιο Συντονιστικό Όργανο. Η Επιτροπή λοιπόν, δραστηριοποιείται στο

θέμα της άρσης συγκεκριμένων εμποδίων, που αναφέρονται σε ακαδημαϊκά θέματα όπως, διδασκαλία, εξέταση (ήδη αναφέρθηκε), με ειδικές ρυθμίσεις και σε συνεργασία με τον σύμβουλο καθηγητή ΦμεΑ κάθε Τμήματος. Επίσης, δημιουργήθηκε σε συνεργασία με το ερευνητικό κέντρο «Αθηνά» και λειτουργεί ο ιστότοπος Πύλες (Pyles) με ψηφιακές υπηρεσίες και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των σπουδαστών/σπουδαστριών με ειδικές ανάγκες και των Κωφών/Βαρήκων σπουδαστών του Πανεπιστημίου ήδη από προηγούμενα εκπονηθέντα σχετικά προγράμματα και στο τρέχον έργο προσαρμόζεται και εμπλουτίζεται. Έγινε μνεία και για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης Amelib, όπου ορίστηκε ήδη υποστήριξη από βιβλιοθηκονόμο. Ο ορισμός των συμβούλων καθηγητών με τα στοιχεία επικοινωνίας τους αναρτημένα (αναφέρθηκε), στην ιστοσελίδα της μονάδας προσβασιμότητας, καθώς και ο ορισμός αρμόδιου υπάλληλου γραμματείας σε κάθε τμήμα των σχολών του Πανεπιστημίου καθώς και του αναπληρωτή του για την εξυπηρέτηση των ΦμεΑ, τα στοιχεία επικοινωνίας των οποίων βρίσκονται επίσης, στην ιστοσελίδα της μονάδας προσβασιμότητας. ξεχωριστή αναφορά χρειάζεται ως προς την οργάνωση βάσης δεδομένων, προκειμένου η «Πρόσβαση» να επιτελέσει το έργο της, με καταγραφή του Ιστορικού ΦμεΑ, των στοιχείων τους και των αναγκών τους. Δίδεται προσοχή στον τρόπο και στην κατάλληλη διατύπωση των οδηγιών πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες, ενώ δίδεται μέριμνα στο υλικό με τις σχετικές οδηγίες προκειμένου να αναπαραχθεί και να διανεμηθεί σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε κατηγορίας εντυποαναπηρίας. Όλα τα παραπάνω επιβεβαιώνουν το 6ο βήμα.

7ο βήμα. Η κεφαλαιοποίηση των κερδών διασφαλίζει περισσότερες μελλοντικές αλλαγές. Οι πρώτες επιτυχίες μπορούν, επίσης, να χρησιμεύσουν προκειμένου να εξουδετερωθούν οι όποιες αντιδράσεις. Σημαντικότατο λοιπόν, ζήτημα για τους υπεύθυνους του προγράμματος, να χρησιμοποιήσουν αυτά τα βραχυπρόθεσμα οφέλη τα οποία περιγράφηκαν, προκειμένου να αντιμετωπίσουν άλλα ζητήματα, όπως συστήματα, δομές, συμπεριφορές που εδράζονται σε στερεοτυπικές απόψεις και προκαταλήψεις και δεν συμβαδίζουν με τις αλλαγές που προωθούνται ή και εφαρμόζονται. Η Διοίκηση επίσης, θα χρειαστεί/αξιοποιήσει αυτές τις πρώτες επιτυχίες, ώστε να προγραμματίσει την περαιτέρω διαδικασία αλλαγής. Το έργο, καθώς βρίσκεται σε εξέλιξη, θα δρομολογεί όλο και περισσότερες αλλαγές. Η διάχυση όμως της αλλαγής σε νοοτροπία, στάση και συμπεριφορά σε όλα τα άτομα της Πανεπιστημιακής κοινότητας, για να αναδειχτεί ως αποτέλεσμα, απαιτείται περισσότερος χρόνος. Για τον λόγο αυτό, η κεφαλαιοποίηση των όποιων κερδών χρειάζεται να είναι συνεχής, ώστε η απήχηση της αλλαγής ισχυροποιημένης όλο και περισσότερο, να επιδράσει σε ο,τιδήποτε αλλάζει με βραδύτερο ρυθμό, βλέπε συμπεριφορά, νοοτροπία. Στην ουσία, το Βήμα 7 είναι εξαιρετικά σημαντικό.

Το 8ο βήμα αναφέρεται στην καθιέρωση νέων προσεγγίσεων στην οργανωσιακή κουλτούρα. Η εμπέδωση των νέων προσεγγίσεων θα διασφαλίσει τη μονιμότητα στις όποιες αλλαγές στον οργανισμό. Οι νέες συμπεριφορές χρειάζεται να αποτυπωθούν και τέλος να αναχθούν σε κοινωνικούς κανόνες και κοινές αξίες για τον οργανισμό μέσα από τη δόμηση των νέων στοιχείων που θα αποτελέσουν θεσμό. Το έργο «Πρόσβαση» έχει ήδη διανύσει μια ικανή απόσταση και σε συνθήκες που διαφέρουν από την καθημερινότητα στην οποία ήμασταν εξοικειωμένοι με αποτελέσματα του έργου όμως να είναι ήδη ορατά στον Πανεπιστημιακό Οργανισμό.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συμπεριληπτική εκπαίδευση, ιδιαίτερα στο Πανεπιστήμιο, συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη και την επαγγελματική αποκατάσταση με ευνοϊκότερους όρους των ατόμων με αναπηρία.

Διεθνείς έρευνες, ιδιαίτερα στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ, αναδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο βελτιωτικές παρεμβάσεις και καλές πρακτικές, οι οποίες καρποφόρησαν, μεταφράζονται σε ουσιαστικές μόνιμες κατακτήσεις στον τομέα της εκπαίδευσης, σε όλα της τα επίπεδα μέσω και των νομοθετικών ρυθμίσεων που ακολούθησαν. Τα άτομα με αναπηρία δραστηριοποιούνται μέσω της διαρκούς κοινωνικοποίησης, μέσω της αποδοχής και της αίσθησης του ανήκειν, ενδυναμώνονται ψυχικά. (Lombardi & Murray 2011), (Σταμπολτζή, Καλούρη, Τσίτσου, 2018), (Álvarez-Pérez, Alegre, Aguilar, 2012)

Η αναγκαιότητα της επανεξέτασης της κατάστασης των ατόμων με αναπηρία και οι πιέσεις του αναπηρικού κινήματος μέσω των οργανώσεών τους αλλά και η νέα κοινωνική οπτική, που ολοένα κερδίζει έδαφος, προς μια περισσότερο ανθρωποκεντρική εστίαση, οδήγησαν σε μια σειρά νομοθετικών αναθεωρήσεων και συμπληρωματικής νομοθεσίας ως προς το θέμα των ΑμεΑ, όπως αναφέρθηκε εκτενώς, στην πρώτη συνέντευξη.

Κατά κανόνα, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, και κάτω τόσο από τις διεθνείς υπογεγραμμένες συμβάσεις όσο και τις ευρωπαϊκές πολιτικές της υποχρεωτικότητας από τα κράτη μέλη, υιοθετούνται με επίσημο τρόπο νέοι κανόνες, σχεδιάζονται με αυστηρά χρονοδιαγράμματα παρεμβάσεις ουσιαστικές, χρηματοδοτούνται και εφαρμόζονται καλές πρακτικές και στον Πανεπιστημιακό χώρο, όπως ανέφεραν και περιέγραψαν οι συνομιλητές μας. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο κινείται η εκπόνηση και εφαρμογή του προγράμματος «Πρόσβαση», του ΠΑΔΑ. Το πρόγραμμα κινείται σε μια συμπεριληπτική όσο και ανθρωποκεντρική φιλοσοφία. Η «Πρόσβαση» στοχεύει σε όλο το ακαδημαϊκό πεδίο, καθώς αναγνωρίζει τις δυσχέρειες που αναστέλλουν ή και αποθαρρύνουν τη φοίτηση των ατόμων ΦμεΑ. Σχεδιάζονται συνεχείς παρεμβάσεις σε υλικοτεχνική υποδομή συνδυασμένα με εργονομικές προσαρμογές στον πανεπιστημιακό χώρο, ενώ αναπτύσσονται ηλεκτρονικές εφαρμογές σε όλο το εύρος των υπηρεσιών. Οι τεχνολογικές εφαρμογές, όπως αναφέρθηκε, με συγκεκριμένα στοιχεία, συνιστούν σοβαρότατο παράγοντα επίλυσης θεμάτων σε επίπεδο κατάκτησης της γνώσης, καθώς παρέχεται εκπαιδευτικό υλικό και εργαλεία σε κατάλληλες μορφές αντίστοιχες της αναπηρίας.

Μέσω της πράξης «Πρόσβαση», υιοθετούνται θεσμοί, όπως αυτός του σύμβουλου καθηγητή, προσλαμβάνονται ειδικοί επιστήμονες, όπως κοινωνικοί λειτουργοί, ψυχολόγοι, διερμηνείς της νοηματικής γλώσσας, προβάλλεται ο εθελοντισμός. Ρυθμίζονται υπηρεσίες, βλέπε διοικητικό προσωπικό για εξυπηρέτηση ΦμεΑ. Όπως τεκμαίρεται από τις συνεντεύξεις των ειδικών, οι ΦμεΑ χρησιμοποιούν τις εκπαιδευτικές δομές και παροχές που δημιουργούνται από την πολιτεία και τις Πανεπιστημιακές αρχές, στην προσπάθειά τους να ενταχθούν και να λειτουργήσουν στον πανεπιστημιακό χώρο, καθώς επιθυμούν την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Η επιτυχής εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να οδηγήσει τα άτομα αυτά στην καλλιέργεια βασικών στοιχείων της προσωπικότητάς τους και στον αυτοπροσδιορισμό τους, και να διευκολύνει την κοινωνική και εργασιακή ένταξή τους και εν τέλει να τους παρέχει μια υψηλότερη ποιότητα ζωής.

9.1 Δυσκολίες και περιορισμοί

Οι όποιοι περιορισμοί προέκυψαν εξαιτίας της υγειονομικής κατάστασης (της πανδημίας) που διέρχεται η χώρα και των περιορισμών που ισχύουν λόγω της πανδημίας.

9.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Η εξέταση του θέματος της καταγραφής γνώσης και της διαχείρισης αλλαγής στις υπηρεσίες προσβασιμότητας στο Πανεπιστήμιο, συνιστά ευρύτατο πεδίο διερεύνησης, με ξεχωριστό ενδιαφέρον για περαιτέρω μελέτη. Γενικότερα στη χώρα μας είναι περιορισμένη η σχετική έρευνα για το θέμα. Ωστόσο, η ευαισθητοποίηση και κατανόηση του φαινομένου της αναπηρίας από την πανεπιστημιακή εκπαιδευτική κοινότητα για την ισότιμη ένταξη και συμπερίληψη σε αυτήν των φοιτητών με αναπηρίες είναι δυνατή και συνιστά σημαντικό παράγοντα για την καταπολέμηση των στερεοτύπων και του αποκλεισμού.

10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Βλάχου Α., Διδασκάλου Ε., Παπανάνου Ι., 2012, «*Εννοιολογικές προσεγγίσεις της αναπηρίας και οι επιπτώσεις τους στην εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία*», σελ. 65, Πεδίο, Αθήνα.

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, 2006 «*Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) ως Εργαλείο για την Προώθηση της Εξίσωσης των Ευκαιριών και την Ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία στην Ελληνική Κοινωνία*», σελ.21-23, Αθήνα <http://www.hellaskps.gr/programper4/html/anakoinwseis/imerida.htm>

Κογκίδου, Δ., Εισήγηση στο Διεθνές Συνέδριο «*Παιδαγωγική-Πολιτισμός-Πολιτική*», 9 &10/11/2011, ΑΠΘ

Λάππα Χ. & Μαντζίκος Κ., 2018, «*Το ζήτημα της εκπαίδευσης των μαθητών με αυτισμό στην Ελλάδα υπό το πρίσμα των γνώσεων/αντιλήψεων και στάσεων των εκπαιδευτικών: μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας*», Έρευνα στην Εκπαίδευση, Τόμος 7, Τεύχος 1, σσ. 44-63 eISSN 2241-7303 doi: <http://dx.doi.org/10.12681/hjre.16161>

Μάγος Κ., (2005), «*Συνέντευξη ή παρατήρηση: Η έρευνα στη σχολική τάξη*», [Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων](#)

Μαρινάγη Α., Σκουρλάς Χ., 2021, Διαχείριση Γνώσης, Κάλλιπος, ΣΕΑΒ

Παπαπέτρου Σ, & al, 2013, «*Συμπεριληπτική εκπαίδευση*», «*Αναζητώντας τις Δυναμικές του Σύγχρονου Σχολείου ΙΙ*», Συνέδριο ΕΚΠΑ

Παρασκευοπούλου-Κόλλια Ε., 2008. «*Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνεντεύξεις*» Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 4(1), 72-81. <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/9726/9872>

Σούλης Σ . Γ., 2013, «*Εκπαίδευση και Αναπηρία*», Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, σελ.117 – 130, Αθήνα

Σταμπολτζή Α., Καλούρη Ρ., Τσίτσου Ε., 2018, «*Φοιτητές στο φάσμα του αυτισμού: Εμπόδια, δυνατότητες και τρόποι στήριξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση*» Έρευνα στην Εκπαίδευση, Εργαστήριο Παιδαγωγικής Έρευνας και Εκπαιδευτικών Πρακτικών, e ISSN 2241-7303 Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία 2018, Τόμος 7, Τεύχος 1, σ.σ. 28-43, <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hjre/article/viewFile/17413/15782>

Συλλογικό έργο, 2008, «*Σχεδιάζοντας πολιτική σε θέματα αναπηρίας: Εγχειρίδιο Εκπαιδευομένου*», *Εκπαιδευτική Ενδυνάμωση των Ατόμων με Αναπηρία και των Στελεχών των Αναπηρικών Οργανώσεων, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων*», ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ, σελ. 45- 48.

Τζίμας Γ., Λαμπροπούλου Α., 2007, «*Από την ενσωμάτωση στην ένταξη και στη συνεκπαίδευση κωφών παιδιών στο κοινό σχολείο*». 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα:

«*Σχολείο Ίσο για Παιδιά Άνισα*», Αθήνα, 4- 6 Μαΐου 2007, Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.)

Τριδής Μ., 2007, «*Έρευνα σε Υπηρεσίες και Φορείς Διαμόρφωσης και Εφαρμογής Κοινωνικής Πολιτικής στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία*», Ευρωπαϊκό

έτος ίσων ευκαιριών για όλους, Ινστιτούτο Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Αθήνα.

4485/2017 (ΦΕΚ Α 114/04.08.2017)

4074/11-04-12 (ΦΕΚ 88 Α')

Afacan Y., (2006), “Integrating Universal Design into the Main Stream of Architectural Design Education”, 1st International CIB Endorsed METU Postgraduate Conference Built Environment & Information Technologies, Ankara, Queen's University Belfast, pp.100-103

Ainscow M. & Sandill A. (2010) “Developing inclusive education systems: the role of organisational cultures and leadership” *International Journal of Inclusive Education* , vol 14, 2010 - Issue 4 p.p 401-416, <https://doi.org/10.1080/13603110802504903>

Aldemir E., 2010, “Models and Tools of Change Management: Kotter's 8 Steps Change Model” DOI:10.13140/RG.2.2.16064.07688

Alvarez-Pérez P., Alegre O., Aguilar L., (2012), “The difficulties of adapting university teaching for students with disabilities: An analysis focussed on inclusive guidance” e-Journal of Educational. Research, Assessment and Evaluation, RELIEVE, v. 18, n. 2, art. 2. <https://www.researchgate.net/publication/263209567>

Appelbaum S. & al., 2011, «Back to the future: revisiting Kotter's 1996 change model», *Journal of Management Development*, Vol. 31 Iss: 8 pp. 764 – 782.

Chard G. & Couch R., (1998), “Access to Higher Education for the Disabled Student: a building survey at the University of Liverpool”, *Disability & Society*, Vol. 13, No. 4, pp. 603-623

Dalkir K., (2005), “Knowledge Management in Theory and Practice”, pp. 77 – 94, *Elsevier*

Davenport T. & Prusak L., (2000), “Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know”, ACM: Ubiquity.

Hall M., (2006), “Knowledge Management and the limits of knowledge codification”, *Journal of Knowledge Management* 10(3), ISSN: 1367-3270

Hansen M. & al., (1999), “What's Your Strategy for Managing Knowledge?”, *Harvard Business Review* 77, no. 2: 106–116. March–April

Heylighen A., (2008), “Sustainable and inclusive design: a matter of knowledge?” *Local Environment*, 13 (6), 531-540

Kendall L., (2016), “Higher education and disability: Exploring student experiences” *Cogent Education*, 3:1, 1256142, DOI: 10.1080/2331186X.2016.1256142

Kotter J., 1995, “Leading Change: Why Transformation Efforts Fail” *Harvard Business Review* (March/April) <https://hbr.org/1995/05/leading-change-why-transformation-efforts-fail-2>

Kotter J., 1998, “WINNING AT CHANGE” http://www.providersedge.com/ehdocs/transformation_articles/WINNING_AT_CHANGE.pdf

Lombardi A. & Murray C. (2011), “Measuring university faculty attitudes toward disability: Willingness to accommodate and adopt Universal Design principles” *Journal of Vocational Rehabilitation*. <https://www.researchgate.net/publication/273828466>

McGuire J. & al., (2003), “Universal Design for Instruction: The Paradigm, Its Principles and Products for Enhancing Instructional Access”, vol. 17, no 1, pp. 13

Mortimore T. & Crozier W., (2006), "Dyslexia and difficulties with study skills in higher education" *Studies in Higher Education*, Volume 31, Issue 2, <https://doi.org/10.1080/03075070600572173>

Nelissen P. & van Selm M., 2008 "*Surviving Organizational Change: How Management Communication Helps Balance Mixed Feelings*", *Corporate Communications: An International Journal* Vol. 13 No. 3, pp. 306-318, Emerald Group Publishing Limited 1356-3289 DOI 10.1108/13563280810893670

Nonaka I., (2009) "A Dynamic Theory of Organizational Knowledge Creation", *Organization Science*, Vol. 5, No. 1 (Feb., 1994), pp. 14-37

Paliszkievicz J. O., (2009), "Knowledge codification and organizational performance in small and medium enterprises", *Int. J. Management and Enterprise Development*, Vol. 6, No. 1

Scott S., (2002), "Universal Design for Instruction Fact Sheet", Center on Postsecondary Education and Disability University of Connecticut.

World Health Organization, 1 December 2020, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>

Zollo, M., (1998), "Knowledge Codification, Process Routinization, and the Creation of Organizational Capabilities: Post-Acquisition Management in the United States Banking Industry", Publicly Accessible Penn Dissertations. 1528

Ηλεκτρονικές πηγές

ΑΘΗΝΑ (<https://www.athenarc.gr/el/identity>)

AMELib: προσβάσιμη πολυτροπική ηλεκτρονική βιβλιοθήκη για εντυποανάπηρους αναγνώστες (<https://amelib.seab.gr/>)

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία «Προσβασιμότητα: το κλειδί για την εξάλειψη των διακρίσεων» Αθήνα, 2005, <https://www.esamea.gr/files/december/101/3rddec2005.pdf>

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (2020) (<https://primeminister.gr/wp-content/uploads/2020/12/2020-ethniko-sxedio-drasis-amea.pdf>)

Πρόγραμμα Πράξη «Πρόσβαση» ΠΑΔΑ <https://prosvasi.uniwa.gr/>
Facebook Πράξη «Πρόσβαση» ΠΑΔΑ <https://www.facebook.com/prosvasi.uniwa/>

United Nations, Convention On The Rights Of Persons With Disabilities, New York, (2006), (<https://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20I/Chapter%20IV/IV-15.en.pdf>)

Παγκόσμιο Συνέδριο της UNESCO: “Policy guidelines on inclusion in education” <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000177849>

Ψηφιακές Υπηρεσίες και Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό των σπουδαστών με ειδικές ανάγκες (Πύλες: <https://pyles.uniwa.gr/>)

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας: (World Health Organization, 2020) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=1138&moreDocuments=yes>